

**ΟΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.**

Από μικρᾶς ηλικίας μανθάνομεν ὅτι πάσχοντες δεινῶς εἰς τὴν κεφαλὴν δι' ὁποιαδήποτε ἐξωτερικὴν, ἢ ἐσωτερικὴν αἰτίαν οὔτε ἐννοοῦμεν εὐκόλως τὰ πράγματα, οὔτε ἐνθυμούμεθα ἐνίοτε μάλιστα οὔτε βλέπομεν, οὔτε ἀκούομεν, οὔτε θέλησιν ἔχομεν κατὰ τὸ σύνθηες.

Ταῦτα δὲν συμβαίνουσιν εἰς ἡμᾶς καὶ ὅταν πάσχωμεν εἰς ὁποιοδήποτε ἄλλο τοῦ σώματος μέρος.

Ἡ ἀπλουστάτη αὕτη παρατήρησις ἀποδεικνύει προφανῶς ὅτι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐκτελοῦνται αἱ εἰρημῆναι ἐνέργειαι. Ὅθεν αὕτη πάλιν πονεῖ καὶ ἀφ' οὗ σκεφθῶμεν, ἢ μελετήσωμεν εἰς πολλὰς ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Ἄλλ' ἡ κεφαλὴ δὲν περιέχει ἄλλο κυρίως παρὰ τον ἐγκέφαλον τυλιγμένον ὡς ἐντὸς ἐλύτρων ἀπὸ διαφορῶν χιτῶνας. Ὁ ἐγκέφαλος ἄρα ὑπάρχει τὸ γενικὸν ὄργανον τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς διανοίας. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἄλλα ζῶα ἔχοντα ἐγκέφαλον οὔτε συλλογίζονται, οὔτε κρίνουσιν, οὔτε προαιροῦνται τὸ καλόν, ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ διαμένουσιν ἀπ' αἰῶνος εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, συμπεραίνομεν ὅτι κυρίως ὁ ἐγκέφαλος ὑπηρετεῖ εἰς ἀνωτέραν τινὰ δύναμιν ὀνομάζομεν δὲ ταύτην ψυχὴν.

Τόμ. Α'.

Εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ἔθνη, ἐκτὸς τῶν ἀγρίων, εὐρεθεῖσα ἐμφυτος ἡ ἰδέα τῆς ψυχῆς ὡς οὐσίας μὴ ὑποκειμένης καθῶς τὸ σῶμα εἰς φθορὰν, ἀναγκάζει τὸν λογικὸν ἄνθρωπον νὰ παραδεχθῆ καὶ κόσμον ἄλλον διάφορον τοῦ παρόντος ὡς αἰθῆρον, προσέτι δὲ καὶ ἀπόδοσιν τῆς ἀρετῆς, τιμωρίαν δὲ τῆς κακίας.

Εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία ἀνταμείβοντο, κατὰ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ἀγαθοὶ ἡγεμόνες, ὅσοι κατίστησαν εὐτυχεῖς τοὺς λαοὺς των, καθῶς καὶ οἱ ποιηταί, οἱ νομοθέται, οἱ ἥρωες, οἱ σοφοί, καὶ ὅσοι ἄλλοι ὀπωσθήποτε ὠρέλησαν τὴν ἀνθρωπότητα· οἱ δὲ κακοῦργοι καὶ πονηροὶ ἐκολάζοντο εἰς τὰ τάρταρα.

Οἱ Ἴνδοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Κινέζοι, οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Ἀραβες ἐπέσβευσαν σχεδὸν ἀνάλογα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθῶς καὶ αὐτοὶ οἱ Ἑβραῖοι.

Διὰ τοῦτο θρηγῶν τὸν ἀπολωλότα φίλτατον αὐτοῦ Ἰωσήφ ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, ἔλεγε « Καταβήτομαι πρὸς τὸν υἱόν μου, πενήθων εἰς ἄβου. » (1) Ὅτι δ' εὐτύχησεν ἔπειτα παρ' ἐλπίδα νὰ τὸν ἴδῃ μέγαν καὶ δυνατὸν πλησίον τοῦ Φαραῶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὠνόμαζεν ἔξορίαν τὸν ἐνταῦθα βίον του, αἰνιττάμενος θεαίως ὡς ἀλλαχοῦ ὑπάρχουσαν τὴν καθαυτὰ πατρὶδα « Αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου, ἃς παροικῶ, ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη κτλ. » (2)

(1) Γεν. 37.

(2) Αὐτόθι 47.

Τίλος αὐτὸς οὗτος ἀποθανὼν, ἀπῆλθε, λέγει ἡ Γραφή, νὰ εὕρη τὰς πολλὰς μυριάδας τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀποθαμμένων ὁμογενῶν « Καὶ ἐξάρας τὴν κλίνην ἐξέλιπε καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ». (Γεν. 49.)

Ἄλλ' εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἀναφαίνεται καθαρώτερον τὸ παρήγορον τοῦτο τῆς αἰωνιότητος δόγμα· διότι ὁ μὲν ψαλμωδὸς διαγράφει σαφῶς τὸ μέγα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους λογοθέσιον· « Τότε ἀγαλλιάσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ πρὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, ὅτι ἔρχεται κρίναι ἔθνη ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ » (ψαλ. ιε.).

Ὁ δὲ Σολομὼν ἐν μὲν ταῖς Παροιμίαις παριστάνει τῶν ὁσίων τὸ μέλλον « Τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὀλλυται ἐλπίς, τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὀλλυται, (Παρ. Κεφ. ια.) » Ἐν δὲ τῇ Σοφίᾳ ἐλευσιλογεῖ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ διὰ τὰ ἄλλα καὶ ὅτι « Οὐτὲ ἐγνωσαν μυστήρια Θεοῦ, οὐδὲ ἔκριναν γέρας ψυχῶν ἀνώμων » ὅτι ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον ἐπ' ἀφρασίᾳ καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ιδιότητος ἐποίησεν αὐτὸν, φθόνῳ δὲ διαδόλου ὁ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον « Σοφ. κεφ. β'. [Ἴδε καὶ Ἰωβ κεφ. 19. Ἰεζεκὴλ κεφ. 18. Ἡσα. 25. Μακαβ. 7. κτλ.]

Ἄλλ' ἀπέκειτο μάλιστα εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν νὰ καθιερωθῇ ὡς σύμβολον πίστεως καὶ νὰ ἀπαρτίσῃ τὰς ἀμυδράς ταύτας καὶ διασπαρμένας ἰδέας. Ὁ χριστιανισμὸς συγγέων πάσας τὰς τάξεις, τοὺς ἀρχοντας μὲ τοὺς ἀρχομένους, τοὺς ἐλευθέρους μὲ τοὺς δούλους, καὶ τοὺς πλουσίους μὲ τοὺς πένητας παριστάνει ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν δικαίων οὐχὶ τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, ἢ τοὺς περιπάτους εἰς τὰ ἀμφιλαφεῖ σκιάσματα καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς κοιλάδας· ἀλλὰ τὴν ἐποπτείαν αὐτῆν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἔλλαμψιν τῆς ἀνεσπέρου δόξης, καὶ τῆς ἀληθείας τὴν γνῶσιν.

Ἐν ᾧ ὅμως ἐθνικοὶ φιλόσοφοι γεννημένοι ἐν μέσῳ τοῦ σκότους τῆς πλάνης, ἐφθασαν διὰ τοῦ ὄρθου μόνον λόγου ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἀρχικὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐγένειαν, ὅσον ὁ Πλάτων, [1] ὁ Πυθαγόρας, [2] Περμενίδης [3] Κικέρων (4) καὶ οἱ λοιποὶ ἄλλοι εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ πολιτισμοῦ οὐχὶ μόνον καθ' ἑαυτοὺς δὲν ἐπίστευσαν τὴν καθολικὴν καὶ παγκόσμιον ταύτην ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς τάναντία δο-

(1) « Ἀθάνατον ἔλεγεν εἶναι τὴν ψυχὴν Πλάτων (Διογένης Λαέρτιος.)

(2) « Ἀθάνατόν τε εἶναι αὐτήν, (τὴν ψυχὴν) ἐπειδὴ περὶ καὶ τὸ ἀφ' οὗ ἀπεσπάσθη ἀθάνατόν ἐστι [Πυθαγόρας.] »

(3) « Καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ταῦτόν εἶναι ὁ Παρμενίδης ».

(4) « Nescio quomodo inhaeret in mentibus quasi seculorum quoddam augurium futurorum; Idque in maximis ingeniis altissimis que animis et existit maximè et apparit facillime. »

Tusc. Quaest.

εξάζοντας ὡς μωροὺς θωμολοχικῶς διεκωμῶδησαν. Ἄλλ' ἡ φωνὴ τῆς φύσεως δὲν δύναται διὰ παντὸς νὰ πνεύσῃ, οὔτε τῶν ἐθνῶν πάντων ἡ συνείδησις νὰ μὴ ἐπικρατήσῃ. Διὰ τοῦτο ὁ Διαγόρας τῆς Γαλλίας Βολταίρος, ὅστις ἀπὸ κενόδοξον ἀλαζονίαν τσαυτα κατὰ τῆς πίστεως ἐβλασφήμησεν, ἀναλαμβάνων ἤδη ἀπὸ βαρεῖαν νόσον, συνείδε καὶ αὐτὸς πόσον παρελογίζετο, ὥστε πολλαχοῦ τῶν ποιημάτων του, μάλιστα δὲ πρὸς τὸν ἐπιστήθιον φίλον του Genonville δὲν ἐδίστασε νὰ παλινωδήσῃ ὡμολόγησε δὲ τούναντιόν ὅτι τὸ πᾶν δὲν προῆλθεν ἀπὸ ταυτομάτου καὶ τυφλῆς εἰμαρμένης, ἢ τύχης, ὡς ἐδόξαζεν ἄλλοτε, ἀλλ' ὑπερτέρα τις δύναμις ὡς πρεσβυτάτη τῶν πάντων αἰτία ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὸ παρήγαγε, θεία δὲ πρόνοια διηνεχῶς διέπει τὰ γινόμενα.

Est ce là cet esprit survivant à nous même ?

Il nait avec nos sens, croit, s'affaiblit comme eux.

Hélas ! périrait-il de même ?

Non, sans doute et j ose espérer

Que de la mort, du temps, et des destins le maître

Dieu conserve pour lui le plus pur de notre être.

Et n' anéantit point ce qu' il daigne éclairer.

Ἀλλὰ πῶς ὁ ἀγγίσιμος καὶ πολυμαθέστατος τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας δὲν ἐνόησε πρωϊμώτερον τῶν λογισμῶν του τὴν ματαιότητα; Ἐπρεπεν ἀράγε νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸν θάνατον πρὶν ἀναγνωρίσῃ τὴν ζωὴν; Τοῦτο κατὰ δυστυχίαν συμβαίνει πολλάκις· τόσον ἀδύνατος καὶ ἀκροσφαλῆς ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς ἐπινοίας του! Ἐπειτα δι' ἀπορρήτους λόγους δὲν ἐδόθη εἰς αὐτὸν οὔτε τοῦ τόπου, οὔτε τοῦ χρόνου νὰ διακρίνῃ τὰς μακρὰς ἀποστάσεις, οὔτε τὰ ἐμπροσθεν ἐπὶ οὐτὲ τὰ ὀπίσθεν! Καὶ ἔχουσι μὲν θεαίως τὴν ἐξὶν νὰ βλέπωσι πορρωτέρον οἱ ναῦται καὶ κληρονομοὶ, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες εἰς τὸ τέρθρον καὶ τὴν ἀκροκεραίαν τῶν ἰσθμῶν, οἱ δὲ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, καθὼς οἱ λοιποὶ ὅταν πολλαπλασιάζωσι διὰ τοῦ τηλεσκοπίου τῶν ὀφθαλμῶν τῶν τὴν δύναμιν. Βλέπομεν δὲ σχεδὸν ὁμοίως καὶ τὰ πρὸ ὀλίγου συμβάντα διὰ τῆς ἀτομικῆς ἡμῶν μνήμης, ὡς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὅταν ὅμως πρόκηται νὰ ἀνερευνηθῶμεν τὰ πολὺ ἡμῶν ἀπέχοντα, ἀναλαμβάνομεν ὡς διανοητικὸν τηλεσκόπιον τὴν ἱστορίαν, ἥτις συγκεμιμένη ἀπὸ ἀλληλοδιαδόχων πολλῶν γενεῶν ἐνθυμήσεις, ἀποτελεῖ ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν μνήμην. Ἀλλὰ πόσαι περιστάσεις διακόπτουσι τὴν συνεχῆ ταύτην ἄλυσον, καθὼς τὰ βουνα καὶ οἱ λόφοι τὰς πεδιάδας! Πόσαι δὲ γενεαὶ διὰ τὴν βαρβαρότητα αὐτῶν καὶ ἀμάθειαν παρήλθον ὡς σκιαὶ χωρὶς ν' ἀφήσωσι οὔτε κἄν σημεῖον, ὥστε ὁλόκληροι κρικοὶ παντελῶς λείπουσι.

Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος περιωρισμένος κατ' αὐτὸν τὸν λόγον ὡς πρὸς τοῦ παρελθόντος τὴν ἔρευναν, ἀφῆρη πολλὸν μᾶλλον τὴν θεωρίαν τοῦ μέλλοντος. Ὁμίχλη τις παχέια τῶ ὄντι ἐπικρατοῦσα ἀποχωρίζει τὰ ἐσόμενα μόνον δὲ κατὰ μυστηριώδεις τινὰς περιστάσεις, ὅταν τὸ σῶμα ἀναπαύηται ὡς νεκρὸν

εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὕπνου, ἢ δὲ ἀγρυπνος καὶ αἰεζωὸς ἡμῶν ψυχῇ, ἀπηλλαγμένη ἤδη τῶν ἐξωτερικῶν ἀντιλήψεων, βλέπει ἐνίοτε ἀμυδρὸν τὸ μέλλον, καθὼς πολλάκις καὶ τοῦ θανάτου πλησιάζοντος· δότι τότε λύνονται τὰ δεσμὰ, τὰ ὅποια συνάπτουσι τὴν ψυχὴν μὲ τὸ σῶμα, τότε δὲ καὶ τὸ μέλλον συνεχίζεται μὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν ὡς ὅλον πραγματικῶς ἀδιαίρετον.

Ἄν δὲν εἶχον τῆς συνειδήσεώς μου τὴν ἐνδόμυχον μαρτυρίαν, καὶ τοῦτο μόνον ἤρκει, ᾧ ψυχῇ, ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀνεξάρτητον καὶ ἀθάνατόν σου ὑπαρξίν. Παρεγνωρίσθης δι' ἀμάθειαν ἀπὸ τοὺς ματαιόφρονας καὶ κενόσπουδους, ὅσων ὁ νοῦς εἰς τὰ ἐξω βεβημένος, παραμελεῖ τὰ ἐντὸς, καθὼς οἱ περιπλανώμενοι εἰς μακρὰς χώρας ἀγνοοῦσι πολλάκις τὰ μέρη τῆς μικρᾶς ἐκείνης γωνίας, ὅπου εἶδον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Σὲ ἠρνήθησαν δὲ προσέτι ἀπὸ κακόνειαν καὶ οἱ ἄθεοι, ἀμφισβητοῦντες καὶ αὐτὴν τὴν καταγωγὴν σου· ἐπειδὴ ἂν σὲ ὡμολόγουν, ἠναγκάζοντο ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ν' ἀναδράμωσιν εἰς τὴν αἰτίαν· τότε δ' ἔπρεπε μετανοοῦντες εἰλικρινῶς, νὰ παύσωσιν εἰς τὸ ἐξῆς ἀμαρτάνοντες, ἢ βιεθλοῦντες δι' αἰσχροῦ βίου τὴν ἀξίαν σου. Ἄλλ' ἡ ἐμφοτος μάλιστα εἰς ἡμᾶς καὶ περιπαθῆς ἐφεσις τῆς ζωῆς, ἢ γλυκυθυμία, τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα πράττοντες τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀδιάκοπος ἡμῶν πρόοδος εἰς τὴν ἀνεφίκτον τελειότητα Σὲ ἀποδεικνύουσιν ἔτι μᾶλλον.

Τόσοι μόχθοι τρώντι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πρόκει εἰς τὸ μὲν νὰ ἀπολήξωσιν; Ἐλάβομεν ἄρά γε δυνάμεις, διὰ νὰ μὴ τὰς ἐξασκήσωμεν; Αἱ δὲ ἀγαθαὶ πράξεις προωρίσθησαν νὰ μείνωσι διὰ παντὸς ἀναντάμειπτοι; Οὐδαμῶς. Πιστεύω μᾶλλον ὅτι ὁ κόσμος οὗτος ἐτέθη ὡς προαγωνισμὸς, ἢ προύπαιον ἀπεράντου ἄλλης ζωῆς. Τὸν φαντάζομαι προσέτι ὡς φυτοκομῆιον τοῦ μέλλοντος, ὅπου αἱ γενεαὶ λαμβάνουσι τὴν πρώτην αὐτῶν στοιχειώσιν, διὰ νὰ μεταφυτευθῶσιν ἐν καιρῷ εἰς τερπνότερον κλίμα, ὅπου θέλουσιν ἀκμάζει καὶ καρποφορεῖ αἰωνίως.

Ἡ θεωρία τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς ἔπρεπε ἴσως, εἰκέρ τι ἄλλο, νὰ ἐνασχολῇ τὸν φιλομαθῆ ἄνθρωπον, διαφερόντως δὲ τὸν χριστιανὸν. Ἡ σπουδὴ ὅμως αὐτῆ περιωρισμένη εἰς ξηροῦς τινὰς ὄρους καὶ εἰς ἀσυναρτήτους σχολαστικῆς ὄντολογίας ἰδέας, χωρισμένη δὲ μάλιστα ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς ὀργανικῆς φύσεως οὔτε καταληπτὴ γίνεται, οὔτε ὠφέλειαν τινὰ προξενεῖ.

Ἄλλὰ τί σημαίνουσιν αἱ τοσοῦτον ἀναπερόμεναι παρὰ πάντων τῆς ψυχῆς δυνάμεις; Πῶποτε ὡς ἄλλος οὐσία, ἢ ψυχῇ, ἡ διάνοια δὲν δύναται νὰ διαιερεθῇ, δὲν ὑπάρχει πολυμερῆς· λέγεται δὲ ἀλληγορικῶς ποτὲ μὲν σκέψις καὶ κρίσις καὶ φαντασία καὶ συνείδησις· κατὰ τινὰς δὲ περιστάσεις ἄλλας θέλησις καὶ προαίρεσις καὶ ἠθικότης. Οὕτως ἡ ἄκτις μία καὶ ἐνιαία οὔσα ἀντανακλᾷ διάφορα κατὰ διαφορὰς περιπτώσεις χρώματα. Μία δὲ καὶ μόνη ὁμολογεῖται καὶ ἡ νευρικὴ δύναμις· ἀλλὰ ποτὲ μὲν τὴν ὀνομάζομεν αἰσθησίν, διαιρουμένην εἰς κλάδους τινὰς, ὅσον τὴν ἀφῆν, τὴν γεῦσιν, τὴν ὄσφρησιν, τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὄρασιν· ποτὲ δὲ κίνησιν, ὅταν ἐνεργῆ δραστικώτερον.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον καὶ ἡ ἀπλή καὶ μόνη

Κυβέρνησις λαμβάνει διάφορα ὄνματα κατὰ τὰς χρήσεις, ὅσον ἀστυνομία, ὑγειονομίον, τελώνιον, δικαστήριον, ἐνίοτε δὲ καὶ βουλή καὶ ὑπουργεῖον· τέλος καὶ τὸ ἀργύριον αὐτὸ πολλαπλῶς καλεῖται κατὰ τὴν χρῆσιν, ὅσον ναῦλος, καὶ μισθὸς καὶ τίμημα καὶ φόρος, καὶ πρόστιμον κτλ.

Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀφανὴς νοῦς δὲν πρέπει ἀκριβῶς νὰ κρίνηται ἐκ τῆς ὕλης· τὰ ἐξωτερικὰ ταύτης φαινόμενα δὲν μαρτυροῦσι πάντοτε τοὺς χαρακτῆρας του. Ἐπειδὴ ἀδύνατοι καὶ λειπόσαρκοι καὶ ὠχροὶ ἄνθρωποι ἐξέχουσι πολλάκις κατὰ τὴν εὐφυίαν· τούναντιόν δὲ ῥωμαλαῖοι καὶ ἀθλητικοὶ ἄλλοι, ὡς ὁ Ἡρακλῆς, διακρίνονται κατὰ τὴν εὐήθειαν· ὅθεν κατεδικάσθησαν σχεδὸν ἐκ φύσεως νὰ δουλεύωσι εἰς τοὺς ἄλλους ὡς ἀνδράποδα, καθὼς ἐκεῖνος, καὶ κατὰ τοῦτο ἔχει δίκαιον ὁ Ἀριστοτέλης. (Περὶ Πολιτ.)

Ἐνίοτε μάλιστα αἱ σωματικαὶ στερησεις καὶ ταλαιπωρία ὅσῳ καταπονοῦσι καὶ δαμαζοῦσι τὸ εὐπαθὲς ἡμῶν σῶμα, τόσῳ ἀναρρίπιζοῦσι τὴν ἐνεργεῖαν τῆς ψυχῆς. Διὰ τοῦτο δεξυτῆς διανοίας καὶ ἀπόφασις σταθερὰ καὶ ἐξαρμα φρονημάτων εἰς τὰς τοιαύτας μάλιστα περιστάσεις φαίνονται· αὐταὶ ἀνέδειξαν τοὺς μεγάλους καὶ περιωνώμους σοφοὺς, τοὺς Νεύτωνας, τοὺς Γαλιλαίους καὶ τοσοῦτους ἄλλους. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν πέτονται ὡς ἀετοὶ εἰς τοῦ αἰθέρος τὰ ὕψη, οἱ δὲ πλούσιοι καὶ τρυφηλοὶ, καὶ ἀβροδίατοι ὡς στεγανόποδα πτηνὰ σύρονται εἰς τῆς τελματώδους ὕλης τὴν ἐπιφάνειαν.

Ἄλλ' ὁ νοῦς ἔχει ἀνάγκην κατ' ἄλλον τρόπον τῆς ψηλαφῆτῆς τῶν ὀργάνων εὐεξίας. Ἡ νοσερὰ τούτων καταστάσεως βλάπτει τὸ ἰδιαίτερον ἐργαλεῖον τῆς διανοίας, ὥστε καταντᾶ νὰ γίνηται ἄχρηστον. Διὰ τοῦτο ὅταν πάσχωσιν ἡ κοιλία, ὁ νωτιαῖος μυελὸς, οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία καὶ τλπ. τότε νοσεῖ συμπαθητικῶς καὶ ὁ ἐγκέφαλος· ἐπισκοτιέται ὡς κάτοπτρον, ὅπου δὲν ἀντανακλῶνται πλέον αἱ ἀληθεῖς τῶν πραγμάτων εἰκόνας, ἢ τέλος ὡς πυκνὴ δμίχλη ἐμποδίζει τὰς ἀκτῖνας τῆς διανοίας, ἢ τὰς ἀπορροφᾷ, καθὼς ἀπορροφᾷ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τὰ μελανὰ χρώματα.

Πολλάκις ὁ νοῦς ἔχει καὶ σωματικὰ τινὰ σημεῖα· Διότι καὶ παραλείποντες ὅσα ὁ διαβόητος φρενολόγος Γκαλ παρετήρησε, σχεδιάσας ὡς γεωγραφικὸν χάρτην τὸν ἐγκέφαλον ὀλόκληρον, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ παραδεχθῶμεν ἄλλα τινὰ, τὰ ὅποια αἰῶνων πείρα ἐπεκύρωσε σχεδὸν ὡς ἀναμφισβήτητα. Εἰς τοιαῦτα ἀποβλέπων βεβαίως ὁ δεξυερέκστατος φυσιογνώμων Λαβατιέρ, πρῶτόχει συχνακίς νὰ εἰκονογραφεῖ φυσικῶς, οὕτως εἶπειν, τὸν ἄνθρωπον, νὰ μαντεύῃ τὰ πάθη καὶ τὸν χαρακτῆρά του, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμά του νὰ ὑποπτεύῃ.

— Ποῖος εἶμαι, τὸν ἠρώτησεν, ἐμφανισθεῖς αἰφηνδῶς ἐμπροσθέν του ἄνθρωπος τις διακεκριμένος κατὰ τὴν παιδείαν, ἀλλὰ πάντῃ ἀγνωστος εἰς αὐτόν;

— Εἶσαι πρέπει νὰ ἦσαι συγγραφεὺς συγγραφεὺς τοῦ πίνακος τῶν Παρισίων. Καὶ πραγματικῶς αὐτὸς, αὐτίοτατος ἦτο ὁ Μερσιέ!

“Οστις ἀπιστεῖ εἰς τὰ λεγόμενα δὲν ἤκουσεν ἴσως ὅτι ὁ φυσιογράφος τῆς Γαλλίας βλέπων μικράν τινα μόνον ἀπόφασιν ἐζωγράφει διάφορα εἶδη ζώων, τὰ ὅποια ποτὲ δὲ εἶδε· ὅτι ὁ Jussieu ἤθελε νὰ εἶδῃ μόνον τὰ φύλλα καὶ παραχρῆμα προσδιώριζε τὸ γένος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ· ὅτι δὲ μέγας χειρουργὸς Louis ἔλεγε, ὡς ἄλλος Γοργίας· δεῖξόν μοι γυμνὸν τὸ ἔλκος καὶ εὐθύς θέλω σοὶ διαγράψαι ὅλον τὸν ἄνθρωπον, ὅστις τὸ ἔχει.

Ἐκπαλαί ἐν γένει τὸ ἀναιεταμένον καὶ πλατὺ μέτωπον ἐθεωρήθη ὡς σημεῖον νοδῶ ἐμβριθῶς καὶ φαντασίας ἀνεπιτρωμένης. Ἡ δὲ μεγάλη κεφαλή ἐχαρκτηρίσθη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς μεγάλους ἄνδρας· οὕτως ἡτοῦ Ναπολέοντος ἐφαίνετο ὡς παιδίου πάσχοντος ὑδροκέφαλον, ἡτοῦ δὲ πολὺ δυσανάλογος πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα. Ἡ δὲ τοῦ Cuvier παρίστανεν οὕτως εἰπεῖν, ὡς μικρὸν μέδιμνον· διὰ τοῦτο δὲ ἐγκέφαλός του ἐζύγισε σχεδὸν 5 λίτρας, καθὼς ὁ τοῦ λόρδ Βάιρων 4 καὶ ἡμίσειαν.

Ὁ γῶκωδὴ κεφαλήν φέρουσι μεταξὺ καὶ ἄλλων σήμερον δ’ Arrago καὶ Thenar εἰς τὴν Γαλλίαν· ὁ μὲν ἐπιφανέστατος μαθηματικὸς, ὁ δὲ διάσημος πολλῶν τῆς χημείας θεωρημάτων ἐφευρέτης. Ἄλλ’ ὁ Γκελουσάκ ἐξ ἴσου, ἂν οὐχὶ καὶ μεγαλοφυέστερος αὐτῶν μάλιστα, εἶχε μείτριαν τὴν κεφαλήν· ἔφερον ὅμως ὑψωμένον καὶ ὄρθιον τὸ μέτωπον, ἐκτός καὶ ἄλλων χαρακτήρων, περὶ τῶν ὁποίων ἴσως ἄλλοτε διαλάβωμεν.

Θεωρεῖται προσέτι ὡς γνώμων τῶν διαφορῶν τῆς διανοίας βαθμῶν ἢ προσωπικῆ γωνίας τοῦ Κάμπερ, καθόστον μᾶλλον, ἢ ἡτιον πλησιάζει εἰς τὴν ὀρθήν. Ἐπειτα γνωρίζομεν ὅτι καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα, αὐξάνει καὶ ὁ ἐγκέφαλος κατὰ τὸν ὄγκον καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας του διὰ τῆς ἐπανειληγμένης καὶ συνεχοῦς ἐξασκήσεως, ὥστε ἡ περίμετρος τοῦ περιλαμβάνοντος αὐτὸν κρηνίου δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 16 δακτύλους, ὅστινες θεωροῦνται ὡς μέσος ὅρος.

Τοῦτο δὲ συμβαίνει οὐχὶ μόνον εἰς ἄτομα, ἀλλὰ καὶ εἰς δλόκληρα ἔθνη· ἐπειδὴ ὁ ἐξωτερικὸς σχηματισμὸς μεταβάλλεται κατ’ ὀλίγον. Ἐμπορὸς τις τῶν Παρισίων παρηγγέλη νὰ πέμψῃ μεγάλην διὰ μιᾶς ποσότητα πέλων ὑπὲρ λαῶν τινῶν τῆς Ἀμερικῆς ὀλίγω εἰς τὸν πολιτισμὸν προωδευμένων· ἀλλ’ ἐδέχθη ἐπιστραφέντο εἰς αὐτὸν πάντα σχεδὸν τὰ κιβώτια· διότι ἡ κεφαλή τῶν ἐξ ἡμιτείας βαρβάρων ἐκείνων ἀνθρώπων δὲν ἐφηρμόζετο εἰς πέλους λαοῦ ἤδη ὠρίμου καὶ πνευματώδους.

Ἀναφέρονται δὲ προσέτι ὑπὸ τῶν φυσιογνωμόνων καὶ ἄλλα τινὰ τοῦ χαρακτήρος δείγματα οὐχὶ πάντη καὶ αὐτὰ εὐκαταρρόνητα· (Ἀριστ.) οὕτω μέλαινα καὶ οὐλαί τρίχες, ἢ δέρμα μελαγχρινὸν καὶ ζωρὸν βλέμμα ἀναγγέλλουσι ἄνθρωπον θυμοειδῆ καὶ γενναῖον (1) Οἱ δὲ λευκόδερμοι, μακρόσωμοι, λειότριχες καὶ ξανθοὶ κλίνουσιν εἰς τὸ φλεγματικὸν ἦθος, ἐξέχουσι κατὰ τὴν ὑπομονήν, καὶ ὠριμάζουσι διὰ πολλοῦ χρόνου τὰς ἰδέας των, ἀλλὰ βαδίζοντες καρτερικῶς, ὡς ἡ χελώνη, φθάνουσι πολλάκις τὸν λαγῶν.

(1) Winkelman Hist. de l' art.

Ὅπου βλέπεις λίαν δυσειδεῖς ἀνθρώπους, λέγε ἀποφθεγματικῶς ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνδράποδα. Τοῦτο ἐγνωμάτευσε πρὸ αἰῶνος· ἡδὴ δὲ περίφημος Montesquieu. Ἀλλὰ ποῖοι ἄλλοι παρὰ τοὺς Ἄγγλους διακρίκωσι κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν καλλονὴν καὶ τὸ ὑπερήφανον τοῦ ἀναστήματος ποῖοι δὲ παρὰ τοὺς Καλμούκους ἀσχημότεροι;

Ὁ γέλωσ προδίδει μωρίαν καὶ κωφότητα, ἢ ἦθος πανούργον καὶ δόλιον· αἱ δὲ βρυτίδες εἰς τὰ πλάγια τοῦ στόματος μνηύουσι σαρχαστικόν, ἢ σκωπτικὸν ἄνθρωπον, οἷος ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ Βολταίρος.

Ῥώθωνες ἀνοικτοὶ μνηύουσι τὸν ὄργιλον, τὸ δὲ πλατὺ στήθος συνιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ὡς ἀνδραῖον καὶ τολημῶν.

Ἀπόρρευε δὲ πρὸ πάντων καὶ ἐν πᾶσι τοὺς πυρρότριχας, τοὺς ὠχροὺς, τοὺς δυσμόρφους, τοὺς . . . τοὺς . . . ἐν γένει τοὺς ἐκ φύσεως ἀναπήρους.

Ἐκτός τῆς ἐπιρροῆς τῶν νόμων, τῶν ἐθίμων, τοῦ εἶδους τῆς πολιτείας κτλ. μεταποιεῖ διαφόρως τὸν ἐγκέφαλον ἀκολουθῶς δὲ καὶ τὸν νοῦν καὶ ἡ διαφορὰ τῶν κλιμάτων· διότι παρετηρήθη ὅτι οἱ ὄρεινοι καὶ βουνώδεις ὑπερβαίνουσι κατὰ τὴν εὐφυίαν τοὺς πεδινούς καὶ λιμνοδιαίτους· ἔπειτα καθὼς τὸ σῶμα, ὠριμάζει ἐν γένει καὶ τὸ πνεῦμα ταχύτερον εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους.

Πράγμα παράδοξον, ἀλλὰ λυπηρὸν ἐνταυτῶ· οἱ ἔξοχοι κατὰ τὸν νοῦν ἄνθρωποι δὲν ἐξέχουσι πάντοτε καὶ κατὰ τὴν καρδίαν, τοῦ τρόπου δηλ. τὴν προσήκειαν καὶ τὴν ἀγαθότητα· ἐπειδὴ συνειθισμένοι πάντοτε εἰς τὸν ἐρημικὸν βίον, ἔχοντες δὲ περὶ πολλοῦ τὰ γενικὰ τῆς ἀνθρωπότητος συμφέροντα, ἀδιαφοροῦσι περὶ τῶν μερικῶν, καταφρονοῦσι δὲ σχεδὸν τὸν κοινὸν ὄγκον, ὅστις γεννᾶται μόνον διὰ ν’ ἀποθάνῃ· συμφέρονται δὲ πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους ψυχροὶ, δύσκολοι καὶ ἰδιότροποι· διὰ τοῦτο οὐτε κατ’ ἀξίαν σχεδὸν ἐκτιμῶνται πολλάκις ὡς ἀκραιώνητοι· ἀναγνωρίζονται δὲ τότε μόνον, ὅταν περιέλθωσι κατὰ τύχην εἰς τὰ κοινὰ πράγματα καὶ λάβωσιν αἰτίαν ἀρμόδιον νὰ δεῖξωσι τῆς μεγαλοφυίας των καὶ ἰκανότητος τὴν ὑπεροχὴν· ὥστε κατὰ τοῦτο δὲν διαφέρουσι τεχνικῶν ἀγαλμάτων, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἀνάγκην βάρου διὰ ν’ ἀναφανῶσιν, ὁποιοσδήποτε ἔτυχεν ὁ τεχνίτης τῶν Κανόδας, ἢ Πραξιτέλης.

Κληρονομοῦμεν τὰ διανοητικὰ καὶ ἠθικὰ προτερήματα, καθὼς καὶ τὴν σωματικὴν κρᾶσιν, τὸ ἀνάστημα, τὸ εἶδος καὶ διάφορα χρονικὰ πάθη, ὅποια ἢ φθίσις, ἢ ῥαχίτις καὶ ἢ ποδάγρα. Τὸ πνεῦμα ἐμφιλοχωρεῖ κατὰ διαδοχὴν εἰς τινὰς οἰκογενείας, οἷον τῶν Μέκελ, τῶν Βερνούλλη, τῶν Κασσίσι, τῶν Joussieu καὶ ἄλλων.

Ποτὲ ἡ διάνοια τοσοῦτον δὲν ἐξηλεκτριζέται ὅσον ὅταν περιπατῶμεν εἰς ὑπαιθρον καὶ ἀναπεπταμένον καὶ ὑψηλὸν τόπον, ἂν τύχῃ μάλιστα ν’ ἀποπτέωμεν ἐκτεταμένην καὶ λειοκύμονα θάλασσαν, ν’ ἀναπνέωμεν δὲ συγχρόνως καὶ τὰς ἀδιόθεν ἀποπνεούσας δροσοβόλους αὔρας· Ὁ ὕπατος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαϊότητος ὀφείλει ἴσως μέγα μέρος τῆς εὐκλείας του εἰς

μόνον τοῦτον τὸν περιπατητικὸν βίον· διότι φαίνεται τῷ ὄντι ὅτι ἡ κίνησις τοῦ σώματος (σημεῖον ἀληθῆς τῆς ζωῆς) προβαίνει μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς διανοίας.

Ὁ νοῦς ὅμως ἐξάπτεται καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα, δηλ. ἐρεθιστικά τινὰ ὄψα καὶ ποτὰ, οἷον τοὺς ἰχθύας, τὴν λέκιθον τοῦ ὄω, τὰ ἀρώματα, μάλιστα δὲ τοῦ καφέ τὸ νέκταρ· κινεῖται δὲ οὐχ ἤττον καὶ ἀπὸ ὀσμᾶς τινὰς ἠδυπνόους, ἢ καὶ ἀπλῶς δριμείας, ὡς τὸ νικοτιανὸν ἐρρίνον· ἄλλοτε δὲ ἀπὸ τῆς μουσικῆς τὴν μαγευτικὴν ἁρμονίαν.

Ἐκτριπίζουσι δὲ ὁμοίως τὸν νοῦν καὶ πάθη διάφορα, μάλιστα δὲ πάντων ἴσως ἡ ζηλοτυπία καὶ ἡ ἀμίλλα. Διὰ τοῦτο ὁ Μιλτιάδης ἐπέφερε τὸν Θειμιστοκλέα, ὁ Μάριος τὸν Σύλλαν, τὸν Κάισαρα ὁ Πομπήιος κ.τ.λ. Συνυπάρχουσι δὲ πολλάκις οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ δαιμόνιοι ἄνδρες, ὡς χάριν ἐπιστημονικῆς τινος, ἢ πολιτικῆς ἰσορροπίας· οἷον Schiller καὶ Goethe, Πέτρος ὁ Μέγας καὶ Κάρολος ὁ IB. Βολταίρ καὶ Ῥουσσώ, Ἀλέξανδρος καὶ Ναπολέων, Cuvier καὶ Jouffroi Saint Hillaire κτλ.

Οὐδὲν ἐξασθενεῖ τόσον τὸν νοῦν, ὅσον ὁ ἔρωσ. Ποτὲ τὸ πάθος τοῦτο δὲν παρήγαγεν ἔργα γενναῖα, οὔτε λόγου ἀξία, ἐκτός τινῶν ποιημάτων ἴσως, τὰ ὅποια ὅμως δὲν ἀντισταθμίζουσι τόσα κακὰ ἄλλα τοῦ πάθους τούτου ἀποτελέσματα. Μόνον εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρεως ὁ ἐραστῆς δύναται νὰ δοξασθῇ, ὡς οἱ Ἰππότες τοῦ Μεσαίωρος, ἂν κατορθώσῃ νὰ ἀποσπασθῇ ἀπὸ τοὺς πόδας τῆς Ὀμφάλης.

Ἄλλ’ οὔτε τὸ φύλον, ἢ τὸ γένος, οὔτε ἡ ἡλικία φαίνονται ἀδιάφορα εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ εἶδος τῆς διανοίας. Οὕτως αἱ γυναῖκες ὑπερτεροῦσι τοὺς ἄνδρας κατὰ τὴν ὀξύνοϊαν, καθὼς προσέτι καὶ κατὰ τὴν ἀσταθειαν τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς καρδίας τὴν ἀγαθότητα. Ἀκμάζει δὲ μάλιστα καὶ μεσουρανεῖ, ὡς εἰπεῖν, ὁ νοῦς, καθὼς ἐπικρατοῦσι καὶ τὰ πάθη, ἀπὸ 30 μέχρι 50 ἐτῶν περίπου, ἔπειτα δὲ φέρεται εἰς τὰ κάτω, ἕως οὗ τελειώσῃ τὴν παραβολικὴν του κίνησιν.

Αἱ πολιτικαὶ ταραχαὶ, συγκρούουσαι τοὺς ἀνθρώπους ὡς οἱ σφοδροὶ ἀνεμοὶ τὰ πυκνὰ τῶν δασῶν δένδρα, ἐξάπτουσι τὰς διανοητικὰς δυνάμεις· τότε σπινθηροβολοῦσι τὰ πάθη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀνάπτουσι μέχρι πυρκαϊᾶς ἐνίοτε.

Ὁ ἀληθῶς ὅμως πεπαιδευμένος καὶ εὐφυῆς καὶ φιλόπατρις δὲν ἀναδεικνύεται διὰ τῶν στάσεων, ἀλλὰ δύναται καὶ ἐν καιρῷ ἡσυχίας ἐτι μᾶλλον νὰ ὠρελήσῃ τὴν κοινωνίαν,

Πολλάκις οἱ πνεόντες βίαία πάθη ἐκδικήσεως, δοξομανίας καὶ θρησκευτικῶ ζήλου ὑπήκουον εἰς πάντη ἄλλας παρα τὰς φαινομένας αἰτίας. Οὕτως ὁ Λουθηρος ἦτο ῥαγδαῖος ἐνίοτε, ὡς ἡ ἀνασπῶσα τὰς δρῦς λαίλαψ· ἐγένετο ὅμως ἔπειτα ἡπιος καὶ γλυκὺς ὡς ὁ ζέφυρος, ὅστις ἐπιπνέων μαλακῶς καταφιλεῖ τὰ ἴα. Ἐνίοτε δὲ πάλιν φαινόμενος πλήρης θεοβλαβοῦς εὐλαθείας, κατέβηκεν ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν, διὰ

ν’ ἀπολαύσῃ καὶ τὰς ἡβονὰς τῆς γῆς, τὰς ὁποίας εἰς τρεῖς μάλιστα σαμπεριέλαβε κατὰ τὸ πολυθρύλλητον αὐτοῦ δίστιχον.

Wer nicht liebt wein weiber und gesang
Der bleibt ein Nazr sein Lebenlang

Ὅστις γυναῖκας, μουσικὴν καὶ οἶνον δὲν φροντίζει
Νὰ χαίρεται, οὔτ’ ἄνθρωπος νὰ λέγεται ἀξίζει.

Ἐν συντόμῳ, κατὰ τὸν Henri Heine, ὁ Λουθηρος ἦτο ἀπολυτὸς ἄνθρωπος· ἀλλ’ εἰς αὐτὸν ἡ ὕλη καὶ τὸ πνεῦμα δὲν ἦσαν χωρισμένα ἐντελῶς, καθὼς εἰς τὸ ἀπόλυτον τῶν φιλοσόφων.

Μακρὰν τῆς τύρβης τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ὀμίλου τῶν παθῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια ὁ ἄνθρωπος παρασύρεται ὡς ἀπὸ δίνας Σκύλλας καὶ Χαρύβδews, εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν ἀλσῶν, εἰς τὰς ἐπαύσεις καὶ τὰ ἀγροκῆπια ἐνδιαιωμένοι εὐηργέτησαν τὸ ἀνθρώπινον γένος οἱ ἀληθῶς φιλόμουσοι καὶ φιλοπάτριδες, ὁ Ῥουσσώ, ὁ Βολταίρος, ὁ Γίβων, ὁ Χιούμ, ὁ Νουμάς, ὁ Κικέρων καὶ πάντες ἐν γένει οἱ ἀγαθοὶ ἄρχοντες, οἱ μεγαλειόβολοι νομοθέται καὶ οἱ περικλεέστατοι μαθηματικοί. Ἐκεῖ ἡ φύσις ἐμπνέει τὸν ἄνθρωπον, ἐκεῖ οὗτος ἔχει καθαρὸν μὲν τὸν νοῦν, ἐλευθερὰν δὲ τὴν καρδίαν.

Πόσον καὶ ὁ ἦχος τῶν κωδωνοστασιῶν τῆς χωρικῆς ἐκκληρίας διαδιδόμενος καθ’ ὅλον τὸ περιέχον εἰς τοῦ ἀέρος τὰ ὕψη διεγείρει τὴν φαντασίαν εἰς θρησκευτικὰς ἰδέας! Αὐτὸς μᾶς προσκαλεῖ ἀλληληθροδύως εἰς τὴν προσευχὴν τῆς αὐγῆς, τῆς μεσημβρίας, τῆς δειλῆς καὶ τῆς ἐσπέρας. Ὁ χρόνος τρέχει, ὁ καιρὸς κατεπίγει! σπεύσωμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν πλαστὴν ἡμῶν διὰ τὸ ἐνεστῶς, νὰ ζητήσωμεν δὲ τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ μέλλον· ἐπειδὴ τὸ πολὺν γῆρας ἐπέρχεται, καθὼς ὁ χιονώδης χειμὼν, ἢ καθὼς ἡ νύξ ἀκολουθεῖ τὴν ἡμέραν.

Βλάπτεται μὲν ὁ νοῦς καὶ ἀπὸ τὰς νόσους τῆς καρδίας καὶ τῶν πνευμόνων, μάλιστα δὲ τῆς κοιλίας τὰ πάθη, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν ἀπὸ τὴν φλεγμονὴν τῶν ὠθηκῶν καὶ τῆς μήτρας· ἀλλὰ πολὺ πλειότερον καὶ κυριώως δύνανται αὐτὸ τὸ ὄργανον τῆς διανοίας, ὁ ἐγκέφαλος, ἰδιοπαθῶς νοσῆ, ἢ ὑπάρχῃ κληρονομικῶς προδιατεθειμένος εἰς τὸ πάθος. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ φρενοβλαβεῖς ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεροι τὸ πάλαι παρ’ ὅσον σήμερον. Οὐδαμοῦ πληθούσι, καθὼς εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἀγγλίαν· διότι ἐνταῦθα μὲν εὐρίσκειται εἰς φρενεβλαβῆς εἰς 250, ἢ 260 νοσηχεῖς, ἐκεῖ δὲ εἰς μεταξὺ 590 ἢ 600, Ἐν γένει δὲ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπολλαπλασιάσθη μάλιστα ἀπὸ 20 ἢ 30 ἐτῶν μέχρι τοῦδε.

Κλίνουσι δὲ ἰδιαίτερως οἱ Ἄγγλοι εἰς τὸ εἶδος τῆς αὐτόχειρος μονομανίας· καθότι ὁσμήραι φονεύονται οὐχὶ μόνον ἀπὸ πολιτικῆς κενοδοξίας λόγους κινούμενοι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα πάθη τοῦ τε νοδῶ καὶ τῆς καρδίας· προσέτι δὲ καὶ τῶν γαστρικῶν αὐτῶν σπλάγχων.

Τρίακοντα δύο ἐτῶν ἡλικίαν εἶχεν ὁ Λόρδ Μίλ-

των, ὅτε κατέστρεψε τὴν ζωὴν του, ἦτο νυμφευμένος πλουσίαν, ἐπικλήρον καὶ μονογενὴ κόρην τοῦ στρατηγοῦ Conway, εἶχε δὲ καὶ σώματος κάλλος καὶ παιδείαν. Ἡ οἰκία, αἱ ἀμαξαι, οἱ ἵπποι καὶ τὰ ἐνδύματά του διέπρεπον κατὰ τὴν κομψότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐπῆρκει εἰς τὰς δαπάνας, ἐδανείσθη 120 χιλ. λίρας στερλίας· μετεχειρίζετο δὲ μέρος τῶν χρημάτων τούτων καὶ εἰς πολλὰς ἀγαθοεργίας· διότι ἦτο κατ' ἐξοχὴν φιλάνθρωπος καὶ οἰκτιρμῶν· ἀλλ' ἀκούων τὰς χρεῖας τῶν ἄλλων παρέβλεπε τὰς ἰδίας, ὥστε ἡ ἀμηχανία τὸν ἔφερεν εἰς ἀπελπίσιαν. Ὅθεν ἀπελθὼν εἰς χαματυπιεῖον προσκάλεσε τέσσαρας γυναῖκας καὶ διελθὼν εὐθύμως μετ' αὐτῶν τινὰς ὥρας, τὰς παρεκάλεσεν ἔπειτα ν' ἀναχωρήσωσι, καὶ μετὰ δύο λεπτά ἀμέσως ἔκαυσε διὰ τοῦ πυροβόλου τὴν κεφαλὴν του. Ὁ δυστυχὴς! δὲν ἐζήτησε ἀπὸ τὰς γυναῖκας, εἰμὴ ἓν μόνον φίλημα, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη του μετεβάλλετο δι' αὐτὸ εἰς καθαρὰν φιλίαν! Περίφημός τις ὑποκρίτρια, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐδαπάνη ὑπερόγκους ποσότητας, τὸν παρεκάλεσε νὰ τῆν στείλῃ 25 λίρας· αὐτὸς δὲ ἀπήντησεν ὅτι δὲν εἶχε πλέον τῶν 7 ἢ 8 γκινεῶν, τὰς ὁποίας καὶ ἐπεμψεν. Ἀλλ' εὐθὺς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας διὰ νὰ δανεισθῇ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ γύναιον. Ὀλίγω δὲ πρὶν ἀποθάνῃ ἀπεράσισε νὰ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν κατὰ τὴν ἀποτίσην πατέρα του, ὅστις ἔδραμε μὲν μακρόθεν διὰ ν' ἀποτίσῃ ὅλα τοῦ υἱοῦ του τὰ χρέη, ἀλλ' ἔφθασε κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην νύκτα, ὅτε οὗτος ἦτο ἤδη φονευμένος!

Τοιαῦτα δυστυχήματα συμβαίνουν συχνάκις πάντοτε μεταξὺ τῶν Ἀγγλων. Εἰς δὲ τὴν Κοπεγχάγην πρὸ τινων ἐτῶν οἱ ἄνθρωποι ἐξίπτοντο ἀπὸ τὰ πρόθυρα. Ἐκατὸν εἴκοσι δὲ τοιαῦτα αὐτοχειρίαι συνέβησαν ἐντὸς 12 μηνῶν. (Bonsteten).

Αἱ αἰτίαι, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουσι τὸν ἐγκέφαλον, δι' αὐτοῦ δὲ ἐπισκοτεῖουσιν, ἢ καὶ παντελῶς ταράττουσι τὴν διάνοιαν ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ διάφοροι, χωρίζονται ὁμοῦ εἰς δύο μεγάλας τάξεις, τὰς φυσικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς. Ἐνίοτε προέρχεται ἡ νόσος ἀπὸ πληγῆν τῆς κεφαλῆς, ἢ φλόγωσιν τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ τῶν ὑμῶν, οἱ ὁποῖοι τὸν περιβάλλουσιν· ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεννᾶται ἀπὸ ἠθικὰ πάθη, οἷον τὸν ἔρωτα, τὴν θεομανίαν, τὴν ὀργὴν, τὸν φόβον, τὴν λύπην, τὴν ἀκηδίαν, τὴν φιλοδοξίαν· πολὺ δὲ συχνότερον τὴν ζηλοτυπίαν εἰς τὰς γυναῖκας.

Ἡ μεγάλη χαρὰ φέρει πολλάκις τὸν θάνατον καθῶς εἰς τὸν Σοφοκλέα· διατὶ νὰ μὴ σαλεύῃ καὶ τὸ λογικόν; (ἐτρελάθη ἀπὸ τὴν χαρὰν).

Ὀλίγων παράφρονων εἶρεν ὁ Humboldt μεταξὺ τῶν ἀγγίων· διότι πραγματικῶς αὐτόθι ὁ νοῦς κοιμᾶται· σπανίως δὲ εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰς δεσποτικὰς, ἢ μοναρχικὰς χώρας· ἐπειδὴ ἡ πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐλευθερία δὲν ἐξάπτει τῶν ἀνθρώπων τὰ πάθη, ὁ δὲ ἐγκέφαλος ἀργεῖ σχεδὸν ὡς χέρσος ἀγρός τοῦτο ἱστορεῖται περὶ τῆς Κίνας, τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῆς Τουρκίας· εἰς δὲ τὴν Εὐρώπῃν περὶ τῆς Ρωσσίας καὶ Ἰσπανίας, ἐκτὸς ὁμοῦ τῶν μεγάλων πόλεων, ὅπου συνήθως πλεονάζουσι.

Πάντοτε ἡ σύντομος τοῦ πνεύματος ἀνασχόλησις προδοποιεῖ τὴν φρενοβλάβειαν, καθὼς καὶ ὁ ἐρημικὸς καὶ μονήρης βίος. Ἀλλ' ἐκ τῶν διαφόρων τάξεων σπανιώτατα ἐκπίπτουσιν εἰς τὸ πάθος τοῦτο οἱ φυσιογράφοι, ἱατροί, γεωμέτραι, χημικοὶ κτλ. συχνάκις δὲ οἱ πολιτικοί, καθὼς ἐκπαλαί παρετήρησεν ὁ Ἀριστοτέλης· μετ' αὐτοὺς δὲ οἱ δεσποδαίμονες ἱερεῖς, οἱ αἰρεσιάρχαι, οἱ ὑφανταὶ καὶ ὑποδηματοπράξοι, οἱ ἀγαματοποιοί, οἱ ζωγράφοι, οἱ μουσικοί, καὶ πρὸ πάντων οἱ ποιηταί.

Συγχώρησόν μοι, ὦ ἱερά σκιά τοῦ παμβασιλέως τῶν ποιητῶν ὅτι ἐκφράζω εὐλαβῶς τὴν ἀνδρῆμον ταύτην ἀλήθειαν! Οὐδεὶς ἄλλος παρ' ἐμὲ θαυμάζει πλειότερον τὰς ἐθνογραφικὰς γνώσεις καὶ τὸν ὑπερβάλλοντα πατριωτισμὸν Σου, ὑπὸ τοῦ ὁποίου κινούμενος ἐξώπλισας τὴν μικρὰν Ἑλλάδα κατὰ τῆς εὐρυχώρου Ἀσίας. Ἀλλὰ τὰ πλεονεκτήματά Σου ταῦτα ἐδύναντο ἴσως καὶ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ὤφελήσωσι τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ Σὺ δὲν ἀπέθησκας τυφλὸς ὡς ἡ καλλικέλαδος ἀηδὼν καὶ σχεδὸν ἐπαίτης. Ἄν ὁ Πλάτων ἀπεράσισε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πολιτείας του νὰ Σὲ ἀποπέμψῃ ἔστεφανωμένον μὲ δάφνας, τί ἤθελεν ἄρα γε πράξει σήμερον, βλέπων πολλοὺς αὐτοχειροτονητοὺς κληρονόμους τῆς δόξης Σου, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἐπαγγέλλονται ὡς ἐν παρεργῶν μὲ τὰς θανάτους τέχνας των καὶ τὴν ποίησιν, ἄλλοι δὲ σεμνότεροι μακρυνθέντες παρατάγας ἀπὸ τὸν δρόμον Σου, ἀμιλλῶνται μὲ τοὺς μυθιστοριογράφους ποιοὶ πλειότερον νὰ διαφθείρωσι τὴν καρδίαν ἐνταυτῶ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀνεγειρομένης ἀπειροκάκου νεολαίας; Ἀλλ' ἐξάπτοντες τὴν φαντασίαν τιμωροῦνται ἐκ διαλειμμάτων αὐτοὶ οὗτοι ἰλιεινότατα, καθὼς ὁ Τάστος εἰς τὴν Αὐσονίαν καὶ ὁ γλυκύτατος Γκίλβερ εἰς τὴν πατρίδα τῶν Δρυϊδῶν ἐκτὸς πολυαριθμῶν ἄλλων. Εἶθε τὸ παράδειγμα τοιούτων δυστυχημάτων, μάλιστα δὲ ὁ ζῆλος τῆς ἀρετῆς, ὁ ὁποῖος διαλάμπει εἰς τὰ ἀθάνατά Σου ποιήματα, θιότατε Ὀμηρε, εἶθε νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ὀργῶσαν εὐφύαν εἰς σπουδαιότερα ἀντικείμενα. (1)

Ἰδιαιτέρως δὲ ἐπισκῆπτει ὡς ἐπιδημία ἡ φρενοβλάβεια ἐπὶ τῶν πολιτικῶν στάσεων καὶ τῶν θρησκευτικῶν νεωτερισμῶν. Διὰ τοῦτο ἐπερίσσευσαν οἱ παράφρονες κατὰ τοὺς καιροὺς τῶν σταυροφοριῶν καὶ τῆς

(1) Ἡ πατρὶς τῆς εὐφύας εἶχε κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ ἀληθεῖς ποιητάς. Ὁ Ἀθανάσιος Χριστόπουλος ἀρεδείχθη ἄξιος τοῦ Ἀνακρέοντος τοῦ Θεοκρίτου, τοῦ Τιβούλλου καὶ τοῦ Προπερτίου. Ὁ Ἰάκωβος Ρίλος διέπρεψεν, εἰπερὶ τις ἄλλος, κατὰ τὸ λυρικὸν καὶ δραματικὸν ἐν ταυτῶ, ἐπιμελούμενος προσέτι καὶ τῆς γλώσσης τὴν κομψότητα. Ὁ Σούτσος ἐνθυμίζει τὸν Ἀρχιλόγον καὶ τὸν Ἰουβενάλιον· ὁ δὲ Ραγκάβης διὰ τε τὴν εὐαίσθητον καρδίαν καὶ τὴν γοιμότητα τῆς φαντασίας του, προσέτι δὲ καὶ τὸ ἥρεμα ῥέον τοῦ ὕφους του δύνανται ν' ἀποβῇ ἄξιος τοῦ ποιητοῦ τῶν Γεωργικῶν, τῶν Κήπων, καὶ οὐτινος ἄλλου τοιοῦτον.

δογματικῆς μεταβρῦθμίσσεως τοῦ Λουθήρου, καθὼς καὶ ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Διὰ τοῦτο ὁ Ἐσκιρὼλ ἔλεγεν ὅτι ἐδύναντο νὰ παραστήσῃ τὴν σειρὰν τῆς μεγάλης ταύτης μεταβολῆς μέχρι Ναπολέοντος διὰ τῶν φρενοβλαβῶν, οἱ ὁποῖοι ἔπαθον κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον. Ἡ ὀλέθριος ὁμοῦ ἐπιβροχὴ τῶν τοιούτων περιπετειῶν ἐκτείνεται καὶ μέχρι τῶν ἐπιγόνων· διότι γυναῖκες πεφοβισμέναι ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ἐκείνην θύελλαν ἐγέννησαν τέκνα, τὰ ὁποῖα ἀπέβαλον τὸ λογικὸν ὑπὸ τῆς προστυχούσης περιστάσεως. Τοῦτο δὲ θέλει φανῆ τοσοῦτω παράδοξον· ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι τὰ παιδιά φέρουσι πολλάκις σημεῖα πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐτάραξαν τὰς μητέρας των ἤδη ἐγκύους· Ὁ φυσιολόγος Βουρδάχ καὶ ἄλλοι ἀναφέρουσι πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα.

Πολλοὶ δὲ καὶ μαθηταὶ ὑπὸ τοῦ ἀμέτρου πρὸς μάθησιν πόθου, τῶν ἀλλεπαλλήλων ἀγγυρνιῶν καὶ τῶν ὑπεροβλικῶν κόπων περιπίπτουσιν εἰς φρενοβλάβειαν· εἰδικώτερον δὲ τὰ παιδιά, ὅσα πρὶν μεστωθῆ μὲν ὁ ἐγκέφαλος, ἐνισχυθῆ δὲ ἀναλόγως τὸ σῶμα των ἐπιδίδονται εἰς τὴν μάθησιν· ὅθεν ὡς κρίνα τοῦ ἀγροῦ πρωίμως ἀναθήλαντα μαραίνονται, πρὶν τὰ ἰδῆ ἔτι ὁ μεσημβρινὸς ἥλιος. Πόσοι γονεῖς μετενόησαν διὰσσαντες τὴν φύσιν νὰ παράξῃ ἀώρους καρπούς, ἀφ' οὗ ἐτέρφθησαν πρὸς καιρὸν διὰ τὸ παράδοξον τῆς εὐφύας τοῦ τέκνου των! Ἐνίοτε ὁμοῦ τὸ ἀποτέλεσμα δὲν παρακολουθεῖ ἀμέσως τὸ αἶτιον, παρεμπόπτουσι δὲ τινὰ ἔτη εὐτυχίας ἀπατηλῆς, ἕως οὗ νῆα τις ἀφορμὴ ἀναπτύξῃ τὰ θαθεῶς ὑποθαλάπομενα τῆς φθορᾶς σπέρματα. Ὑπόκεινται δὲ μάλιστα εἰς μέλλουσαν φρενοβλάβειαν τὰ παιδιά ὅσα ἔχουσιν ὀγκώδη ἐκ φύσεως τὴν κεφαλὴν, ἐπασχον δὲ σπασμούς κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν των· Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπικίνδυνος ἀποβαίνει πάντοτε ἡ πρόωρος σπουδὴ αὐτῆ εἰς τὰς γυναῖκας, τῶν ὁποίων ὁ ἐγκέφαλος καὶ τὰ νεῦρα ἐν γένει ἐρεθίζονται πολὺ πλειότερον, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῶν καταμηνίων καὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ τοκετοῦ, ἢ τῆς θηλάσεως. Ἐχομεν ἄρα γε ἀνάγκην νὰ εἰπώμεν ὅτι τὰ μυθιστορήματα καὶ γενικῶς τὰ ἄνεμα θεάματα, ἢ ἀκούσματα, ὡς ἐξάπτοντα τὴν φαντασίαν, ἐπιταχύνουσι τὴν καταστροφήν;

Θλιβερόν τῶ ὄντι θέαμα παριστάνεται εἰς τὸν σωφρονούντα ὁ παράφρων ἄνθρωπος· διότι πολλάκις φαίνεται βλοσυρὸς καὶ ἄγριος μέχρι μανίας, ἢ τοῦναντίον κατηφῆς καὶ μελαγχολικὸς, ἄλλοτε δὲ εὐθυμὸς καὶ γελαστικὸς· καὶ ποτὲ μὲν σιωπᾶ, ποτὲ δὲ δὲν παύει νὰ φλυαρῇ, ἢ ἀναισθητεῖ παντάπασι ὡς μωρὸς καὶ ἡλίθιος, ἄλλοτε δὲ ἐξαπτόμενος, ὀργίζεται, ὑβρίζει, συντρίβει τὰ πρὸ ποδῶν καὶ τρέχει ὡς δαιμονῶν καὶ θεοήλατος. Ἀγαθὴ τύχη πολλάκις ἡ τοιαύτη κατάσταση· εἶχε τινὰς ὑφέσεις, ἐπανερχεται δὲ κατὰ παροξυσμούς. Τινὲς ὁμοῦ φρενοβλαβεῖς κυριεύονται ἀπὸ μίαν ἀπλῶς ἰδέαν, ἢ κλίσεινδῆλ, ἀκολασίαν, ἐπαρσιν, ἰσχυρογνωμοσύνην κλ. ὥστε μερικῶς παραφρονοῦσι· κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ δὲν διαφέρουσι τῶν ἄλλων· λέγονται δὲ οἱ τοιοῦτοι μονομανεῖς.

Τὰ πολυειδῆ ταῦτα τῆς διανοίας πάθη ἱατρεύονται ἄραγε καθὼς καὶ τὰ τοῦ σώματος; Ἡ ἔρευνα τῶν νεω-

τέρων ἱατρῶν ἀποχρώντως ἀπέδειξεν ὅτι δὲν μένουσι τοῦλάχιστον πάντα ἀνίατα, ἐκτὸς μόνον τῶν παραλυτικῶν, τῶν πολὺ ἤδη πεπαλαιωμένων καὶ ἂν ἡ ἡλικία ὑπερέβῃ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος (Ἰπποκρ. ἀφορ.)

Καθὼς δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς νόσου προέρχεται ἀπὸ φυσικὰς καὶ ἠθικὰς αἰτίας, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἐνεργοῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν, αἱ δὲ εἰς τὸ σῶμα, ἐπιτυχᾶνει μάλιστα καὶ ἡ θεραπεία, ὅταν μεταχειρίζεται μικτοὺς τρόπους· διότι ἂν τινὰ πάθη, οἷον ἡ χαρὰ, καὶ ἡ ἐλπίς ἱατρεύουσι παραδόξως χρονίους τινὰς νόσους τοῦ σώματος, πολὺ μᾶλλον δύνανται νὰ ἀνταγωνισθῶσιν ἐπωφελῶς εἰς ἄλλα πάθη τῆς αὐτῆς φύσεως, προστιθεμένης μάλιστα καὶ τῆς φαρμακευτικῆς θεραπείας. Ἐκ τῶν ἱατρῶν τῆς Γαλλίας κανεῖς δὲν εὐδοκίμησε τοσοῦτον εἰς τὴν τοιαύτην ἱατρείαν τῶν διανοητικῶν νόσων ὅσον ὁ Ἐσκιρὼλ, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ ἐσχάτως ἀποβιώσας Λεουρέ, τοῦ ὁποίου ταχέως ἐστερηθῆ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ἀνθρωπότης.

Συντελεῖ δὲ πολὺ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἠθικῆς μάλιστα θεραπείας καὶ ἡ θέσις τοῦ καταστήματος τῶν φρενοβλαβῶν. Κατὰ τοῦτο δὲ ἐξέχει μάλιστα τὰ πλησίον τῶν Παρισίων Charanton λεγόμενον, τοῦ ὁποίου ἡ δεξιὰ πλευρὰ κατοικεῖτο πρότινων ἐτῶν ἀπὸ γυναικῶν, ἡ δὲ ἀριστερὰ ἀπὸ ἀνδρῶν. Αὐτόθι ποτὲ μετὰ τινων φίλων βραδίζοντες εἶδομεν ἐπάνω τοίχου καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀστεργάστου κλίμακος φρενοβλαβεῖς, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐχαίρετσαν φιλοφρονέστατα· διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπεσκέφθημεν πρῶτον τοὺς κοιτῶνας των· ἐμάθομεν δὲ ὅτι συνέβη αὐτόθι πρό τινων ἐβδομάδων παράδοξόν τι καὶ διηγήσεως ἄξιον. Διότι ὁ οἰκονόμος ἐοτήρηξέ ποτε ἐπὶ τοῦ τοίχου σκουρὸν, ὅστις τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἐτοιμάζοντο οἱ φρενοβλαβεῖς νὰ κατακλιθῶσι, τοὺς ἐξέπληξε τόσον, ὥστε πάντες σχεδὸν ὁμοθυμαδὸν καὶ αὐτομάτως πλησιάσαντες, ἐγονυκλίθησαν ἔμπροσθεν τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων συμβόλου! Μόνον δὲ γέρων τις, τὸν ὁποῖον, ὡς ἀδόλιγον, ὠνόμαζον οἱ ἄλλοι ῥήτορα, ἢ ἱεροκήρυκα, ἦτο κατακεκλιμένος· ἀλλ' ἅμα ἤκουσε τὸν κρότον, κατέβη καὶ ἄργιτε νὰ προσεύχεται, κατὰ τὸ ὁποῖον τοῦτο καὶ οἱ λοιποὶ τὸν ἐμιμήθησαν. Ἐκτοτε δὲ πᾶσαν αὐγὴν καὶ ἐσπέραν οἶκοθεν οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν ἔπαυσαν πλέον νὰ ἐκτελῶσι τὸ ἱερὸν τοῦτο καθήκον, ἱκετεύοντες πολλάκις μὲ δάκρυα τὸν Χριστόν, τὸν μόνον παρήγορον τῶν θλίψεων τῆς ψυχῆς καὶ ἱατρὸν ἐν ταυτῶ τῶν νόσων τοῦ σώματος. Ἀπὸ δὲ τοὺς κοιτῶνας τούτους, τοὺς ὁποῖους ἐθαυμάσαμεν διὰ τὴν καθαριότητα, εἰσῆθόμεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, κείμενον παραλλήλως, ὅθεν ἐξήρχοντο οἱ φρενοβλαβεῖς διὰ τῆς εἰρημένης κλίμακος εἰς τὴν αὐλὴν, αὐτόθεν δὲ εἰς τὸν κήπον. Νέος τις τότε ἄνθρωπος ἐφάνη, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν ὁ ἱατρὸς, ὡς ἀπὸ τινος ἦλθε δὲ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν χωρὶς τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων, καθὼς καὶ γυνή τις, τὴν ὁποίαν εἶχον καταπεισμένην ὅτι τὸ φρενοβλαβεῖον ἦτο ὀδοιπόρων καταγώγιον· ἀλλὰ ταχέως ἐνοήσασα ὅτι ἡπατήθη, ἐζήτησε νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τῆς διευθυντρίας· ἔδειξε δὲ τοσαύτην ὀρ-

γην, ὥστε ἀρπάξασα αἰφνηδίως τὸν τεκρῦφάλοδ τῆς, τὸν ἔρριπεν ἔξω τῆς θυρίδος, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν περιβάλωσι μὲ χειροπέδην. Τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καταπραῦντικὸν τῆς ἐξάψεως ἱάμα ἤτα δεδομένον καὶ εἰς τὸν ἄνδρα. Ἐπειδὴ ἅμα ἐμῆκεν εἰς τὸν ὄμιλον τῶν συναδέλφων τοῦ ἐτρεχεν ἄνω καὶ κάτω καὶ μεγαλοφώνως ἐκραύγαζεν, ἀλλὰ δὲν ἀντέτεινε παντελῶς εἰς τὸ σωφρονιστικὸν μῆσον, ἅμα ἔμαθεν ὅτι τοιαύτη ἦτο ἡ συνήθεια τοῦ καταστήματος. Ὅτε δὲ δυστυχῆς οὗτος νέος μᾶ, εἶδε μετὰ τοῦ ἱατροῦ ἐμβαίνοντας ἐλεύθερος ἦδη καὶ εὐσχημόνως ἐνδεδυμένος, ἔδραμε νὰ γονυκλιτήσῃ ἐμπροσθεν εἰκόνας καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ὡς μουσικός Μητροπολιτικῆς ἐκκλησίας. Μόλις δὲ τὸν ἤκουσαν τρεῖς ἄλλοι φρενοβλαβεῖς, διατρίβοντες εἰς τὸ ὑποκάτω τοῦ ἐστιατορίου δωμάτιον, ἔβρῆξαν καὶ ἐκεῖνοι τρομερωτάτας φωνάς, ὥστε ἡ ἐκτῆς συμφωνίας ταύτης βοήθησε νὰ σχίσῃ καὶ τῶν βρυσηκωτάτων ὠτίων τὸ τύμπανον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ διευθυντρια προτεκάλεσε τὸν μουσικὸν τοῦτον, παρουσιάσθη εὐθύς, κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸν πῖλον. Φίλε μου, τῶ εἶπεν ἐκείνη, ψάλλεις τῶ ὄντι μελωδικώτατος, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἐπέραν μὴ ταράξῃς τὸν ὕπνον τῶν συνεταίρων σου, μιμηθῆτι τὸν ὑποκάτω τοῦ ἐστιατορίου γείτονά σου. διότι καὶ αὐτὸς ψάλλει, οὐχὶ βεβαίως ὡς σὺ, ἀλλὰ τὴν νύκτα σιωπᾶ καὶ κοιμᾶται. Θέλεις τὸν μιμηθῆ, τί λέγεις; Τότε θέλομεν εἶσθαι σύντροφοι, ὑπέβαλε λέγων ὁ ἱατρός καὶ συγχρόνως ἐξέτεινε τὴν χεῖρα. — Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα στρατιωτικοί, ἀπεκρίθη ὁ νέος, δὲν γνωρίζω συντρόφους, ἀλλὰ πάντες εἴμεθα ἀδελφοί! ἔπειτα δὲ προσέθηκεν, ἀδελφοί καὶ ἀδελφαί, ἀποβλέπων εἰς τέσσαρας πλησίον ἡμῶν κυρίας. — Ναί, ἀδελφοί καὶ ἀδελφαί ἐν Χριστῶ, εἶπεν ὁ δόκτωρ, τοῦ ὁποίου ἤδη ἔλαβε τὴν χεῖρα ὁ θεοβλαβῆς νέος. Ὅτε δὲ ἀνέβημεν τὴν κλίμακα, ὁ ἱατρός ἠρώτησε τὸν ἱεροκήρυκα, πῶς εἶχε — Καλῶς, ἀπεκρίθη, κύριε δόκτωρ, καλῶς, πανυ καλῶς, μόνον ἡ κεφαλὴ μ' ἐνοχλεῖ ὀλίγον! ἀλλ' ἴσως τοῦτο προέρχεται ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ὁ δειλαῖος τῶ ὄντι μόνον κατὰ τὴν κεφαλὴν ἔπασχε!

Μόλις δ' εἰσῆλθομεν εἰς τὴν αὐλὴν, μᾶ; περιεκύκλωσαν πάντες οἱ αὐτόθι περιπατοῦντες φρενοβλαβεῖς, οἱ μὲν ὑπὸ περιεργείας, οἱ δὲ διὰ νὰ ζητήσωσι τι, ἢ νὰ προσκλαυθῶσι πρὸς τὸν ἱατρὸν. Παρατηρήσαμεν δὲ τινὰ μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν, ὅστις, ἂν καὶ κατελαμβάνετο ὑπὸ μανίας ἐνίοτε, εἶχεν ὅμως εὐθυμον τὴν φυσιογνωμίαν! ἐπειδὴ δὲν ἀμφίβαλλεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει σπεύσει νὰ πέμψῃ τὴν ἄδειαν τῆς ἐξόδου του, ἅμα οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ τμηματάρχαι τῶν φιλοτιμηθῶν εἰς τὴν ταχεῖαν διεξαγωγὴν τῶν υποθέσεων. Εἰς δὲ μόνον φρενοβλαβῆς διέμενον ἀκίνητος ἐν μέσῳ τῆς πρασιᾶς τῶν ἀνθρώπων, ἦτις ἦτο τῆς αὐλῆς; τὸ κέντρον τοιαύτην δὲ θέσιν εἶχεν ὀλοκλήρους ὄρας, ἐκινδύνευε δὲ τις ἂν ἀπροσέκτως τὸν ἐπληρίαζε καὶ τὸν δέχοιεν ἀπὸ τοῦς ῥεμβασμοῦς του. Ἄλλος, ὑποχονδριακός, νομίζω, μᾶς ἔσυρεν ἀπὸ τοῦ ἱατροῦ τὸ κράσπεδον διηγούμενος πλῆθος ἱστοριῶν περὶ τῶν δαιμονίων, τὰ ὁποῖα ἔφερον εἰς τὴν κεφαλὴν.

Τότε μᾶς ἐβλεπεν ἐκ τῆς θυρίδος νέος τις ἄλλος, ἔχων γεῶδες καὶ αὐχμηρὸν τὸ πρόσωπον, μακρὸν τὸ γένειον, τὴν δὲ κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ἀγκῶνας στηριγμένην ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀπὸ πολιτικῆς ἐξημένοσ πάθη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν τῆς φυλακῆς, ἐφαντάζετο ὅτι τὸν περιστοιχοῦν πανταχόθεν κατὰσκοποὶ εἰσχωροῦντες διὰ τῶν ἀραιωμάτων τοῦ σανιδώματος, διὰ νὰ ἐμβαιεύσωσιν εἰς τῆς διανοίας του τὰ μυτήρια. Ἦτο δὲ οὗτος Παλλωνός τις πρόσφυξ, ὅστις ὄνειροπολῶν τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς μαχόμενος, ἔπεσεν ἐμπροσθεν χαρακώματος!

Τὸ κατάγειον τοῦ νοσοκομείου κατεῖχτο ἀπὸ τοῦς ῥυπαροῦς, δηλ. τοῦς παραλύτους τῶν φρενοβλαβῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ εἶχον ἰδιαιτέραν αὐλὴν εὐθετον πρὸς ψυχαγωγίαν! διότι ἦτο καθωρατισμένη ἀπὸ ποικιλόχροα φυτὰ καὶ ἄλῃ. Ἐκεῖ εἰς τῶν φρενοβλαβῶν πλησιάσας με, εἶπεν, εἶμαι λοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ (πραγματικῶς δὲ ἐδίδαξέ ποτε τὴν ἰχνογραφίαν) διασκιδάζω δ' ἐνταῦθα ἰχνογραφῶν ἂν ἐπιθυμῆς ἰδεῖ πόσον ἐπιτηδείως ἐπιτυχᾶνω τὴν ὁμοιότητα τῶν χαρακτῆρων. Ἀναθλίψας δὲ εἰς τὴν θύραν, τὴν ὁποῖαν ἐδακτυλοδείκτει, εἶδον τῶ ὄντι κεφαλὰς διαφόρους, ἰχνογραφημένας διὰ χροστήρου! ἐξ αὐτῶν δὲ μία ἐνθύμιζε τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Βοναπάρτου. Ἄ! κύριε, μοι εἶπε κατὰ μέρος, ἂν αὐτὴ ἡ κυρία ἤθελε σταθῆ νὰ τὴν ζωγραφίσω! ἔλεγε δὲ τοῦτο με τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ῥαφαήλου, ὅτε ἀνεκάλυπτε τὰ πρωτότυπα τῶν εἰκόνων του. Διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω πρότερον τὸ ζητούμενον καὶ ὑπεσχέθην νὰ ἐπιστρέψωμεν τὴν ἐπαύριον.

Ἄλλ' ἦτον ἤδη καιρὸς νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸ καταγώγιον τοῦτο τῆς; θλίψεως καὶ τῆς ὀδύνης!

Ὅστις ἐνδιατρίψει πολὺ ἐν μέσῳ τοιαύτης ἐλεεινῆς κοινωνίας, δυσκόλως πείθεται ὅτι αὐτὸς μόνον σωφρονεῖ! διότι καθὼς μεταδίδονται αἱ ἄλλαι νόσοι εἰς τὰ δεσποτήρια, μεταδίδεται καὶ ἡ φρενοβλαβία ἐντὸς τῶν παραφρονοκομείων εἰς τοὺς φρονίμους, ὅσους αὐτόθι ἐνίοτε περικλείουσιν ὡς πάχοντας.

Ἐνῶ δ' ἐξηρχόμεθα ὁ ἱατρός μοι ἔδειξέ τινὰ γέροντα, καρποῦς συλλέγοντα ἐκ τῶν δένδρων. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, εἶπε, παραπονεῖται ὅτι πρὸ ἐνὸς μηνὸς τοῦ ἠλλάξαμεν τὴν κεφαλὴν καὶ τῶ ἐδώκαμεν μεγαλητέραν παρὰ τὴν ὁποῖαν εἶχε! λυπεῖται δὲ ἤδη διότι αἱ τρίχες δὲν ἀρκοῦσι νὰ καλύψωσιν αὐτὴν, καθὼς τὴν πρώτην. Ἄλλος δὲ πλησίον αὐτοῦ περιφερόμενος μόνος, δὲν ἄρνευε νὰ τὸν πλησιάσωσι, διότι ἔχων τὰ σκέλη χρυστάλλινα, ἐφοβεῖτο μὴ τοῦ τὰ συντρίψωσι. Τοῦτο μ' ἐνθύμιζε τὸν σοφὸν Ἀββᾶν Μόλανους τῆς Χαόβρας, ὅστις περὶ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο κόκκος κριθῆς, συνομιλῶν δὲ περὶ πάντων πρὸς πάντας ὀρθότατα, δὲν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας, φοβούμενος μὴ τὸν φάγωσιν αἱ ὄρνιθες. (Zimmermann de la Silitude).

Ἴδου ἐν ἀπὸ τὰ θλιβερά κεφάλαια τῆς φυσικῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου ἢ παραφροσύνη, ἦτις προστίθεται εἰς τόσας ἄλλας ἀθλιότητας. Δὲν πάχνομεν ἄρα κατὰ τὸ σῶμα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ εὐγενέστατον ἡμῶν μέρος, τὸ λογικόν. I. N. Λεβαδέε.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΙΔΕΩΝ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ.

(Συνέχεια ἴδε Τεύχος Δ')

Ἴδε τοὺς δολοφόνους τῶν Βασιλέων! καθὼς πάλαι ποτὲ παρέδρουον εἰς τῶν Βουρβόνων τὰ συμβούλια, ὁμοίως θέλουσιν ἐνανθῆει αὐτοὺς εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἐνῶ ἐγὼ καὶ οἱ περὶ ἐμὲ πάντες ὑπομένομεν τόσα κολαστήρια ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἤθελον νὰ διασκορπίσω εἰς τὰ ἔθνη! Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀποστρέφονται τὸ ἀνθρώπινον γένος, θέλουσι δὲ νὰ δεσμεύσωσι τοὺς λαοὺς, διότι τοὺς θεωροῦσιν ὡς κτηνῶν ἀγέλας νὰ καταπιέτωσιν προσέτι καὶ τὴν Γαλλίαν, κινεῦντες ἄνω ποταμῶ τὰ πράγματα! ἀλλ' ἂς προσέχωσι μὴ πλημμυρῆσιν. Βασιλεύοντες τοῦ υἱοῦ μου, τὰ ἀντίθετα συμπερόντα, δύναται νὰ συνυπάρξωσι ἄνευ θυσιῶν καὶ στάσεων, νὰ προληφθῶσι δὲ καὶ πολλὰ κακά. Ἀλλ' ἐὰν ἡ δυσμενεία ἡγεμόνων τινῶν καταδιώξῃ τοὺς συγγενεῖς μου καὶ μετὰ τὸν θάνατόν μου, θέλουσιν ἐπιτύχει σκληρὰν ἐκδίκησιν! ὁ δὲ πολιτικὸς θέλει πάθει πολλὰ κακά. Ἀπ' οὐ οἱ λαοὶ ἀποτινάξωσι τὰς ἀλύτους, τὸ αἶμα θέλει ρύψει καθ' ἕθνη τὴν Εὐρώπην ποταμηθῶν, τὰ δὲ φῶτα τῆς παιδείας; θέλουσι σβέσει ἐν μέσῳ τῶν ἐμρυλῶν καὶ ἐξωτερικῶν πολλέμων. Ἀλλ' αἱ ταραχαὶ πρέπει νὰ διαρκέσωσιν ἐπέκεινα τῶν τριῶν αἰώνων πρὸς καταστροφὴν τῆς Βασιλικῆς ἐξουσίας (1). ἦτις μόνον ἀπὸ τίνος παριστάνει τὰ συμπερόντα πάντων Μόλις δὲ μετὰ πολλὰς ἐνατοντατηρίδας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ σκότος τοῦ μεσαιῶνος. Ἄν τὸν ἀντικτὸν ἢ Ἄρκτος κινηθῆ κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ, ἢ πάλιν θέλει διαρκέσει ὀλιγότερον! ἀλλ' αἱ πληγαὶ θέλουσιν εἶναι καιρίαι. Ἡ εὐνημερία τῶν λαῶν, ὅλα τὰ ἀποτελέσματα ἴσως, ὅσα ἀπεκλήσαμεν μετὰ τόσα ἔτη, θέλουσιν ἀφανισθῆ, καὶ κατεῖς δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ προμαντεύσῃ τὸ μέλλον.

Εἰς τε τοὺς λαοὺς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς συμπερὶ νὰ βασιλεύσῃ ὁ υἱὸς μου. Παρὰ τὰς ἀρχάς, ὑπὲρ τῶν ὁπῶν θριαμβευτικῶς ἐπολέμησα, δὲν προβλέπω εἰμὴ δουλείαν καὶ σύγχυσιν τῆς Γαλλίας, καθὼς καὶ ἀπάσης τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

Δημοσιεύσον δὲ, τι ὑπαγόρευσα καὶ ἔγραψα, πρότρεψον δὲ καὶ τὸν υἱόν μου νὰ τὸ μελετήσῃ. Εἶπέ τω νὰ προστατεύσῃ πάντας, ὅσοι καλῶς μοι ὑπῆρέτησαν! ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὑπάρχει πολὺς. Ἴσως εἰ δυστυχῆς στρατιωτῆται μου δικιμένοσιν ἄνευ ἄρτου. Ὅποια ἀνδρία καὶ φρόνησις διακρίνει τὸν Γαλλικὸν λαόν! Ὅποῖος δὲ πλοῦτος μένει κατωρυγμένος, καὶ δὲν θέλει πλέον ἀνορυθθῆ. Ἡ Εὐρώπη βυθίζεται εἰς ἀρευκτόν τινα με-

(1) Ἡ Βασιλικὴ ἐξουσία, τὴν ὁποῖαν κακίζει τοσοῦτον ὁ μογαρχικώτατος τῶν βασιλέων θέλει εἶναι καθὼς ἔκπαλαι τὸ κοινωφελέστατον Κυβερνήσεως εἶδος.

ταρβύθμισιν, ἢ καλιγγενεσίαν. Ὅστις ἐπιχειρήσῃ νὰ τὴν ἀναβάλῃ, θέλει ἐξασθενήσῃ ματαιοπονῶν! ὅστις δὲ τὴν βοηθήσῃ, μέλλει νὰ ἐνδυναμώσῃ τὰς ἐλπίδας καὶ τὴν θέλησιν ἀπάντων.

Ἐπάρχουσι τινες ἐθνικαὶ ἐπιθυμίαι, τὰς ὁποίας ταχέως, ἢ βραδέως πρέπει νὰ ἱκανοποιήσωμεν. Ὁ υἱὸς μου θέλει ἀπαντήσῃ πολλὰς κατὰ τοῦτο δυσκολίας! Ἄς πράξῃ διὰ τῆς κοινῆς συγκαταθέσεως ὅ,τι ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν περιστάσεων νὰ πράξῃ διὰ τῶν ὄπλων. Ἄν ἐνίκων τὴν Ῥωσσίαν κατὰ το 1812, ἢ εἰρήνη τῆς Εὐρώπης ἦτο βεβαία ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη. Καὶ ἐγὼ μὲν ἔκοψα τὸν Γόρδιον δεσμὸν τῶν λαῶν! σήμερον δὲ πρέπει νὰ λυθῆ. Ἄς ἐκλείψῃ ἡ ἀνάμνησις τῶν θρόνων, ὅσους ὕψωσα ὑπὲρ τῆς γενικῆς πολιτικῆς μου. Κατὰ τὸ 1815 συμβούλευσα τοὺς ἀδελφούς μου νὰ λησμονήσωσι τὰς βασιλείας τῶν καὶ νὰ ὀνομάζωνται ἀπλῶς πρίγγιπες Γάλλοι. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἂς μιμηθῆ καὶ ὁ υἱὸς μου! διότι τὸ ἐναντίον ἐνδέχεται νὰ κινήσῃ φόβους. Εἰς τὴν Μεσόγειον τοῦ λοιποῦ, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν Ἄρκτον, θέλουσι λυθῆ τὰ σπουδαιότατα ζητήματα τῆς παγκοσμίου πολιτικῆς. Αὐτόθι εὐρίσκουσι δέλεαρ καὶ θέλητρα ἡ φιλοδοξία πάντοτε τῶν Βασιλέων, καὶ διὰ τεμαχιῶν τινῶν βαρβάρου χώρας δύναται τις νὰ διατηρήσῃ σῶαν τὴν εὐδαιμονίαν τῶν πολιτισμένων ἐθνῶν. Ἄν καλῶς συλλογιθῶσιν οἱ λαοὶ; δὲν θέλει μείνει πλέον ἀφορμὴ ἀλληλοφύλων ἐχθροπαθειῶν καὶ διενέξεων.

Αἱ προλήψεις ἤδη διαλύονται καὶ αἱ ὁδοὶ τοῦ ἐμπορίου πολλαπλασιάζονται. Κανὲν ἔθνος δὲν δύναται πλέον μονοπωλοῦν νὰ αἰσχροκερδῆ. Διὰ νὰ μάθῃ δὲ ὁ υἱὸς μου ὅτι ἡ Κυβερνήσις τοῦ ὑπάρχει καλῆ, ἢ φαύλη, καὶ συμφωνῶσι μὲ τὰ ἦθη οἱ νόμοι, ἂς διατάξῃ νὰ υποβάλληται εἰς αὐτὸν κατ' ἔτος γενικὴ ἐκθεσις τῶν καταδικῶν, αἱ ὁποῖαι κατεγνώσθησαν παρὰ τῶν δικαστηρίων. Ἄν τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἤβησαν, τοῦτο σημαίνει ὅτι αὐξάνει ἀναλόγως ἡ ἔνδεια, ἢ δὲ κοινωνία κακῶς κυβερνᾶται! τὸ ἀνάπαλιν δὲ ἡ ἐλλάττωσις τῶν ἀδικημάτων ἀποδεικνύει τὸ ἐναντίον.

Αἱ θρησκευτικαὶ ἰδέαι ἐξαρκούσι πλειοτέραν ἐπιβρόχην παρ' ὅσον φαντάζονται τινες στενοκέφαλοι φιλόσοφοι. Προξενούσι δὲ μάλιστα καλὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Περιποιούμενός τις τὸν Πάπαν, κινεῖ τὴν συνείδησιν ἑκατὸν ἑκατομμυρίων λαῶν. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Ζ'. Πίος θέλει εὐνοεῖ τὸν υἱόν μου! διότι καὶ ἀνεξίτητον καὶ πεπαιδευμένον ἀνεγνώρισα τὸν σεβάσιμον τοῦτον γέροντα. Λυποῦμαι δ' ἐγκαρδίως ὅτι δυστυχῆς περιπέτεια! περιέπλεξαν τὸ συμβούλιον ἡμῶν. Ὁ Φέσχος δὲν μὲ ἐνόει, ὑπερασπιζόμενος τοῦ: ὑπερορίου ἐχθροῦς τῆς ἀληθοῦς θρησκείας ἐν Γαλλίᾳ. Ἄν λάβητε ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψητε αὐτόθι, θέλετε εὐρεῖ πολλοὺς ἀνθρώπους διατελοῦντας πιστοὺς εἰς τὴν μνήμην μου.

Ἡ συλλογὴ καὶ σύνοψις εἰς ἐν σῶμα πατῶν τῶν ἰδεῶν, ὅσας ἀπήγγειλα εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους περὶ διοικήσεως τοῦ Βασιλείου, καθὼς καὶ ἡ συλλογὴ πασῶν τῶν ἐκδοθειῶν παρ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς εἰσηγήσεων, προσέτι δὲ ἡ ἀπαριθμησις

πάντων τῶν ἔργων, ὅσα ἐπεχείρησα, καὶ τῶν κτι-
ρίων, ὅσα ἐξετέλεσα εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν,
θέλει εἶναι τὸ ἀξιοπρεπέστατον μνημεῖον ἀνεγει-
ρόμενον παρ' αὐτῶν εἰς ὄνομά μου. Ὁ Μαρτέ, Δα-
ρου, Μορλέν, Μολιέν, Καμπατερέ, δύνανται νὰ συνερ-
γήσωσιν εἰς τοῦτο· θέλουσι δὲ ἀναπληρώσει τὸ ἐλλείπον
δὲ Β. νῶν τὸν ὅποιον παρακάλεσον νὰ συγγράψῃ περὶ τῆς
ἐξωτερικῆς μου πολιτικῆς, καθὼς καὶ τοὺς στρατηγούς,
τοὺς ὁποίους Σοὶ ὠνόμασα, περὶ τῶν πολέμων μου.
Ἡ οὐσία μου ἄς ἀναγινώσκῃ τὴν ἱστορίαν· διότι
αὐτῷ εὐρίσκεται ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία· ἄς μελετᾷ
δὲ ὁμοίως τὰς μάχας τῶν μεγάλων στρατηγῶν,

διότι κατ' αὐτὸν μόνον τὸν τρόπον μαθαίνεται ὁ πό-
λεμος.
Ἄλλ' ὅ,τι καὶ ἂν τῷ εἴπῃς, ὅ,τι δὲ καὶ ἂν μαθῇ,
ὀλίγον θέλει τῷ χρησιμεύσει, ἂν δὲν φέρῃ εἰς τὸ
βάθος τῆς καρδίας του ὡς ἱερὸν πῦρ τὸν ἔρωτα τοῦ
καλοῦ, ὅστις μόνος παρακινεῖ εἰς τὰς μεγάλας κα-
τορθώσεις.
Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θέλει ἀνοδειχθῆ ἄξιός τοῦ
προορισμοῦ του.

I. N. Λεβαδεύς.

Ποιμένες τῆς Ἀρκαδίας.

ΠΟΙΜΕΝΕΣ ΤΗΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ.

Κατὰ τὸ Ἰταλικόν.

Ἡ περίφημος Πονοῖνος ἠθέλησε νὰ μᾶς ἐνθυμίσῃ
τὸν θάνατον ἐν μέσῳ τῶν ἀγαθῶν τῆς ζωῆς. Ἡ εἰ-
κὼν αὕτη εἶναι τὸ καλλίτερον ἀριστούργημά του.

Ἄς ἐμβατεύσωμεν διὰ τοῦ πνεύματος εἰς τὸ πνεῦ-
μα τοῦ ζωγράφου.
Ἡ ποιμὴν ὅστις κλίνων γόνυ δεικνύει μὲ τὸν δά-
κτυλον τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ τάφου, εἶναι ἠλικιωμένος.
Μαθητὴς ἰσως ἢ πρόδρομος τοῦ ἐπικούρου χωρὶς νὰ
γγωρίσῃ τοῦτο, ὠμίλει περὶ τῆς βραχυτύτου τοῦ βί-
ου καὶ τῆς ἀθλιότητος τῶν ἐγκοσμίων ὅτε, φθὰς με-

τὰ τῶν ἄλλων ποιμένων. ἐνώπιον τάφου τοῖς ἐπέδει-
ξε πρὸς ἐπιθεβαίωσιν τῆς ὁμιλίας του τοὺς ἐγκεχα-
ραγμένους λόγους.
« Ἥμην ποτὲ κ' ἐγὼ ποιμὴν ἐν Ἀρκαδίᾳ. »
Ἡ ὑπεράνω κείμενος νεανίας ἀκούει ἀφρημένως
τὸ μάθημα· θάβει ἀφροντίς ἐπὶ τὸν δρόμον τῆς ζω-
ῆς καὶ ἡ ἡλικία του καὶ οἱ λογισμοὶ του εἶναι τρυφε-
ροὶ καὶ ἀμέριμοι. Ἔχει τὴν ψυχὴν πλήρη προαι-
σθήσεων ἀμφιβάλων, περᾶ τὸν καιρὸν του καλλωπίζων
ἐξυτὸν, φέρει ἀνθινὸν στέμμα ἐπὶ τῆς ἀβρᾶς κόμης
καὶ ἡ ἀφροντίσια καὶ ἡ μελαγχολία ζωγραφίζονται
διὰ τοῦ μειδιάματος τῶν χειλέων καὶ τῶν ὀφθαλ-
μῶν του.

Ἄλλα εἶναι τὰ πάθη τῶν λοιπῶν δύο ποιμένων,
πάθη χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Ἡ νεὸς κλίνει ὀλίγον
τὸ σῶμα θλέπων τὴν ἐπιγραφὴν, διαλάμπει εἰς τὸ
πρόσωπόν του τὸ ἀκράτητον πῦρ τῶν πόθων, ἔχει
τὴν κόμην ἀταμέλητον καὶ κυμαινομένην. Ἡ νεανίς
εἶναι ὠραία καὶ ἀξιοπρεπής. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τῆς,
ἐπεριδομένη εἰς τὴν μίσην, πολλαπλασιάζει τὰς ὤ-
ραιας πτυχὰς τῆς ἐσθῆτος καὶ ἐπαυξύνει τὸ κάλλος
καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ σώματος. Πόσον ἡ νεανίς εὐ-
θυμος καὶ εὐτυχὴς ἀποδεικνύει ἡ ἄλλη χεὶρ, ἡ ἐπὶ
τοῦ ὤμου τοῦ νεανίου στηριζομένη. Εἰς τὸ ζεῦγος
τοῦτο τῶν ἐραστῶν ἀπτείνει ὁ σοφὸς τὰ δόγματά
του, αὐτοὶ δὲ ἀκούοντες μειδιῶσιν ὡς ἐὰν ἡ νεότης
καὶ ὁ ἔρωσ αὐτῶν ἦσαν αἰώνιοι. Ἡ νεανίς δεικνύει
εἰς τὴν φίλην τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ μνήματος καὶ οἱ ὀ-
φθαλμοὶ του ἐμπνεόμενοι ὑπὸ ἐλπίδος σταθερᾶς φαί-
νονται ὡτὰν λέγοντες· Ὁ ποιμὴν ἐκεῖνος ἀπέθανεν
ἀλλ' ὁ ἔρωσ ἡμῶν εἶναι ἀθάνατος. Ὁ λογισμὸς τῆς
ἐρωμένης πλανᾶται μεταξὺ ἠδυπαθείας καὶ θλίψεως,
ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἔρωσ θέλει νικήσει καὶ ἡ με-
λαγχολία αὕτη θέλει ἐπαυξῆσαι τὰ θελγητρὰ του.

Z.

ΦΥΣΙΚΗ.

— 0 —

ΠΕΡΙ ΦΩΤΟΣ.

(Συνέχεια.)

Καταδείξαντες εἰς τὰ προηγούμενα τὴν ἐνέργειαν
τῶν φωτιστικῶν ἀκτίνων ἐπὶ τῆς ἀνοργάνου καὶ
ἐνοργάνου φύσεως, ἄνευ τῶν ὁποίων τὰ πάντα ἤθελον
ἀπολέσει τὴν λαμπρότητα καὶ χάριν, μὲ τὴν ὁποίαν
κατακοσμούνται, μεταβαίνομεν νὰ ἐξετάσωμεν εἰς
τὰ ἐπόμενα τὴν ἐπιρροὴν τῶν θερμαντικῶν ἀκτίνων,
τῶν ἀχωρίστων αὐτῶν συντρόφων τῶν φωτιστικῶν.
Ὅταν θερμαντικὴ ἀκτίς ἀποχωρήσῃ τοῦ Ἡλίου διὰ
νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Γῆν, εἶναι, ὡς γνωστὸν, ἀπαραί-
τητος ἀνάγκη, ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν στερεάν ἢ ὑγρὰν
ἐπιφάνειαν τοῦ πλανήτου, νὰ διέλθῃ πρῶτον διὰ τῆς
περικαλυπτούσης αὐτὸν ἀτμοσφαιρας, ἥτις, ὑπέκουσα

εἰς τὴν ὀλκὴν τὴν ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ πλανήτου μας
ἐνεργούσαν, εἶναι προσκολλημένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας
του, συμπεριστρέφεται μετ' αὐτοῦ περὶ τὸν ἄξονα
καὶ συμπεριφέρεται περὶ τὸν Ἡλίον. Εἰς τὴν διόδόν
τῆς αὐτῆν μεταδίδει ἡ θερμαντικὴ ἀκτίς μέρος τῆς
θερμότητός της εἰς τὸν ἀέρα, τὸ ὅποιον ὡς διηρη-
νῆθι ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων ἀπορροφᾶται κυρίως
ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ εὐρισκομένων ἀτμῶν. Με-
ταβάστα δὲ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς θερμαίνει
αὐτὴν· ἀλλ' ἡ θερμανσις αὕτη δὲν γίνεται οὔτε εἰς τὸν
αὐτὸν βαθμὸν, οὔτε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Οὕτως
ἄλλα μὲν μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς θερμαίνονται
περισσότερον καὶ ἄλλα ὀλιγώτερον, καὶ πάλιν ἐν
καὶ τὸ αὐτὸ μέρος ὅτε μὲν θερμαίνεται περισσότερο
κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ὅτε δὲ ὀλιγώτερον. Τὴν
αἰτίαν τῆς ποικιλίας καὶ διαφορᾶς ταύτης τῆς θερμάν-
σεως ἠδυνάτω τις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν διαφορὰν τῆς γῆς
ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἡλίου· ἀλλ' ὅταν μάθῃ παρὰ
τῶν ἀστρονόμων, ὅτι ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν χειμῶνα ἢ γῆ
εἶναι πλησιέστερα πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ εἰς τὴν μεγα-
λειτέραν εὐρίσκεται ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν ὅταν ἔχωμεν
θέρος, βεβαίως θέλει συμπεράνει ὅτι ἡ ἀπόστασις τῆς
γῆς ἀπὸ τὸν ἥλιον δὲν δύναται νὰ ἦναι ἡ αἰτία τῆς
διαφόρου θερμάνσεως τῶν μερῶν της.

Εἰς τῆς ἀληθοῦς λοιπὸν αἰτίας τὴν ἀνεύρεσιν ὀδη-
γεῖ τὸ παρατηροῦντα καὶ σκεπτόμενον ἄνθρωπον ἐν
ἄλλο φαινόμενον ἀνάλογον. Καθημέραν παρατηρεῖ ὅτι
ὁ ἥλιος δὲν διαχέει τόσην θερμότητα ὅταν ἀνατέλλῃ
ἢ ὅταν δύῃ, ὅταν ὅταν μεσουρανεῖ. Εἰκάζει λοιπὸν ὅτι
ὡς ἐκ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν σχετικῶς λαμβάνει ὁ ἥλιος
αἱ ἀκτίνες του πίπτουσιν, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς
τὴν μὲν πρῶτον καὶ ἐσπέραν πλαγίως, ἢ ὡς οἱ φυσικοὶ
μαθηματικώτερον ἐφράζονται, ὑπὸ μικρὰς γωνίας,
τὴν δὲ μεσημβρίαν ὑπὸ γωνίας μεγάλης καὶ σχεδὸν
καθέτως. Συνάγει λοιπὸν τὸ συμπέρασμα τὸ ὅποιον καὶ
διὰ πειραμάτων ἀποδεικνύει ὅτι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου
θερμαίνουσι τὰ σώματα περισσότερο, ὅταν πίπτωσιν
ἐπ' αὐτὰ ὑπὸ μεγάλης γωνίας· καὶ ὀλιγώτερον ὅταν
πίπτωσιν ὑπὸ μικρᾶς. Ἐκ τῆς ἀναλογίας λοιπὸν τῶν
φαινομένων ὁμοίωμενος ὑποθέτει ὅτι καὶ ἡ διαφορὰ
τῶν μερῶν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς θερμανσις τὴν
ὁποίαν ἐκ πείρας γινώσκει, καὶ ἡ διαφορὰς θερμανσις
ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου κατὰ τὴν διάρκειαν ἐνὸς
ἔτους πιθανὸν νὰ ἔχῃ αἰτίαν τὴν ὑπὸ διαφορῶς
γωνίας πτώσιν τῶν ἀκτίνων τοῦ Ἡλίου. Καὶ τῷ
ὅτι ἡ ἀστρονομία τὸ διδάσκει ὅτι ὅχι μόνον τὰ διά-
φορα μέρη τῆς γῆς ἔχουσι πρὸς τὸν ἥλιον διάφορον
θέσιν, καὶ δέχονται ἐπομένως τὰς ἀκτίνες τοῦ ὑπὸ
διαφόρους γωνίας, διὰ τὰ ὁποῖον καὶ διαφόρως θερμαί-
νονται, ἀλλὰ καὶ εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον τῆς
ἐπιφανείας περιφερομένης τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον πί-
πτουσιν αἱ ἀκτίνες ὑπὸ διαφόρους γωνίας, ὅθεν προέρ-
χεται ἡ αὐξήσις καὶ ἐλάττωσις τῆς θερμότητος καὶ
καὶ ἡ γένεσις τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους. Πάντα λοιπὸν
τὰ φαινόμενα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς θέσεως τῶν
μερῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν ἥλιον· ὅθεν ἡ ὑπαρξις
αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ φυτοῦ, τούτου ἢ ἐκείνου
τοῦ ζώου, εἶναι συνέπεια τῆς θέσεως τῶν μερῶν τῆς

γῆς πρὸς τὸν ἥλιον, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ κοσμικὰ φαινό-
μενα μυριάκις ἐπιστημότερα· ἐάν ἤθελεν ἀλλάξει ἡ ση-
μερινὴ θέσις τῶν μερῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν ἥλιον δὲν
ἤθελεν εἶναι διόλου παράδοξον νὰ ἴδωμεν ἐκεῖ μὲν
ἔπου σήμερον μὲλις ἀναφύονται βρύα καὶ λειχήνες
νὰ βλαστάνωσιν ἀρτόδενδρα, βανανίαι καὶ φοίνικες·
τὰς δὲ χώρας, ὅπου ὑπάρχει πλησμονὴ φυτικῆς ζωῆς,
ὅπου σφριγῶσιν κολοσσαῖοι ὄρεις καὶ ὠρύονται οἱ λέον-
τες καὶ αἱ τίγρεις νὰ καταλάβῃ ὁ ἀένναος παγετός, μὲ-
τὴν ἐξαμηνιαίαν νύκτα καὶ τὰς νεφελώδεις ἡμέρας
καὶ νὰ μεταβληθῶσιν εἰς θλιβεράν καὶ πειναλέας λευ-
κῶν ἄρκτων κατοικίαν.

Οὕτω λοιπὸν ἐξ' ὄλων τῶν φυτῶν, ὅσα βλαστάνουσιν,
ἐξ ὄλων τῶν ζώων, ὅσα ἀναπνεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς
δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἓν, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ νὰ ᾖται ἀνε-
ξάρτητος τῶν γενικῶν νόμων τῆς ἀληθῆς, οἷτινες ἐνε-
φυσήθησαν εἰς τὸν κόσμον ὑπὸ τοῦ πανσόφου δημι-
ουργοῦ, καὶ τηροῦνται ὑπὸ τῆς θείας προνοίας, καὶ
εἴτινες δεσμεύουσι τὸν πλανήτην μας πρὸς τὸ σῶμα
ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι δι' ἡμᾶς ἡ πηγὴ τοῦ φωτός καὶ
τῆς θερμότητος.

Προσπεσοῦσαι λοιπὸν αἱ θερμαντικαὶ ἀκτίνες εἰς τὴν
ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἄλλαι μὲν αὐτῶν ἀντανακλῶνται
πρὸς τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ διασκορπίζονται εἰς τὸ
ἄπειρον· ἄλλαι δὲ ἀπορροφῶνται ὑπὸ τῆς στερεᾶς,
καὶ τῆς θαλάσσης, αἵτινες θερμαινόμεναι μεταδίδου-
σι τὴν θερμότητά των εἰς τὰς ἐπικειμένας τοῦ ἀέρος
στιβάδας, αἵτινες ἀραιότεραι καὶ ἐλαφρότεραι τοιοῦτο-
τρόπως γενόμεναι, μετεωρίζονται εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς
ἀτμοσφαίρας. Κατὰ δὲ τὸ θέρος πολὺ μέρος τῆς θερ-
μότητος ἀπορροφῶμενον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον
ὑπὸ τῆς ξηρᾶς κατὰ λόγον τῆς διαφόρου ποιότητος
καὶ πυκνότητος τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς μετα-
δίδοται εἰς τὰ βαθύτερα τοῦ φλοιοῦ μέρη, ὅπου
διατηρεῖται, ἀπὸ τινος κριθῶν. Ἐπανερχεται ὁμοίως τὸν
χειμῶνα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἀναπληροῖ τὴν ἐκ
τῆς ἐκπομπῆς προερχομένην ἐλάττωσιν, διαχεόμενον
μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν, ὅθεν μεταβαί-
νει εἰς τὸ ἄπειρον.

Ἄρα αἱ θερμαντικαὶ ἀκτίνες ὄχι μόνον τὴν θερ-
μοκρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς
γῆς παράγουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς.
Παρατηρήθη δὲ ὅτι ἡ θερμοκρασία τοῦ φλοιοῦ μετα-
βάλλεται κατὰ λόγον τῆς θερμοκρασίας τῶν ὠρῶν
τοῦ ἔτους· ἀλλ' αἱ μεταβολαὶ αὗται προχωροῦσι πο-
λὺ, ἀλλὰ περαίνονται εἰς βάθος περίπου 23 πήχε-
ων, ὅπου ἐπικρατεῖ πάντοτε ἡ αὐτὴ θερμοκρασία,
ἴση σχεδὸν οὕσα μὲ τὴν ἐτησίαν κατὰ μέσον ὄρον
θερμοκρασίαν τοῦ τόπου· ὥστε ἡ τῶν θερμαντικῶν
ἀκτίνων τοῦ ἡλίου ἐνέργεια μόνον ἔως εἰς τὸ βάθος
τοῦτο τοῦ φλοιοῦ γίνεται ἐπαισθητὴ· Ὁ φλοιὸς λοιπὸν
τῆς γῆς ἔχει τὴν ιδιότητά ν' ἀπορροφᾷ τὴν θερμότη-
τητα, καὶ τοῦτο εἶναι οὐσιωδέστατον διὰ τὰ ἐνόργανα
ὄντα, καὶ πρὸ πάντων τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα βλαστάνου-
σιν ἐπ' αὐτοῦ. Αἱ φωτιστικαὶ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες,
ἡ πηγὴ πάσης καλλονῆς τῆς δημιουργίας ἀφανίζεται
δι' ἡμᾶς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἡ νέα ἡμέρα
μᾶς τὴν ἱκανοφέρει καὶ συναρπάζεται μετ' αὐτῶν.

Τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μὴ ἐνδύμενα νὰ κρατήσωσι
τὰς λεπτοῦρες ταύτας ἀκτίννας ἀναγκάζονται νὰ δια-
κόψωσι καὶ νὰ στερηθῶσι τῆς ἀπολαύσεως. Ἀλλὰ διὰ
τὸς θερμαντικὰς δὲν εἶναι τὸ αὐτό. Ἡ θερμότης τῆν
ὁποῖαν ἀποκτῶσι τὰ σῶματα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
ἡμέρας δὲν ἀφανίζεται διὰ τῆς ἐκπομπῆς εἰς τὸ διά-
στημα τῆς νυκτός. Ἡ θερμότης ἐπίσης τὴν ὁποῖαν
ἀποκτᾷ ἡ γῆ κατὰ τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ θέρους,
ὀλίγον ἐλαττοῦται διὰ τῆς μικρᾶς ἐκπομπῆς κατὰ τὰς
βραχείας ἐκείνας νύκτας, καὶ ἀποταμιεύεται εἰς τοὺς
κόλπους αὐτῆς διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἐλάττωσιν τὴν
ὁποῖαν φέρουσιν αἱ μικραὶ καὶ ζοφεραὶ ἡμέραι τοῦ
χειμῶνος. Διότι τότε, διε τὸ ψῦχος πιέζει τὴν φύσιν,
τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν πήγνυνται καὶ ὁ παγετός κα-
τακαλύπτει ὁλοκλήρως τὴν γῆν, τότε λέγομεν ἔπαυ-
ρῶμεναι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αἱ θερμαντικαὶ ἀκτίνες
μετριάζουσι τὴν δριμύτητα τοῦ χειμῶνος. Δι' αὐτῶν
διατηροῦνται ὑγιεῖς καὶ ζῶσαι αἱ ῥίζαι τῶν φυτῶν,
οἷτινες φθάνουσιν εἰς ἱκανὸν βάθος, ἐνῶ οἱ κλάδοι
κάμπνυνται βεβαρμένον ἀπὸ τὸν παγετὸν καὶ τὴν
χιόνα. Οὕτως οἱ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώ-
βριον εἰς τὰς ἀγανεῖς τῆς Ῥωσσίας πεδιάδας σπει-
ρόμενοι δημητριακοὶ κορποί, καλύπτονται ἐπὶ 4 μῆ-
νας ὑπὸ χιόνα καὶ βλαστάνουσιν ὑπ' αὐτὴν διὰ μόνης
τῆς θερμότητος, τὴν ὁποῖαν χορηγεῖ ὁ φλοιὸς τῆς γῆς.

Ἐν ἄλλο ἀκόμη φαινόμενον ἀποβλέπον τὴν θερμο-
κρασίαν τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς καταδεικνύει ἀριδῆλως τὴν
πρόνοιαν τοῦ δημιουργοῦ, δι' ἧς μὲ τόσην σοφίαν καὶ
ἀγαθότητα ἐθεσπίσθησαν οἱ νόμοι τῆς φύσεως. Ἐκ
πολλῶν παρατηρήσεων καὶ πειραμάτων ἐξηκριβώθη, ὅτι
ἡ μέση θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας εἰς τὴν τροπι-
κὴν ζώνην εἶναι μεγαλύτερα τῆς μέσης θερμοκρασίας
τοῦ φλοιοῦ, ἐνῶ εἰς τὰς πολικὰς ζώνας συμβαίνει τὸ
ἐναντίον. Καὶ τοῦτο βεβαίως ἀπητέτο νὰ ὑπάρξῃ,
διότι πῶς ἄλλως ἠδύνατο νὰ διατηρηθῶσι φυτὰ ζῶντα
κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐνῶ ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαι-
ρας δὲν ἀναβιβάζει τὸ θερμομέτρον, οὔτε εἰς τὸ μηδέν.
Ἄλλ' ἡ ἔλλειψις αὕτη ἀναπληροῦται διὰ τῆς θερμότη-
τος τοῦ φλοιοῦ, καὶ οὕτω τὰ φυτὰ ἐκείνων τῶν
χωρῶν διαμένουσι περιμένοντα τὴν ἐπάνοδον τῆς βρα-
χείας ἀνοιξίως, ἧτις ὁμοίως φέρει τόσην θερμότητα,
ὥστε ἡ βλάστησις δύναται νὰ διανύσῃ εἰς τὸ βραχὺ
τοῦτο διάστημα, ὅλα τὰ στάδια τοῦ βίου τῆς, ἀπὸ
τῆς ἀναβλαστῆσεως μέχρι τῆς ὠριμάνσεως τῶν καρπῶν.

Τῆς γῆς λοιπὸν καὶ ὁ φλοιὸς καὶ ἡ ἐπιφάνεια θερ-
μαίνονται διαφόρως, ἀλλὰ κανονικῶς ἐλαττουμένης
τῆς θερμότητος ἀπὸ τοῦ ἴσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους,
ὡς συντόμως οἱ γεωγράφοι ἐκφράζονται. Ἄμεσον δὲ
ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης θερμάνσεως εἶναι ἡ διαφορὰ
τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων κατὰ τὸ μέγεθος, τὴν ἀφθο-
νίαν καὶ τὸν ὄργανισμόν, ὅπως ἀνωτέρω προανεφέραμεν,
ἀπεδείχθη ἀποτέλεσμα τῆς διαφορῆς ἐνεργείας τῶν
φωτιστικῶν δυνάμεων, τὸ διάφορον τῶν φυτῶν χρωμά-
καὶ ἡ λαμπρότης αὐτοῦ. Δὲν πρέπει ὁμοίως νὰ ἐνοη-
σωμεν ὅτι μόναι αἱ φωτιστικαὶ ἀκτίνες παράγουσι τὸν
λαμπρὸν χρωματισμὸν ἢ αἱ θερμαντικαὶ τὸν ὄργανισμόν
τῶν φυτῶν, ἢ αἱ χημικαὶ αὐτὰ ἢ ἐκεῖνα τὰ φαινόμενα
ἰδιαιτέρως· διότι οὐδεμία αὐτῶν τῶν δυνάμεων τοῦ

ἡλιακοῦ φωτός δύναται χωριστὰ νὰ φέρῃ τὰ φυτὰ
εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξίν των, ἢ νὰ ἐπαρτίσῃ εἰς τὴν
εὐεξίαν τῶν ζώων. Ἡνωμένοι ὁμοίως καὶ συγχωνευμέ-
ναι εἰς τὸ ἡλιακὸν φῶς, ὡς ἐγένετο τοῦτο ὑπὸ τῆς
σοφίας τοῦ δημιουργοῦ εἶναι αἱ ῥηθείσαι δυνάμεις ἀναγ-
καστάται εἰς τὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν ζωογονοῦσι φωτί-
ζουσαι καὶ λαμπρύνουσαι αὐτὴν συγχρόνως. Ἐκάστη
ὁμοίως αὐτῶν ἐξασκεῖ ἰδιαιτέραν τινὰ ἐνέργειαν, οὕτως
ἡ θερμαντικὴ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός δύναμις συντελεῖ τὰ
πλεῖστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μεγέθους τῶν φυτῶν,
καὶ εἰς τὴν ἀφθονίαν καὶ γονιμότητα αὐτῶν. Ἀλλὰ
εἰς τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα συνεπιβοηθεῖ τὴν θερμαν-
τικὴν δυνάμιν καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὕδατος ἢ ἡ ὑγρασία
εἴτε κρυπτομένη ἐν τῷ ἐδάφει ὡς ἱκμάς, εἴτε πίπτουσα
ὡς βροχὴ, ἢ δρόσος, εἴτε μετεωρίζομένη ὡς ἀτμὸς ἐν
τῇ ἀτμοσφαιρᾷ. Τὰ δύο δὲ ταῦτα στοιχεῖα ἀφθονα
κατὰ τὰς τροπικὰς χώρας ἐπιφέρουσι τὸ κολοσσαῖον
ἐκεῖνο τῆς βλαστῆσεως, τὴν μεγάλην τῶν φυτῶν ἀφθο-
νίαν, τὸ γιγαντώσωμα καὶ ἄλκιμον τῶν ζώων, ἐλατ-
τούμενον δὲ πρὸς τοὺς πόλους· συνεπάγουσι καὶ τὴν
ὑφεῖν τῆς ἀναπτύξεως καὶ διαπλάσεως τῆς ἐνοργάνου
φύσεως. Τόσον δὲ ἀπαραίτητος εἶναι τῆς ὑγρασίας ἡ
ὑπαρξίς πρὸς τὴν ζῶην τῶν ἐνοργάνων ὄντων, ὥστε
πανταχοῦ ὅπου ἐλλείπει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς,
κατέχει τὴν χώραν ἐρημία καθὼς εἰς τὴν Σαχάραν
τῆς Ἀφρικῆς, εἰς τὴν Ἀριανικὴν ἔρημον τῆς Ἀσίας κτλ.

Παρατηροῦντες τὰ φαινόμενα τὰ ὑποῖα ἐπιφέρει ἡ
ἐλάττωσις τῆς θερμότητος δὲν δυνάμεθα πλέον οὐδό-
λως ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τῆς στενοτάτης αὐτῆς
σχέσεως πρὸς τὴν εὐεξίαν καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῶν
ἐνοργάνων ὄντων. Ὅποια ἀντίθεσις ὑπάρχει ὡς πρὸς
ταῦτα μεταξὺ τῶν πολικῶν χωρῶν καὶ τῶν τροπι-
κῶν. Ἐκεῖ μὲν ἀδύνατον νὰ ζήσωσιν ἀνωτέρων τά-
ξεων φυτὰ· ἐδῶ δὲ ἡ βλάστησις φθάνει τὸν ὑπέρτατον
βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως. Ὅποια ἐπίσης διαφορὰ με-
ταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους. Τὸ μὲν θέρος πλήρης λαμ-
πρότητος, διεγείρει ὑπὸ ὄλης τῆς μορφᾶς τὴν ζῶην
καὶ τὴν καλλονὴν. Ὁ δὲ χειμῶν ψυχρὸς, συγκαίει,
καὶ ζοφερὸς καταδικάζει τὴν φύσιν εἰς ἠρεμίαν. Ταῦτα
πάντα εἶναι γνωστὰ καὶ εἰς τὸν κοινότερον. Μόνος
ὁμοίως ὁ φυσικὸς δύναται νὰ αἰτιολογήσῃ τὰ φαινόμενα,
νὰ συμπεράνῃ τὰς συνεπείας των καὶ νὰ ἐκτιμῆσῃ
πληρέστατα τὰς σημασίας των.

Οὐχ ἦττον φαίνονται αἱ θερμαντικαὶ ἀκτίνες ἔχου-
σαι καὶ οὐσιώδη σχέσιν καὶ πρὸς τὴν ὠριμάνσιν τῶν
καρπῶν. Καὶ βεβαίως εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτου-
μένης θερμότητος πρέπει ν' ἀποδώσῃ τὴν αἰτίαν διὰ
τὴν ὁποῖον δὲν καρποφοροῦσιν παρ' ἡμῖν λόγου χάριν
οἱ φίνικες καὶ ἄλλα τινὰ φυτὰ, καὶ εἰς τοὺς βορείους
τόπους εἶναι λίαν καρποφόρα. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ κη-
πουροὶ, ἢ οἱ ὀπωροκόμοι μεταχειρίζονται πολλὰ μη-
χανικὰ μέσα διὰ νὰ τὰ καταστήσωσι καρποφόρα. Οὕ-
τω συνηθέστατα φυτεύουσι τὰ δένδρα παρὰ τοίχους
μεσημβρινούς [δηλ. ἐστραμμένους πρὸς μεσημβρίαν καὶ
φωτισζομένους τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ὑπὸ τοῦ ἡλίου]
καὶ ἀντὶ νὰ τὰ ἀρτίωσι νὰ σχηματισθῶσιν ὡς καὶ τὰ
λοιπὰ δένουσι τοὺς κλάδους βλαμηθῶν ἐπὶ κίγκλιδώ-
ματος στερεωμένου ἐπὶ τοῦ τοίχου, ὥστε καλύπτου-

σιν οὕτω ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.
Διὰ τοῦ μέσου δὲ τούτου αὐξάνουσι τὴν χορηγομένην
εἰς τὰ δένδρα ταῦτα θερμότητα, καὶ τὰ καθιπτῶσι
καρποφόρα ἐνῶ τὰ ἐλευθέρως βλαστάνοντα ὁμοίως των
διαμένουσιν ἄγονα. Ἀποδεικνύεται δὲ ἐκ τούτου ὅτι
μόνη ἡ ἔλλειψις τῆς θερμότητος καὶ οὐδὲν ἄλλο ἦτον
ἡ αἰτία τῆς ἀγονίας των.

Ἐάν ἐπίσης μεταδῶμεν καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν
ζώων θέλομεν εὑρεῖ ὅτι καὶ αὕτη οὐχ ἦττον ἔχει
ἀνάγκην τῆς ζωογονικῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Ἡ
ἱστορία τῶν ἐντόμων παρέχει εἰς ἡμᾶς ἱκανὰ παρα-
δείγματα πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου. Πολλὰ τούτων
διαχειμάζουσιν λαμβάνοντα τὴν μορφήν ἐκείνην τὴν
ὁποῖαν ὀνομάζομεν χρυσαλλίδα, καὶ ἦτις εἶναι μέση
τις κατάστασις μεταξὺ [τῆς κάμψης,] τοῦ σκώληκος
καὶ τοῦ ἐντελοῦς ἐντόμου ἢ τῆς ψυχῆς.

Διὰ νὰ διαχειμάσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ ἡ χρυσαλλίς κρύ-
πτεται εἰς περικαλύμματα διάφορα, ὡς εἰς φωλεὰς πη-
λοκτίστους, ἢ εἰς μεταξεδύρανα ὡς [κουκούλια], ἢ εἰς
τρύπας ἐστκαμμένας εἰς τὴν γῆν μὲ πολλὴν κόπον καὶ
ἐπιμονήν. Εἰς τὴν φυλακὴν τῆς αὐτῆς κατηλειμμένη
ὑπὸ μακροῦ ὕπνου περιμένει τὴν ἐπάνοδον τῶν ἡλιακῶν
ἀκτίνων διὰ νὰ τῇ δώσωσι νέαν ζωὴν καὶ νέαν μορφήν.

Ἐάν δὲ τεχνητῶς μηκύνωμεν διὰ τὴν χρυσαλλίδα τὸν
χειμῶνα, ἢ μεταμόρφωσις τὴν ὁποῖαν αὕτη προσηθάνετο
ἤδη δὲν δύναται νὰ λάθῃ χώραν. Ὁ Ῥωμύρος θέσας τοι-
αύτας χρυσαλλίδας εἰς ψυχρὸν πῖθον ἐκόλυσε τὴν μετα-
μόρφωσιν αὐτῶν ἐνῶ ἦδη πρὸ μηνῶν αἱ ὁμοίαι των εἶχον
μεταμορφωθῆ καὶ περιεπλανῶντο ἀπολαύουσαι τὸν ἥλιον
καὶ τὸν ἀέρα. Ἐκ τοῦ ἐναντίου ἐπίσης τεχνητῆ θερ-
μότης δύναται νὰ ἐπιταχύνῃ πολὺ τὴν μεταμόρφωσιν,
ὡς βλέπει τις ψυχρὰς περιφερομένας εἰς τὰ θερμὰ
φυτοκομεία τῆς Εὐρώπης, ἐνῶ τὰ πέριξ κατακαλύ-
πτει ἀφθονος χιὼν. Παρομοίως παρατηρήσεις κά-
μνουσι βεβαίως καὶ οἱ σκωληκοτρόφοι μας κατ' ἔτος
ἀναγκαζόμενοι ν' ἀναστειλωσιν διὰ τῆς βυθίσεως εἰς
ψυχρὸν ὕδωρ τὴν ζωογονήσιν τῶν ὠν τῶν μεταξο-
σκωλήκων, διότι αἱ μωρεαὶ δὲν ἐπρόφθασαν εἰσέτι νὰ
χωρηγήσωσι τὴν ἀπαιτουμένην τροφήν. Δὲν ἐπινοήσαν
λοιπὸν ἀνυπαρκτὸν τι πλάσμα οἱ ποιηταὶ ψάλλοντες
ὅτι τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν δυνάμιν
ἧτις διεγείρει τὴν ζῶην. Δὲν εἶναι πραγματικῶς ἡ
ἐποχὴ αὕτη καθ' ἣν ἀναπτύσσονται ἄπειροι ἐνόργανοι
μορφαὶ διεγειρόμεναι ὑπὸ τῆς κραταιᾶς θερμότητος
τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων;

Ἐν εἰσέτι μᾶς μένει οὐσιώδες φαινόμενον τῆς ἐνεργείας τῶν θερμαντικῶν ἀκτίνων, ἢ ὑπ' αὐτῶν προερχομένη κίνησις εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Αἱ θερμαντικαὶ ἀκτίνες θερμαίνουσαι τὴν στερεάν καὶ ὑγρὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, θερμαίνουσι δι' αὐτῶν καὶ τὰς ἐπικειμένας στιβάδας τοῦ ἀέρος. Αὐταὶ δὲ αἱ στιβάδες θερμαινόμεναι, διαστέλονται, ἐπομένως ἀραιοῦνται, καὶ ἐλαφρότεροι γινόμενοι τῶν ἐπ' αὐτῶν κειμένων μετεωρίζονται, καὶ ἀφίνουσι τὴν θέσιν των. Ἐπειδὴ δὲ αἱ παρακείμεναι στιβάδες δὲν ἰσορροποῦνται πλέον ἕνεκα τῆς ἔλλειψεως τῆς ῥηθείσεως ὀρμῶσι διὰ νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τῆς, καὶ οὕτω γεννᾶται ῥοῆ ἀέρος, ἧτις λέγεται ἄνεμος. Λαμβάνων ἀναψυχὴν τὸ θέρος ὁ κάται-

κας τῶν θερμῶν παραλίων ἀπὸ τὸν θαλάσσιον ἀνεμῶν, ἐκτυλίτῳ δ' αὐτῆς τὰ ἱστία εἰς τὴν πνοήν τοῦ ἀπογαίου ἀνέμου, καὶ βλέπων ὁ τὰ μεσόγεια κατακίων κολλάκις δένδρα ἀνασπώμενα καὶ στέγας κατασυντριβομένας, δὲν δύναται θεβαίως ποτὲ νὰ φαντασθῶσιν, ὅτι αἱ θερμαντικαὶ τοῦ ἡλίου ἀκτίνες εἶναι ἡ πρώτη παραγωγὸς αἰτία τῶν φαινομένων αὐτῶν. Ἡ σχέση αὐτῆ τῶν θερμαντικῶν ἀκτίνων πρὸς τὴν παραγωγὴν τῶν ἀνέμων γίνεται κατάδηλος εἰς τὰς τροπικὰς χώρας. Ἐκεῖ ῥίπτων ὁ ἥλιος καθέτως πάντοτε σχεδὸν τὰς ἀκτίνας του θερμαίνει τὰς χώρας αὐτὰς πολὺ περισσότερον παρὰ πᾶσαν ἄλλην· ἐπομένως καὶ ὁ ὑπερταύτης ἀήρ θερμαίνεται ἐπίσης, μετωρίζεται, καὶ ἐκατέρωθεν ἐφορμῶσιν ἐκ τῶν εὐκράτων καὶ πολικῶν χωρῶν στιβάδες τοῦ ἀέρος, τῶν ὁποίων ἡ πρὸς τὰς τροπικὰς χώρας ῥοή τροπολογουμένη ὑπὸ τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς παράγει τοὺς ἀπληθῆς ἢ πασσάτους καλουμένους ἀνέμους (venis alises) οἵτινες πνέουσιν πρὸς μὲν βορρᾶν τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπὸ τὸ βορειοανατολικὸν πρὸς τὸ νοτιοδυτικόν, πρὸς δὲ νότον ἀπὸ τὸ νοτιοανατολικὸν πρὸς τὸ βορειοδυτικόν. Περιδὲ αὐτὸν τὸν ἰσημερινὸν ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς παύοντες καθ' ὠρισμένας τινὰς ἐποχὰς ἐπανερχόμενοι μετὰ σφοδρότητος, δι' ὅπερ καὶ ἡ ζώνη αὐτῆ τῶν νηνεμιῶν καὶ τρικυμιῶν, ὠνομάσθη. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ὁ μετωρισθεὶς θερμὸς ἀήρ ἀναγκαιῶς ῥέπει πρὸς τοὺς πόλους καὶ ἀναπληροῖ τὸ καταλειφθὲν κενόν. Ἐκ τοῦ ῥεύματος τούτου, τὸ ὁποῖον θεβαίως τροπολογεῖται διαφόρως κατὰ τόπους καὶ χρόνους, πιθανὸν νὰ πηγάζουσιν οἱ ἀνεμοὶ τῶν χωρῶν μᾶς τῶν ὁποίων ἡ ἀρχὴ καὶ γένεσις δὲν ἐξακριβώθη εἰσέτι δέοντως. Διὰ μόνων λοιπὸν τῶν θερμαντικῶν ἀκτίνων ὁ θερμὸς καὶ πλουτῶν ὀξυγόνος ἀήρ τῶν πολικῶν χωρῶν δομᾶμενος ἐκ τῶν ἀεθαλλῶν δασῶν, μεταβαίνει νὰ μετριάτῃ τὸ σύντονον τῶν πόλεων φύχος καὶ νὰ χορηγήτῃ ὀξυγόον εἰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ὀλίγη θλάστησις τῆς πολικῆς ζώνης δὲν δύναται νὰ προμηθεύτῃ τὴν ἐπαρκοῦσαν ποσότητα. Ἐκ τοῦ ἄλλου ὁμοῦ μέρους τὸ ἀθρακικὸν ὀξὺ τῶν ψυχρῶν αὐτῶν χωρῶν φερόμενον ἀπὸ τὴν πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ῥοὴν τρέφει τὴν ἀφθονον τῶν χωρῶν ἐκείνων θλάστησιν. Καὶ οὕτως ἡ περιπλοκὴ καὶ ὁ σύνδεσμος τῶσων ποικίλων καὶ σημαντικῶν φαινομένων ὀφείλει τὴν ἀρχὴν καὶ τήρησίν του εἰς μόναν τὰς θερμαντικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ.

(*Arbor Bor)

Ἀνατομία φυτικῆ,

Εἶδαμεν εἰς τὸ προλαβὸν ἀρθρίδιον ὅτι τὰ ὄργανα τοῦ φυτοῦ εἶναι ἡ ῥίζα, ὁ καυλὸς, τὰ φύλλα, τὰ με-

τάφυλλα, τὰ παράφυλλα (ἄτινα ἐπειδὴ συντείνουσιν εἰς τὴν θρέψιν καὶ ζωὴν τοῦ φυτοῦ καλοῦνται ὄργανα θρέψεως) καὶ ἡ κάλυξ, ἡ στεφάνη, οἱ στήμονες, ὁ ὑπερος, τὰ σπέρματα (ἄτινα ἐπειδὴ συντείνουσιν εἰς τὴν καρποφορίαν καὶ παραγωγὴν τοῦ φυτοῦ καλοῦνται ὄργανα παραγωγῆς.)

Ἄλλ' ἐὰν ἐξετάσωμεν ὅλα ταῦτα τὰ ὄργανα, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ἕκαστον αὐτῶν σύγκεται ἀπὸ δύο, ἢ περισσότερα μέρη. Ἐν φύλλον λ. χ. σύγκεται Ἴον ἀπὸ μίαν οὐρᾶν, ἥτις τὸ συνδέει μὲ τὸν κτυλόν, ἢ τὸν κλάδον, καὶ ἥτις καλεῖται μίσχος (petiolus) 2ον ἀπὸ ἓν μεμβρανῶδες πρᾶσινον ἔλασμα, τὸ ὁποῖον λαμβάνει διάφορα σχήματα εἰς τὰ διάφορα φυτὰ, καὶ καλεῖται ἄντυξ, (limbus) καὶ 3ον ἀπὸ τὰ νεῦρα, τὰ ὁποῖα ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ μίσχου, καὶ ἐντὸς τῆς ἄντυγος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πτεροειδῶς διακλαδίζονται. Εἶδομεν προσέτι ὅτι ἡ στεφάνη σύγκεται ἀπὸ διάφορα μέρη, ἢ φυλλάκια χρωματισμένα, τὰ ὁποῖα πέταλα ὠνομάσαμεν. Ἐὰν δὲ καὶ ἓν πέταλον κοινῶν καρποφύλλου (γαρουφύλλου) ἐξετάσωμεν θέλομεν ἰδεῖ ὅτι καὶ αὐτὸ σύγκεται ἀπὸ πεπλατυσμένου τι καὶ χρωματισμένου μέρους, καὶ ἀπὸ μίαν στενὴν καὶ λευκὴν οὐρᾶν ἥτις συνέχεται ἔσωθεν καὶ πρὸς τὴν βάσιν τῆς κάλυκος.

Καὶ ὁ καυλὸς δὲ ἐπίσης σύγκεται ἀπὸ τὸν φλοιὸν (cortex) ἀπὸ τὸ ξύλον (liguum) καὶ ἀπὸ τὸν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ ξύλου εὐρισκόμενον μυελόν, ἢ τὴν ἐντερῶν (medulla).

Ἄν δὲ ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ φυτοῦ ἐξετάσωμεν, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ὅλα εἶναι διαιρητὰ εἰς ἄλλα μικρότερα, πλασμένα ἕκαστον δι' ἴδιον σκοπὸν καὶ λειτουργίαν. Τέλος ἐὰν καὶ αὐτὰ τὰ μέρη τῶν ὀργάνων διὰ τοῦ μικροσκοπίου παρατηρήσωμεν, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι σύγκεται ἀπὸ πλῆθος ἄλλων μικρῶν ὀργάνων μὴ ἐπιδεχομένων πλέον κομμίαν ὑποδιαίρειν. Ὡς ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς φύσεως τῶν τὰ ὄργανα ταῦτα καλοῦνται στοιχειώδη διότι ταῦτα συναρμολογούμενα μεταξὺ τῶν ἀποτελοῦσι τὰ φύλλα, τὸν καυλὸν τὰς ῥίζας καὶ τὰ μέρη τοῦ ἄνθους, ἄτινα πρὸς διάκρισιν καλοῦνται ὄργανα σύνθετα.

Σήμερον λοιπὸν θὰ σοὶ ἐκθέσω ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα περὶ τῶν στοιχειωδῶν τούτων ὀργάνων, διὰ νὰ ἐνοήσης πῶς εἶναι ὀργανισμένον ἓν φυτὸν, καὶ ἀπὸ τί σύγκεται.

Ἐὰν θέσης ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον λεπτὸν τεμάχιον ἀπὸ φύλλον τερκώδους τινὸς φυτοῦ τοῦ ἀειζῶου λ. χ. Sempervivum) θέλεις ἰδεῖ ὅτι τοῦτο σύγκεται ἀπὸ μικρὰ ἀσκίδια σφαιρικὰ, ἢ ἑλλειψοειδῆ συσσωρευμένα τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ, κεκλεισμένα πανταχόθεν δι' ἰδίων

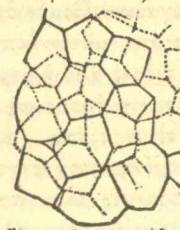
(Eix. α.)

μεμβρανῶδων παρεῖων, καὶ κατὰ τὸ σύνολον ἀπρόν σαπωνίου εἰκονίζοντα. Τὰ κυστιδία ταῦτα καλοῦνται κύτταρα (cellulae, utriculae). Τὰ δὲ κενὰ διαστήματα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ σφαιρικοῦ σχήματός των ἀφίνουσι μεταξὺ των, καλοῦνται μεσοκύτταροι πόροι.

Ἐὰν δὲ θέσης λεπτὴν μερίδα ἐκ τοῦ λευκοῦ μυελοῦ, τὸν ὁποῖον περιέχουσιν οἱ κλάδοι τῆς κοινῶς κορυφουλίας, ἢ Σαμβούκου [ἀκτὴ τῶν παλαιῶν Samhu-cus nigra τῶν βοτανικῶν] θέλεις εὔρει μὲν τὴν αὐτὴν σύνθεσιν μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι αἱ παρεῖαι τῶν κυττάρων δὲν εἶναι ἐδῶ κυρταί, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ὡς ἐκ τῆς μεταξὺ των συμπίεσεως σχῆμα πολυέδρον ἢ τομῆ των λοιπὸν παρουσιάζει πεντάγωνον, ἢ ἑξαγώνον ἀκανόνιστον.

(Eix β.)

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν φυτῶν, δηλ. τὸ μὴ ξυλωδες, σύγκεται ἀπὸ κύτταρα, ἄτινα ἀποτελοῦσι τὸν κυτταροῦδον, ἢ κυψελῶδη ἴστον, τοῦ ὁποῖου ἡ ὀριζόντιος τομὴ ὁμοιάζει ὀπωσῶν μὲ τὴν κρηθῆραν τοῦ μέλιτος.

Ἡ σὰρξ λοιπὸν τῶν καρπῶν, ὅλαι αἱ σαρκώδεις καὶ βολβώδεις ῥίζαι, τὸ πρᾶσινον μέρος τῶν φύλλων, τὸ ἐξωτερικὸν μέρος τοῦ φλοιοῦ, ὁ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καυλοῦ μυελὸς καὶ ἐν γένει ἕλα τὰ τρυφερὰ μέρη τοῦ φυτοῦ σύγκεται ἀπὸ κυτταροῦδη ἴστον, ἥτοι ἀπὸ μικρὰς κύστεως παρακείμενας, μεταξὺ των συμπίεζόμενας, καὶ ἀπὸ τῶν παρεῖων ἐξωτερικῶς συγκεκολλημένας.

Ἄς λάβωμεν τώρα λεπτὸν τεμάχιον ξύλου, καὶ ἀθεώσωμεν αὐτὸ ὑπὸ ἐξέτασιν. Ἐδῶ θέλομεν ἀπαντήσῃ δὺ ἀλλὰ εἶδη στοιχειωδῶν ὀργάνων, καὶ τὰ μὲν ἔχουσι μορφήν ἀδρακτίων, διὸ καὶ παρὰ τινων κλωστήρες ἐκλήθησαν, τὰ δὲ ἔχουσι μορφήν κυλίνδρων, καὶ εἶναι μακρότατα.

Τὰ ἔχοντα μορφήν ἀδρακτίων εἶναι περισσότερα, ἔχουσι τὰ δὺ αὐτῶν πέρατα βαθμηδὸν λεπτυνόμενα τὸ μέσον παχύτερον καὶ συμπλέκονται κατακορύφως.

(Eix γ.)

Τὰ στοιχειώδη ταῦτα ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὸ μεγαλύτερον μέρος παντὸς ξύλου, καλοῦνται ἴνες (fibra) ὁ δὲ ἀπ' αὐτῶν συγκείμενος ἴστος καλεῖται ἰνώδης (fibrosus). Ἐπειδὴ δὲ κατακορύφως συμπλέκονται διὰ τοῦτο εἶναι μὲν εὐκόλον νὰ σχίσωμεν τεμάχιον ξύλου κρούοντες αὐτὸ διὰ τοῦ πελέκου καθέτως, δύσκολον δὲ νὰ χωρίσωμεν κρούοντες αὐτὸ πλαγίως. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν διαχωρίζομεν τὰς συνηνωμένας ἴνας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰς κόψωμεν.

Ὅλκ δὲ τὰ νεῦρα τῶν φύλλων, τὰ ξηρὰ μέρη τῶν καρπῶν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φλοιοῦ τῶν ριζῶν καὶ τῶν καυλῶν, καὶ ἐν γένει πᾶν σκληρὸν, ξυλωδες καὶ ἰνώδες ὄργανον τοῦ φυτοῦ σύγκεται ἀπὸ ἰώδη ἴστον.

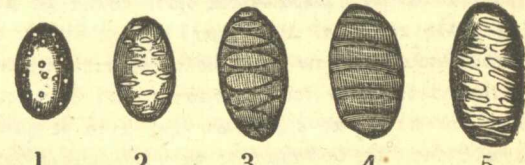
Τὰ δὲ στοιχειώδη ὄργανα τὰ ἔχοντα μορφήν μακρῶν κυλίνδρων ἐντὸς τοῦ ξύλου εἶναι, ὡς εἶπομεν, πολὺ μεγάλα, ὥστε δὲν δύναμεθα νὰ ἰδῶμεν ἐπὶ τοῦ μικροσκοπίου τὰ δὺ αὐτῶν πέρατα συγχρόνως ἢ διάμετρος των εἶναι πολὺ μεγαλύτερα ἐκείνης τῶν κυττάρων καὶ τῶν ἰνῶν ταῦτα καλοῦνται ἀγγεῖα καὶ ἄλλα μὲν αὐτῶν περιέχουσιν ὑγρὰ, ἄλλα δὲ περιέχουσιν

αἲρα. Ὁ ἀπ' αὐτῶν συγκείμενος ἴστος καλεῖται ἀγγειώδης (vascularis) καὶ πάντοτε συνοδεύεται καὶ περιβάλλεται ἀπὸ τὸν ἰνώδη ἴστον, καθὼς τὰ ἀγγεῖα τῶν ζῶων ἀπὸ τὰς σάρκας.

Τριῶν λοιπὸν κατηγοριῶν στοιχειώδη ὄργανα ἀποτελοῦσι τὰ σύνθετα ὄργανα τῶν φυτῶν καὶ τοὺς ἴστους αὐτῶν. Τὰ κύτταρα, αἱ ἴνες καὶ τὰ ἀγγεῖα. Ἄς ἰδῶμεν τώρα πόσων εἰδῶν κύτταρα, ἴνας, καὶ ἀγγεῖα ἔχομεν.

Παρατηρηθέντων μετ' ἀκριβείας τῶν στοιχειωδῶν ὀργάνων τοῦ φυτοῦ εὐρέθη, ὅτι ἄλλοτε μὲν ἔχουσι τὰς παρεῖας των διαφανεῖς καὶ καθαρὰς, ἄλλοτε δὲ ὅτι παρουσιάζουσιν ἐπ' αὐτῶν στίγματα, γραμμάς, δακτυλίους ἐπικειμένους, δικτυωτὸν τι πλέγμα, ἢ συνεχῆ ἑλικὰ ὡς ἐκ τούτου λοιπὸν τὰ στοιχειώδη ὄργανα

(Eix δ.)

καὶ πρὸ πάντων τὰ ἀγγεῖα ἔλαβον διάφορα ὀνόματα καὶ ἐκλήθησαν μὲν στικτὰ (punctata) ἐὰν παρατηρῶνται στικμαῖ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας των. (Eix. δ. 1) γραμμωτὰ (lineata) (Eix. δ. 2) δακτυλιωτὰ (anuu-lata) (Eix. δ. 3) δικτυωτὰ (reticulata) (Eix. δ. 4) καὶ ἑλικτὰ (spiralia) (Eix. δ. 5) ἐὰν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας των διακρίνωμεν γραμμάς, ἑλικες, δακτύλιους, ἢ δικτυοειδεῖς ἀναστομώσεις.

Εἶναι ἀναγκαῖον, ἀναγνώστα μου, νὰ οὐ εἰπῶ τώρα τί πράγματα εἶναι τὰ σχήματα ταῦτα, καὶ πόθεν πηγάζουσι, διὰ νὰ ἐνοήσης μετὰ ταῦτα πῶς τὰ ὑγρὰ λαμβανόμενα ἀπὸ τὰς ῥίζας διοχετεύονται μὲ ἀκραν ταχύτητα μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ φυτοῦ.

Εἶπομεν ὅτι ἕκαστου στοιχειώδους ὀργάνου αἱ παρεῖαι σύγκεται ἀπὸ μεμβρᾶνν τινὰ λεπτὴν καὶ συνεχῆ. ἔσωθεν τῆς μεμβρᾶνης αὐτῆς ἀρχεται μετὰ καιρὸν νὰ σχηματίζεται δευτέρα, ἀλλ' ἡ δευτέρα αὕτη δὲν εἶναι πολλακίς συνεχῆς, ὡς ἡ πρώτη διότι διαβρῆγνύεται, εἴτε στικμοειδῶς, εἴτε γραμμοειδῶς, εἴτε ἑλικοειδῶς εἴτε ἀτάκτως εἰς διάφορα μέρη τῆς, καὶ ἀφίνει κατ' αὐτὰ γυμνὴν τὴν πρώτην καὶ ἀρχικὴν μεμβρᾶνν των τὰς παρεῖας τοῦ κυττάρου τῆς ἰνὸς, ἢ τοῦ ἀγγείου σχηματίζουσιν. Ἐντὸς τῆς δευτέρας καὶ διεσχισμένης ταύτης μεμβρᾶνης μετὰ καιρὸν σχηματίζεται τρίτη ἐντὸς τῆς τρίτης τετάρτη καὶ καθέξης. Ἄλλὰ, πρᾶγμα ἀπορίας ἄξιον! ὅλαι αὐταὶ ἀκολουθοῦσι νὰ διατυποῦνται ἐπὶ τῆς δευτέρας, φυλάττουσι τὰ αὐτὰ σχήματα, καὶ ἀφίνουσι τὰ αὐτὰ κενὰ διαστήματα. Ἡ τομὴ λοιπὸν ἐνὸς κυττάρου στικτοῦ λ. χ. παρουσιάζει κοιλότητα τινὰ, ἀφ' ἧς ἀπέρχονται ἀκτινοειδῶς πρὸς τὴν περιφέρειαν οὐλακας τελευτῶσαι εἰς τὰς παρεῖας. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα κοιλότης ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον φαίνεται σκοτεινὴ, διὰ τοῦτο, μελανῶς ἰχνογραφοῦνται ἐπὶ τῶν παρεῖων τῶν

(Eix. ε.)

στοιχειωδῶν ὀργάνων στίγματα, γραμ-

μαί, Ελικες, δακτύλιοι, οστίνες, ως είπομεν δέν είναι άλλο τι είμι τὰ κενὰ διαστήματα τὰ ὁποῖα ἀφῆσαν αἱ διαδοχικῶς ἀναπτυχθεῖσαι μεμβράναι ἐντὸς τῆς πρώτης καὶ ἀρχικῆς, διασχεθεῖσαι, ἢ ἀτελῶς ἀναπτυχθεῖσαι κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἀφοῦ δὲ τῶρα καλέμου ἀναγνώστα, γνωρίζεις καλῶς τὸν ὀργανισμόν τῶν στοιχειωδῶν ὀργάνων δύναμαι νὰ σοὶ ἐξηγήσω πῶς γίνεται ἡ μετάβασις τῶν ὑγρῶν ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν ῥιζιδίων ἄτινα ἐκμυζῶντα συλλέγουσιν αὐτὰ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ φυτοῦ, ὅπου εὐρίσκονται τὰ ἄνθη καὶ οἱ καρποί.

Ἐκαλλιέργησας βεβία κατ' οἶκον ἡ εἶδες εἰς φίλους σου καλλιέργουμένα μικρὰ τινὰ βοτάνια ἀρωματικά, καὶ ἄνθη, οἷον βασιλικῶς καρούφυλλον καὶ τὰ παρόμοια, καὶ παρατήρησας ἀναμφιβόλως ὅτι περὶ τὸ δεῖλι ἐκάστης θερινῆς ἡμέρας τὰ φύλλα τῶν καὶ τὰ τρυφερά τῶν μέρη μαραινόνται διότι πολλὰ ἀπ' αὐτῶν ἐξαιμίσθησαν ὑγρά. Διὰ νὰ μὴ ἀρήθῃς δὲ τὰ φυτὰ σου νὰ ἀπομαραινῶσιν ὅλως διόλου προστρέχεις εἰς τὸ πασιγνώστον μέτρον τοῦ ποτίσματος, καὶ βρέχεις, μετ' ὕδωρ τὴν περὰ τὰς ῥίζας τῶν γῆν, μετὰ δὲ ἡμιστείας ὥραν βλέπεις ὡς ἐκ θαύματος τὰ χαλαρωμένα ὄργανα τῶν φυτῶν σου νὰ εὐθυσθῶσι, καὶ πᾶν μαραινθὲν μέρος νὰ λάβῃ τὴν προτέραν θέσιν του, καὶ νὰ θάλλῃ ὡς πρότερον. Ἐννοεῖς βεβία ὅτι τὸ σύνθημα τοῦτο θαῦμα προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον ἔχυσας περὰ τὰς ῥίζας, ἀντλήθην κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ αὐτὰς, διεδόθη εἰς ὅλον τὸ φυτόν, καὶ ἐπλήρωσε τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα συνέστησαν ἐντὸς αὐτοῦ διὰ τῆς ἐξαιμίσσεως.

Ἄς ἰδῶμεν τῶρα πῶς συμβαίνει ἡ μετάβασις αὐτῆ τοῦ ὕδατος: ἀλλὰ πρὶν σοὶ ἐξηγήσω τὸ φαινόμενον δι' ὀλίγων λέξεων, εἶναι ἀνάγκη νὰ σοὶ ὑπενθυμῶμαι ἕνα μικρὸν νόμον τῆς φυσικῆς εἶναι δὲ αὗτος. «Ὅλαι αἱ ἀργενναὶ μεμβράναι (δηλ. αἱ μεμβράναι τῶν ὀργανικῶν ὄντων τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν) ἔχουσι τὴν ιδιότητα ὅταν περιέχωσι ὑγρὸν τι πυκνὸν καὶ περιβρέχωνται ἀπὸ ὑγρὸν ἀραιότερον, νὰ διοχετεύωσι τὸ ἀραιότερον πρὸς τὸ πυκνὸν μέχρις ὅτου ἰσορροπῶς κατασταθῶσιν ἀμφοτέρω ἰσοπυκνα.» ἢ δὲ ἰδιότης αὐτῆ τῶν μεμβρανῶν καλεῖται εὐδόσμως.

Ἐάν δε θέλῃς καὶ ὁ ἴδιος νὰ πεισθῇς περὶ τούτου τοῦ φαινομένου λάβε κύστιν ξηρανθεῖσαν προβάτου ἢ βοῦς, διάλυσον ἀραβικὸν κόμμι ἢ σάκχαρ ἐντὸς ὕδατος καὶ πλήρωσον αὐτὴν ἐφάρμακτον ἀκολούθως εἰς τὸ στόμιόν της τριχοειδῆ ὑέλινον σωλῆνα, καὶ θέσον τὴν κύστιν ἐντὸς ἀγγείου πλήρους ὕδατος. Ἐάν ταῦτα πράξῃς, θέλεις ἰδεῖ ὅτι μετ' ὀλίγον τὸ ὕδωρ ὡς ἀραιότερον θέλει εἰσέλθει διὰ τῶν πόρων τῆς μεμβράνης ἐντὸς αὐτῆς, τὸ δὲ ἐν τῇ κύστει ὑγρὸν ὡς πλεονάσαν θέλει ἀρχίσαι νὰ ἀναβαίῃ εἰς τὸν σωλῆνα μετ' ἐπισθητὴν ταχύτητα, καὶ φθάσιν τὴν κορυφὴν θέλει χυθεῖ ἀπ' αὐτῆς.

Ἄν λοιπὸν εἰς νεκρωθεῖσαν ὀργανικὴν μεμβράναν συμβαίνει τοιοῦτον τι φαινόμενον τί ἄραγε συμβαίνει εἰς τὰς ὀργανικὰς μεμβράνας ὅστινες ἔχουσι συμπράκτωρα τὴν ζωικὴν δύναμιν;— Ἄλλ' ἄς ἐλθῶμεν εἰς τὸ φυτόν μας. Τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον ἔχυσαν πρὸς ποτισμὸν τῶν φυτῶν σου ἀπὸ ῥορῆθῆ κατὰ μέγα μέ-

ρος ὑπὸ τῶν ῥιζιδίων. Δέν δυνάμεθα δὲ νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦτο ἦτο ἀραιότερον ἀπὸ τὰ ἐν τοῖς στοιχειώδεσιν ὄργανοις εὐρισκόμενα ὑγρά, ἄτινα ὡς κατηγορησάμεθα παρὰ τῆς ζωικῆς δυνάμεως καὶ τῆς συνεχοῦς ἐξαιμίσσεως ἐπιταί ὅτι εἶναι καὶ πυκνότερα: μόλις λοιπὸν εἰσέλθει τὸ ὑγρὸν ἀπάντ' αὐτὰ στοιχειώδη ὄργανα τοῦ φυτοῦ πλήρη πυκνότερων ὑγρῶν. Περὰ ὅθεν τὸ ὕδωρ διὰ τῶν στιγμῶν γραμμῶν καὶ ἄλλων σχημάτων ἄτινα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν στοιχειωδῶν ὀργάνων εἶδομεν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ περὰ εὐκόλως, διότι μία μόνον λεπτοτάτη μεμβράνη τοῦ κωλύει τὴν εἰσόδον, ἀλλ' ἡ μεμβράνη αὕτη εἶναι ὀργανικὴ καὶ προικισμένη ἐπομένως μετ' ἡν ἰδιότητα τῆς εὐδοσμώσεως.

Τοιοτοτρόπως, ἀπὸ κύτταρον εἰς κύτταρον ἀπὸ ἕνα εἰς ἕνα, ἀπὸ ἀγγεῖον εἰς ἀγγεῖον, ἀπὸ μεσικύτερον πόρον εἰς μεσικύτερον πόρον, μεταβαίνοντα τὰ ὑγρά φθάνουσι τάχιστα μέχρι κορυφῆς ὅπου εἶναι ἀνάγκη νὰ κατεργασθῶσι καὶ νὰ γείνωσι χητίμα πρὸς τροφήν τοῦ φυτοῦ.

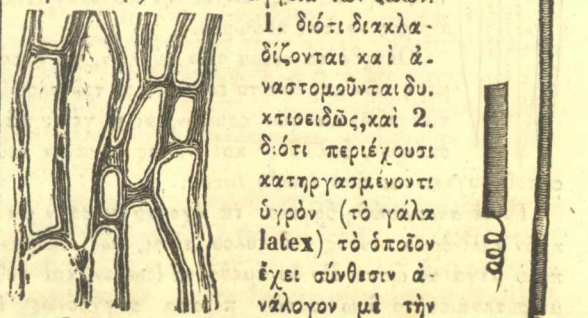
Ἰδὲ ποῖος εἶναι ἐν γένει ὁ ἐσωτερικὸς ὀργανισμὸς ἐνὸς φυτοῦ, ἰδοῦ ποῖα φαινόμενα περιέργα μᾶς; παρουσιάζει ἡ φυτικὴ ἀνατομία, ἰδοῦ ποῖα μυστήρια ἡ ἐπιστήμη ὀπλίσασα τὸν ὀφθαλμὸν ἀνεκάλυψεν ἂν θελήσῃ τις νὰ ἐξετάσῃ μικρὸν τεμάχιον ξύλου ὡς κόκκον ρακῆς δύναται χωρὶς νὰ χάσῃ τὸν καρπὸν του εἰς περιττὰς ἀσχολίας νὰ ἐξοδεύῃ ὀλοκλήρου; μῆνας παρατηρῶν, καὶ ἂν θελήσῃ νὰ καταστρώσῃ εἰς τὰ νώτα τοῦ χάρτου τὰς παρατηρήσεις του, δύναται νὰ συγγράψῃ ὀλόκληρον σύγγραμμα.

Μένει τῶρα πρὶν τελειώσω τὴν σύντομον ταύτην περὶ στοιχειωδῶν ὀργάνων τοῦ φυτοῦ πραγματείαν μου, νὰ σοὶ εἰπῶ ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ δύο ἄλλων εἰδῶν ἀγγείων ταῦτα δὲ εἶναι τὰ λεγόμενα Τραχεῖαι καὶ γαλακτοφόρα ἀγγεῖα.

Αἱ Τραχεῖαι εἶναι ἀγγεῖα περιεργώτατα, διότι ἐντὸς τῆς μεμβράνης ἧτις σχηματίζει τὰς παρεῖας τῶν ὑπάρχει ἐν ἑνὶ νῆμα λεπτόν, λευκόν, μαργαρώδες, καὶ ἐλαστικόν, σπειροειδῶς συνεστραμμένον καὶ εὐκόλως ἀνελιστόμενον ὅταν τὸ ἀγγεῖον διαβραχθῇ.— Εἰκ. ζ'.

Τὰ ἄκρα τῶν λήγουσιν εἰς κῶνον, ἢ δὲ θέσις τῶν εἶναι ὠρισμένη.

Τὰ δὲ γαλακτοφόρα ἀγγεῖα εἶναι ὡς καὶ τὰ λοιπὰ σωληνώδη ἔχουσι ὅμως περιεῖας ἐλαστικὰς καὶ ὁμοιότητα τινὰ μετ' αἱμῶν (Εἰκ. η.) τὰ ἀγγεῖα τῶν ζῶων.

1. διότι διεκλαδίζονται καὶ ἀναστομοῦνται δυοκτιοειδῶς, καὶ 2. διότι περιέχουσι κατηργασμένον ὑγρὸν (τὸ γάλα latex) τὸ ὁποῖον ἔχει σύνθεσιν ἀνάλογον μετ' ἡν τοῦ αἵματος, δηλ. σύγκειται ἐξ ὑγροῦ τινος ἐνῶ πλέουσι πλῆθος μικρῶν χρωματισμένων σφαιριδίων.

Ἄνακεφαλαίων δὲ, καλέ μου ἀναγνώστα, τὰ μέχρη τοῦδε λεχθέντα ἐξάγεις.

1. Ὅτι τὰ φύλλα, αἱ ῥίζαι, ὁ καυλὸς, ὁ κάλυξ, ἡ σφάνη, καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα τοῦ φυτοῦ σύγκεινται ἀπὸ ἄλλα μικρὰ καὶ μικροσκοπικὰ ὄργανα, τὰ ὁποῖα ὡς ἀδιαίρετα καλοῦνται στοιχειώδη.

2. Ὅτι τὰ στοιχειώδη ταῦτα ὄργανα εἶναι ἡ κύτταρα ἢ γουὸν μικρὰ ἀκιδία, ἢ κύστεις καὶ ἀποτελοῦσι τὸν κυτταρῶδη λεγόμενον ἰστόν, ἢ ἐπιμήκη ὡς κλωστήρες κατακορυφῶς συμπλεκόμενα, καὶ καλοῦνται ἕως καὶ ἀποτελοῦσι τὸν ἰνώδη ἰστόν, ἢ τὸ ξύλον· εἴτε τέλος πικτων σωλῆνες μακροὶ διεσπαρμένοι ἐντὸς τοῦ ξύλου καλούμενοι ἀγγεῖα καὶ ἀποτελοῦντες τὸν ἀγγειώδη ἰστόν.

3. Ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν στοιχειωδῶν αὐτῶν ὀργάνων διακρίνομεν διάφορα σχήματα ὡς στιγμῆς, γραμμῆς, δακτυλίου, δικτυωτὰ πλέγματα, καὶ ἑλικας. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ σχήματα τὰ μέρη τῶν παρεῖων τοῦ στοιχειώδους ὀργάνου, τὰ ὁποῖα δὲν ἐκάλυψαν αἱ διαδοχικῶς καὶ ἀτελῶς ἐντὸς αὐτοῦ ἀναπτυχθεῖσαι 2. 3. 4. ἢ περισσότεραι μεμβράναι.

4. Ὅτι κατὰ συνέπειαν τῶν σχημάτων τούτων τὰ στοιχειώδη ταῦτα ὄργανα καὶ πρὸ πάντων τὰ ἀγγεῖα καλοῦνται στικτὰ (vasa punctata), γραμμωτὰ (vasa lineata) δακτυλιωτὰ (vasa annulata) δικτυωτὰ (vasa reticulata) καὶ ἑλικτὰ (Vasa spiralia).

5. Ὅτι τὰ στοιχειώδη ὄργανα εἶναι πορωδέστερα πρὸς τὰ μέρη ταῦτα τῶν σχημάτων, ἕκαστα δὲ τῆς ἐνδοσμώσεως κατὰ μέγα μέρος τελεῖται ἢ ταχεῖα μετάβασις τῶν ὑγρῶν, ἢ ἀερίων ἀπὸ ἕν εἰς ἄλλο ἐξ αὐτῶν. καὶ

6. Ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀγγείων τούτων ὑπάρχουν ἀκόμη δύο ἄλλα εἶδη ἀγγείων αἱ τραχεῖαι περιέχουσι νῆμα τι ἐλαστικόν σπειροειδῶς συνεστραμμένον, καὶ τὰ γαλακτοφόρα ἀγγεῖα περιέχοντα χρωματισμένον τι καὶ πυκνὸν ὑγρὸν τὸ ὁποῖον καλεῖται γάλα [latex].

Ἀπὸ τοιαῦτα λοιπὸν στοιχειώδη ὄργανα καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει σύγκεινται ὅλα τὰ σύνθετα ὄργανα τοῦ φυτοῦ. Προσεγγῶς θέλω πραγματευθῆ περὶ τοῦ διατι τὰ φυτὰ εἶναι πράσινα, διατι τινὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι θρεπτικά, καὶ ποίας οὐσίας ἐγγένει περιέχουσιν οἱ φυτικοὶ ἰστοί.

Θ. Γ. Ὀρφανίδης.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Παράδοξον κατὰ πάντα ἔθνος φαίνονται πάντοτε οἱ Ἄγγλοι! Διότι ἐνῶ ἔχουσι τόσας πληγὰς εἰς τὴν πατρίδα τῶν νὰ θεραπεύσωσιν, ὅταν θέλωσι, συνιστῶσι ὁσμημέραι ἐταιρίας πρὸς διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ εἰς τόπους, ὅπου δὲν ὑπάρχει οὐδ' ἀμύδρα ἐπιτυχίας ἐλπίς. Οὕτω συνεκροτήθη πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐταιρία ὑπὲρ φωτισμοῦ τῶν Παταγόνων, ἔθνους

γιγαντιαίου, ἐνταυτῷ ἀγριωτάτου καὶ ὠμοφύγου εἰς τὰς νήτους τοῦ Εἰρηνοῦ ὠκεανοῦ! Ἡ ἐταιρία αὕτη δὲν ἐμπροσθέν βεβαίως τοῦ Εὐαγγελίου τὸ κήρυγμα, καθὼς πολλαὶ ἐταιρίαι Μεθοδιστῶν. Ἡ πρόθεσις αὐτῆς ἦτο εὐσεβὴς καὶ ἀμώμητος· ἀλλὰ τὸ τέλος ἀπέβη τρομερὸν καὶ ἄθλιον. Ἐξ ἀνθρώποι ἐπεβιβάσθησαν εἰς πλοῖον τῆς Κυβερνήσεως, ναυτικὸς τις ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυστάθμου Ἄλλῆν Γάρδινερ λεγόμενος, διευθύνων τὸν στόλον, εἰς κατηχητῆς, δύο ἄλιεις, εἰς ἱατρός, εἰς πέκτων. Κατὰ δυστυχίαν οἱ Παταγόνες ἦσαν ἀνθρωποβόροι, ὁ τόπος τῶν δὲν προσφέρει οὐδὲν βοήθημα, οὐδὲν εἶδος τροφῆς, ὑπάρχει δὲ προσέτι καὶ κατάφυχος!

Ἐρθασαν οἱ δυστυχεῖς Ἄγγλοι κατὰ τὸ ἔσχατον ἄκρον τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, τὴν χώραν, τὴν λεγομένην Γῆν τοῦ πυρός· διότι ἀκαταπαύστως κλονίζεται ὑπὸ τῶν σεισμῶν, ἐκ δὲ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ καταλάμπεται ἀπὸ τὰς φλόγας, ἐκ τῶν χιόνων αὐτῶν ἀναδιδόμενα· ἐκεῖθεν δὲ κατέπλευσαν εἰς τὴν νῆσον Πίκτον. Μῦες μόνον καὶ ἀλώπεκες πειναλέοι ἐκ τοῦ γένους τῶν ζῶων, ὀλίγα δὲ τινες σημῦδα ἐκ τοῦ τῶν φυτῶν ἐφαίνοντο καθ' ὅλον τὸν τόπον ἐκεῖνον. Οἱ γῆλοφοὶ μόλις καλύπτονται ἀπὸ λυπρὰ τινὰ καὶ σπανία ἀλμυρὰ χόρτα· τὸ χειρότερον ὅμως ἦτο ὅτι οἱ κάτοικοι παμφάγοι μὲν ὡς λύκοι, ἀπίστοι δὲ ὡς πίθηκοι ἐδέχθησαν τοὺς ἱεραποστόλους τούτους μετ' ὅσην σκαιότητα, ὥστε τοὺς ἠνάγκασαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖον. Ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἐμελλε ν' ἀναχωρήσῃ ὅθεν ἦλθε καὶ πραγματικῶς ἀπέπλευσε τῇ ἐπαύριον. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ κατοικήσωσι πρὸς κοίρον εἰς δύο λέμβους. Οἱ ἄγριοι ἐν τούτοις περιπολοῦντες ἐδείκνυον πάντοτε τοὺς ὀδόντας τῶν. Ἄλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀφῆκαν κατὰ λάθος ὄλην σχεδὸν τὴν πυρόκονιν, τὴν ὁποῖαν εἶχον. Μὴ δυνάμενοι λοιπὸν νὰ παραμείνωσιν ἐκεῖ, ἀνεχώρησαν, ὡς ἐδύνατο, κατευθυνόμενοι εἰς τὸ φοβερόν ἀκρωτήριον Χόρν, ὅπου δύο ὠκεανοὶ ἀδιακόπως συγκρούονται. Ἀφ' οὗ ὑπέστησαν τοσοῦτους κινδύνους εὐρήκαν τοὺς ἀσφαλιστοὺς οἱ ἄθλιοι καταφύγιον; Ἄλλ' οὕτε τοῦτο· ἐπειδὴ πάλιν ἄλλοι ἄγριοι τοὺς ἐκυνήγησαν. Μόλις δὲ ἐφθασαν νὰ ἐμβωσιν εἰς ὄρμον τινὰ ὑπὸ σπιλάδων ἀποτόμων συγκλειόμενον· ἀλλ' αὐτόθι ἐμελλε μὲν νὰ συντριβῇ ἡ μία τῶν λέμβους· τὰ δὲ ὕδατα πλημμυροῦντα ἔσυραν βιαίως ἐπὶ τῆς καλιβρίας τῶν καὶ ὅλα τῶν τὰ πράγματα, ἐν οἷς καὶ τὰς ὀλίγας τροφὰς, αἱ ὁποῖαι περιελείποντο.

Ἡ ἐταιρία τοῖς ἐστελλε κατόπιν ἄλλα ἐφόδια· ἀλλ' αὐτὰ ἔμειναν εἰς τὰς νήσους Μαλουῖνας. Τίς πλοίαρχος, ἂν δὲν ἦτο κατ' ἐξοχὴν φιλόανθρωπος, καὶ δὲν τοὺς ὠνειρεύετο τοιαῦτα πάσχοντας, ἤθελε προθυμῶς νὰ καταρροήσῃ τοὺς κινδύνους τοσοῦτον ἀγρίας θαλάσσης, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τοὺς ἀναζητήσῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρωποφάγων καὶ ἐν μέσῳ σκοπέλων πολυπληθῶν;

Ἄς περιωρίζοντο τοὺς ἀσφαλιστοὺς ἕως ἐνταῦθα τὰ κακὰ τῶν δυστήνων τούτων ζηλωτῶν τῆς χριστιανικῆς πίστεως! Ἄλλ' ἐπῆλθε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ φεβερὰ στομακάκη, ἧτις παρέλυσεν τὰς σωματικὰς δυνάμεις τῶν. Μόνον δὲ ἡ ἡθικὴ καρτερία καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν

ἐλπίς διετήρει τοὺς δυστυχεῖς! Ἄλλ' ὁ Θεὸς, ἀφ' οὗ ἀφῆκε τὸν ἄνθρωπον ἐν χειρὶ διαβουλλίου αὐτοῦ κατὰ τὸν Δαβὶδ, πρέπει πλέον νὰ θεωρῆται ὡς συναίτιος, ἢ νὰ ἐγκαλεῖται ὡς ἔνοχος τῶν δεινῶν, εἰς ὅσα περιπίπτει ἐξ ἀλογιστίας ἐκεῖνος;

Πρῶτος ὁ ἱατρὸς ἔγεινε θύμα τοῦ θαλασίου πάθους· ἀλλὰ τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον κατέφαγε τὰ τέκνα τοῦ Οὐγολίνου κατὰ τὸν Δάντην, ἦτο πολὺ πλέον ἐπιφοβόν. Μίαν ἀλώπεκα ἐφόνευσαν, καὶ ἀφ' οὗ ἐφαγον τὸ ἥμισυ, ἐπάστωσαν τὸ ἕτερον ἥμισυ διὰ νὰ χρησιμεύτῃ εἰς τὴν ἀνάγκην! Ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ ἥρπασεν ἡ θάλασσα ἀπὸ τὸ μικρὸν σπήλαιον τῆς κατοικίας των! Παρέσυρε δὲ καὶ τὰ δίκτυα, μόλις δὲ εὐτύχησαν νὰ διασωθῶσι καὶ αὐτοὶ κατ' αὐτὴν τὴν πλημμύραν ἐπελθοῦσαν διὰ μέσης νυκτός! Τέλος ἔλειψε πλέον παντελῶς καὶ ἡ πυρόκοις! οὔτε ψυχίον δὲ διπύρου ἄρτου ὑπῆρχε πλέον.

Εἰς τὴν ἀκμὴν τοιοῦτου καὶ τοσοῦτου κακοῦ τί ἄρ' ἔπραξαν οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι; Τί ἐπραξαν! Ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὸν θεόν! Ἀλλ' ὦ θεέ! ἐλέησον τοὺς χριστιανούς, οἰκτερον τὰ τέκνα, τὰς γυναῖκας, τὰς μητέρας, τοὺς συγγενεῖς των! Δὲν ἦλθον διὰ τὸ ὄνομά σου εἰς τὴν ἀγρίαν τοῦ Ὠκεανοῦ ἐρημον; Ἀπὸ ποῖον ἄλλον νὰ ἐλπίσωσιν ἐκεῖ βοήθειαν;

Ἐν τούτοις ὁ εἰς τῶν ἀλιείων ἀπέθανε. Θάπτοντες δὲ αὐτὸν δὴλθον ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς νεκρωσίμους εὐχὰς καὶ εἰς νέας, ἀνεπηκούστους ὁμῶς δεήσεις!

Ἀλλὰ τί εἶχον ἤδη ἄρ' ἔγε νὰ φάγωσιν οἱ λοιποὶ, εἰς οὗ ἴδωσι καὶ αὐτοὶ ἀλληλοδιαδόχως πλησιάζον τοῦ θανάτου τὸ σκέλεθρον; Ἡ θάλασσα τρόπον τινὰ μετανοήσασα, ἢ οἰκτεράσασα τοὺς δυστυχεῖς, τοῖς ἐπέστρεψε μὲ ἄλλα κύματα τὸ ἥμισυ τῆς ταριχευτῆς ἀλώπεκος. Μετὰ ταῦτα τὸ κρέας τῶν ποντικῶν τοῖς ἐφάνη τρυφερὸν καὶ εὐχυμον ὡς διασύνποδος! Ἐπειτα κατεβρόχθισαν καὶ ὅσα ἔφερον διὰ τὴν γεωργίαν σπορικῶς, ἐζήτησαν δὲ νὰ ζήτωσι καὶ μὲ μύδια.

Μὲ τοιαῦτα ὁμῶς μέτα δὲν ἐδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἡ ὑπαρξίς των· τὸ τέλος λοιπὸν ἐπλησίαζε, καὶ οὕτως ἀπέθανον ἀλλεπαλήλως πάντες! Ἐμείναν δὲ τελευταῖοι τῶν ἄλλων οὐχὶ οἱ κατὰ τὸ σῶμα εὐρωστότεροι, ἀλλ' ὅσοι εἶχον πλειοτέραν ψυχῆς ὑπομονὴν καὶ ἀνδρίαν! Ὑποβάλλομεν τὴν διαφορὰν ταύτην εἰς τὴν θεωρίαν τῶν φυσιολόγων καὶ φιλοσόφων. (Observer)

— Τὸ Ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον ἐζήτησεν ἐσχάτως πληροφορίας περὶ τῶν συμβάντων εἰς τὸν πλοίαρχον Γαρδινέρ καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν κατὰ τοὺς αἰγιαλοὺς τοῦ Βίρηνικου Ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἐσχάτιας τῆς Νοτ. Ἀμερικῆς. Ὁ πλοίαρχος τῆς Λιδουῆς Λοαροῖδ ἀνέφερε περὶ αὐτῶν τὰ ἀκόλουθα ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Χόρν, ὅπου ὑπῆγε νὰ τοὺς ἀναζητήσῃ.

Εὐρήκαμεν, λέγει, λέμβον ἐντός τινος ὄρμου πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Κίνερδ. Ὁ ὑποπλοίαρχος Πίγοττ καὶ ὁ Κ. Ροβὲτ μοι ἔφερον καὶ βιβλία τινὰ καὶ ἐγγράφα ἐκεῖθεν· εὐόησαν μάλιστα ἀτάφους καὶ τοὺς νεκροὺς τοῦ πλοίαρχου Γάρδινερ καὶ τοῦ Κ. Μαΐδμαν·

ἄλλ' ἤδη σεσηπότες καὶ κατεσκελετευμένους. Ἐκ τῶν ἐγγράφων συμπέρανα ὅτι οὗτος μὲν ἀπέθανε κατὰ τὴν 4 Σεπτεμβρ. τοῦ 1851. ἐκεῖνος δὲ ὅτι δὲν ἐπέζησεν ἐπέκεινα τῆς 6 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐγγράφων ἀνεγινώσκοντο ἀχρονολογητικῶς τὰ ἐξῆς· Ἐν περιπατήσῃ κατὰ μῆκος τοῦ αἰγιαλοῦ ὡς ἓν καὶ ἥμισυ μίλιον θέλεις μᾶς εὑρεῖ εἰς τὴν ἄλλην λέμβον, ναυλοχοῦντας εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος. Μὴ ἀναβάλῃς, σπεῦσον, ἀποθηήσκομεν ὑπὸ τῆς πείνης!

Πορευθέντες εἰς τὸν ἀπαίσιον τοῦτον τόπον εὐρήκαμεν τὰ συντρίμματα τῆς λέμβου μὲ ὅλην τὴν ἀποσκευὴν, τὰ φορέματα, καὶ τὰ λείψανα δύο νεκρῶν, οἱ ὅποιοι εἰκάσαμεν ὅτι ἦσαν τοῦ Οὐίλλιαμ χειρουργοῦ καὶ τοῦ Ἰωάννου Πέρη ἀλιέως· ἐπειδὴ τὰ ἐγγράφα ἐδήλουν τὸν θάνατον τῶν ἄλλων πάντων. Αἱ δὲ λέμβοι ἀπέυχον ὡς 1|2 μίλιον πλησίον δὲ τῆς μιᾶς ἦτο σπήλαιον, ὅπου οἱ δυστυχεῖς ἀπέθεσαν τὴν ἀποσκευὴν των καὶ ἐκοιμήθησαν· αὐτοὶ δὲ εὐρέθη καὶ τὸ σῶμα τοῦ Μαΐδμαν.

Εἰς τὰ ἐγγράφα τοῦ ὁ Πλοίαρχος Γαρδινέρ διαγράφει λεπτομερῶς τὰ συμπτώματα τοῦ θανάτου ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐταίρων του!

Εὐρέθησαν δὲ διάφορα πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸν πλ. Γάρδινερ, τὰ ὅποια ὡς ἐκτεθειμένα εἰς τὸ ὑπαιθρον τόσους μῆνας διεφθάρησαν, οἷον κιβώτιον ἀπὸ μαχαγόνι περιέχον θήκας γραφίδων, τινὰ κερμάτια ἀργυρᾶ, ἐν θερμόμετρον, ἐν ἀργυροῦν ὥρολόγιον καὶ δύο καταλόγους τῶν σκευῶν του· εἰς καθρέπτης, εἰς γιῶμων, ἢ σκιαθῆρας, δερμάτινος φωριμῶς, ἐν ἱχνογραφικὸν βιβλίον, ἐν παταγωνικὸν λεζικὸν χειρόγραφον, χειρόγραφα διάφορα ἄλλα, τρία καταστιχα, 22 βιβλία καὶ περιοδικὰ συγγράμματα καὶ ἐπιστολαὶ ἀπευθυνόμεναι εἰς τὴν Ἐταιρίαν κτλ.

(Daily News)

Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς ἐκ τῆς ἐφημερίδος Southampton mails.

« Τὸ βασιλικὸν ἐπιστολοφόρον ἀτμοκίνητον Τεῦ, πλοίαρχος Μοσ ἀνεχώρησε σήμερον μετὰ μεσημβρίαν μετὰ συνήθη ἐπιστολοφόρα κιβώτια διὰ τὴν Λισβῶνα, Μαδέρου, Γενερίφην, Πράσινον Ἀκρωτήριον, Περναμπόουκο, Βάγια, Ρίο Γιανέιρο, Πόντε Βίδεο καὶ Βουενσαϊρ· φέρει 60 ἐπιβάτας, ἱκανὸν καὶ πολὺ τιμον φορτίον, εἰς δὲ χρήματα 40,000 λίρ. στερλίνας.

Τὸ προσεχές ἐπιστολοφόρον κιβώτιον ἀπὸ Βρασιλίας καὶ Ρίβερ Πλάτ, θέλει μετακομισθῆ ὑπὸ τοῦ Σεβέρου, Πλ. Βικέντιος, περιμένεται δὲ νὰ φθάσῃ εἰς Σούθαμπτον τῇ 13—14 Μαΐου. Τὸ ἀτμοκίνητον τῶν Ὀμοσπόνδων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀμερικῆς Χοῦμβολδν Πλ. Δ. Λαῖν ἀπέπλευσε σήμερον ἀπὸ Κόβος, ἀναχωρήσαν χθὲς ἀπὸ τὸ Χάβρ μετὰ συνήθη ἐπιστολοφόρα κιβώτια καὶ 135 ἐπιβάτας διὰ τὸ Νιούγιρκ. Τὸ ἀτμοκίνητον τῆς χερσονήσου τῆς ἐταιρίας Μαδράε, Πλ. Ἐβανς ἀνεχώρησε σήμερον μετὰ μεσημβρίαν διὰ

τὸ Γκροσπορτ, Γέρσεϋ, Δουβλίνον, Γλασκῶου καὶ διὰ νὰ μεταφέρῃ φρουράς. Ὁ Τάγης ἀτμοκίνητον τῆς αὐτῆς ἐταιρίας περιμένεται νὰ ἔλθῃ τὴν προσεχῆ τρίτην με κιβώτια ἐπιστολῶν τοῦ Βίγο, Ὀπόρτο, Λισβῶνας, Γαδείρων καὶ Γιβλαρτάρ. Τὸ βασιλικὸν ἀτμοκίνητον Μαγδαληνὴ θέλει λάβει τὰ κιβώτια τῶν δυτικῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ Βίρηνικου Ὠκεανοῦ καὶ τὸ ἀτμοκίνητον Βένδικ πλ. Κόλοκ διορίσθη νὰ ἀποπέμψῃ ἀπὸ τὸ Σούθαμπτον μετὰ τὰ κιβώτια τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, Κίνας καὶ Μεσογείου (Times).

Ἐποῖα κινήσις ἐμπορικῆ τῶν Ἀγγλῶν! Τὸ μικρὸν τοῦτο ἄρθρον περιλαμβάνει ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, μετὰ τὰ ὅποια περιοδικῶς ἀνατακροῦνται.

— Ὁ Ναύαρχος τῆς Ἀγγλίας Ναπιέ θεωρῶν πάντοτε τὴν πατρίδα του ὡς ἐκτεθειμένην εἰς τοὺς κινδύνους αἰφνηδίου τινός ἀποβάσεως τῶν Γάλλων διεύθυνε πρὸς τὴν ἐφημερίδα τοῦ χρόνου διεξοδικὸν σύστημα ὑπερασπίσεως, ἐπιθυμῶν νὰ τὸ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις καταγινομένη ἤδη εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο.

— Ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἰταλικῆς πόλεως Τσιβιτα Βέκια ὠραιότατον μουσαϊκόν, ἢ ψηφιδωτὸν ἕδαφος παριστάνον τὸν Ὀρφέα περικυκλωμένον ὑπὸ λεόντων, τίγρεων καὶ ἵπποπόταμων. Τὰ ψηφίδια ἔχουσι χρῶμα λευκὸν καὶ μέλαν φαίνεται δὲ τὸ ἔργον κατὰ πάντα ἀρχαιοτάτον. Ἡ ἰδιοκτησίς τοῦ ἀρχαίου τούτου διεφιλονεικῆθη δικαστικῶς ὑπὸ τοῦ νοσοκομείου Santo spirito καὶ τινος χήρας, εἰς τῆς ὁποίας τὸν τόπον εὐρέθη. Καὶ ὁμῶς ἡ Κυβέρνησις φροντίζει ἤδη ἱκανῶς καὶ ἱχνογράφημα μάλιστα αὐτοῦ ἐστάλη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας διὰ νὰ προτραπῇ νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

(Daily News)

— Ὁ χρόνος εἶναι τὸ ὕψωμα τῆς ζωῆς· ἔλεγεν ὁ Φραγκλίνος. Συμφέρι λοιπὸν κατὰ πάντα λόγον νὰ γνωρίζωμεν πόσον ἀξίζει ἕκαστος πῆχυς τοῦ πολυτίμου τούτου ὕψωματος.

Ὅστις οἰκονομεῖ τὰ μικρὰ, ἀποβαίνει ἱκανὸς καὶ εἰς τὰ μεγάλα. Οὐδὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν γενναῖον, ἂν δὲν μεταχειρίζομεθα τὸν καιρὸν μετὰ φειδωλίαν.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία προσφέρει ὡς παράδειγμα τῆς καλῆς χρήσεως τοῦ χρόνου ἀναφέρομεν τοὺς ἀκόλουθους.

Διονύσιος ὁ Τύραννος τῶν Συρακουσῶν ἐχρημάτισεν ἐπιτήδειος διοικητῆς καὶ στρατηγός, προσέτι δὲ καὶ ποιητῆς οὐχὶ εὐκαταφρόνητος. Ὅθεν ἐφημίζετο διὰ τὴν στιχοουργίαν του καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο μάλιστα ἦτο τόσῳ σπάνιον καὶ παράδοξον, ὥστε Βασιλεὺς τις τῆς Μκεδονίας συγκραταίων μετὰ τὸν ἀνάξιον τοῦ Διονυσίου υἱὸν ἠρώτησεν ἐκστατικῶς εἰς ποῖον καιρὸν ὁ πατὴρ σου εὐρέθη νὰ στιχοουργῆσῃ τόσα ποιήματα; Τὸν καιρὸν, τὸν ὁποῖον Σὺ καὶ ἐγὼ μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν μέθην, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος.

— Ὁ Ἀριστοτέλης, κορυφαῖος τῶν φιλοσόφων τῆς ἀρχαιότητος κατεγίνετο ἀδιακόπως, ἐτρῶγεν ὀλίγον καὶ ἐκοιμᾶτο εἰς ὀλιγώτερον.

Διὰ νὰ μὴ θυθισθῇ εἰς τὸν ὕπνον, ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του ἐξω τῆς κλίνης βαστάζουσαν σφαιρὰν τινα χαλκίην, τῆς ὁποίας ὁ ἦχος πιπιτούσης εὐθὺς τὸν ἐξύπνιζε. Διήλθε δὲ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα συναναστρεφόμενος πάντας τοὺς λογίους καὶ σπουδαίους, ἐρωτῶν περὶ πάντων καὶ λαμβάνων σημειώσεις.

Ὁ Καῖσαρ ἦτο πάντοτε δραστηριώτατος. Διὰ τοῦτο ἐκ νεότητος ἐκέρδιζε τὴν πολιτικὴν ἐπιρροὴν καὶ δημοτικότητα, ἧτις τῷ ἐχρησίμευσε κατόπιν εἰς κατόρθωσιν τῶν μεγάλων ἐπιχειρημάτων του. Οὐδεὶς παρ' αὐτὸν ἄλλος ἐγνώριζεν ἀκριβέστερον πλειοτέρους ἀνθρώπους, οὔτε πλειότερα πράγματα· οὐδεὶς ὠφελεῖτο τοσοῦτον ἀπὸ τὰς συγχυρίας τῶν περιστάσεων· οὐδεὶς ἦτο τόσον ἀκριθῆς εἰς τὸ λέγειν καὶ πράττειν τὰ πάντα· ὑπηγόρευε συγχρόνως, ἢ καθάπαξ τέσσαρας ἐπιστολάς, ἀνεγίνωσκε μόνος ὅσα ἐλάμβανε καὶ ἐδέχετο τοὺς πανταχόθεν πρέσβεις τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν βασιλέων.

Ὁ Κικέρων ἐν μέτῳ τῶν περισπασμῶν τῆς πολιτικῆς, τῶν συνηγορικῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν οἰκιακῶν φροντίδων εὐκαιρήσε νὰ σπουδάσῃ κατὰ βάθος τὰς διαφόρους αἰρέσεις τῶν φιλοσόφων τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν τῆς Ἰταλίας, νὰ φιλοπονήσῃ δὲ πάμπολλα συγγράμματα.

Δικαεὶς ἐτῶν ἤδη ἡλικίας ὁ Αὐγουστος ἠγάπησεν τὴν ὑπερήφανον σύγκλητον τῆς Ρώμης νὰ τὸν σεβάζηται· ἀλλ' ἐκ πολλοῦ ἤδη πρότερον διήγε φιλοπονώτατον βίον, καὶ δειπνῶν μὲν διελέγετο περὶ φιλολογίας, λουόμενος δὲ συνέγραφε· ἔπειτα προητοίμαζεν ἐνωρεῖς ὅτι ἐσκόπευε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν λαόν, εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν· ἐκράτει ἡμερολόγιον τῶν πράξεων· ἂν δὲ καὶ ἦτο πάντῃ ἀνίκανος περὶ τὰ στρατιωτικὰ, ἐκέρδιζε τὴν εὐνοίαν τῶν λεγεῶν καὶ ἀντιπαλαίτας ἰσχυροτάτους ἀντιμάχους ἀπέβη ἀπόλυτος μονοκράτωρ τοῦ κόσμου· ὡς πολιτικὸς δὲ διευθέτησεν εἰς τὸ ἀπλοῦστερον πᾶσαν τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ ὁ Οὐεσπεσιανὸς οὐχ ἦττον ἀνεδείχθη πάντοτε φειδωλὸς τοῦ χρόνου· ἐγειρόμενος πρὶν γείνη ἡμέρα ἀνεγίνωσκε γράμματα καὶ ὑπομνήματα καὶ ἐδέχετο πρῶτον μὲν τοὺς φίλους, ἔπειτα δὲ τοὺς προσερχομένους πάντας, διελέγετο καὶ ἐπληροφορεῖτο περὶ πάντων ἐκ τοῦ προχείρου. Συνείθιζε δὲ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ συχνάκις τὸν ἀξιωμαθημένον τοῦτον λόγον « Ὁ αὐτοκράτωρ πρέπει ν' ἀποθάνῃ ὄρθιος ».

Ὁ δὲ σύγχρονος καὶ φίλος αὐτοῦ Πλίνιος ὁ νέος, κατ' ἀρχὰς ἱππίαρχος, ἔπειτα δὲ μοίραρχος τοῦ κατὰ τὴν Σικελίαν Ρωμαϊκοῦ στόλου, δὲν ἐμποδίζετο ποτὲ ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς ἀρχῆς νὰ ἐνασχολῆται ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἔργα. Ὅθεν τὴν μὲν ἡμέραν ἀπέδιδεν εἰς ἐκεῖνα, τὴν δὲ νύκτα ἐπεφυλάττετο εἰς ταῦτα. Δὲν ἀνεγίνωσκε ποτὲ χωρὶς νὰ λάβῃ συνοψίν· δειπνῶν δὲ, ἢ λουόμενος ἤκουεν ἄλλων ἀναγινωσκόντων, ἢ ὑπηγόρευε· παντοῦ δὲ περιέφερε πτυχίον πρὸς σημειώσιν καὶ τὸν ἀρμόδιον εἰς τοῦτο

γραφεία. Εἰς τὴν τοιαύτην φιλοπολίαν ὀφείλομεν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἱστορίαν, ἀληθῆ ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς ἀρχαιότητος.

Ὁ Μέγας Αὐρηλίος, ὁ Ἀλέξανδρος Σεβήρος, καὶ ὁ Ἰουλιανὸς ὑπερέβησαν τὸν Οὐεσπεσιανόν· Ἡ αὐτοκρατορία εἶχε χρεῖαν τοιαύτης ὀξύτητος· ὅθεν εὐτύχησαν ἡ ἀναστείλωσι τὴν ἐπικειμένην πτώσιν τῆς, ἥτις ἀνηγγέλλετο πρὸ πολλοῦ.

Ἄν δὲ ἐκ τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων χρόνων καταβῶμεν εἰς τοὺς πλησιεστέρους, εὐρίσκομεν ὁμοίως ἐνάμιλλον τῶν ἐξαισιῶν τούτων ἀνδρῶν καὶ τὸν Μέγαν Κάρολον· διότι ὀλόκληρος αὐτοῦ ὁ βίος ἦτο ὀδοπορία ἀδιάκοπος εἰς διάφορα μέρη τῆς εὐρυχώρου βασιλείας του καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Πολλὰ ἐπεφαίνετο ἀλλεπαλλήλως ὅπου παντελῶς δὲν τὸν περιέμενον, διεύθυνεν ἐβδομήκοντα δύο ἐκστρατείας, καὶ ἴσως ἄλλα· τόσας συνελεύσεις καὶ συνόδους· ἐχημάτισε πορθητῆς καὶ νομοθέτης καὶ διοικητῆς καὶ πολεμικῆς καὶ πολιτικῆς καὶ καινοτόμος τῶν καθεστώτων καὶ ζηλωτῆς τοῦ ναυτικοῦ, καὶ προσιτῆς τῶν λόγων, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Μεταχειριζόμενος κοινωφελῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα τῆς σχολῆς μόρια, ἐπέβαλε καὶ εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐπικρατείας τὸν κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδέκτου προσδιορίζοντα εἰς αὐτοὺς κατὰ διαφόρους καιροὺς διάφορα ἔργα. Διὰ τοῦτο οὐδὲν δῶρον τὸν ἔτερψε· πλεῖστον παρὰ τὸ πεμφθὲν εἰς αὐτὸν παρὰ τοῦ Καλίφου Ἀρούμ· Ἐρ· Ῥασίλδ περίφημον ὠρολόγιον.

Ὁ μέγας Ἀλφρέδος εὐδοκίμησε κατὰ πάντα τοσοῦτον ὡς διευθετῶν φρονίμως τὸν χρόνον· ἐπειδὴ διαμοιράτας εἰς τρία τὰς 24 ὥρας, 1) εἰς τὰ δικη- τικά· 2) εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὰ χριστιανικὰ χρέη· 3) εἰς τὴν τράπεζαν, τὸν ὕπνον, τὴν σωμασκήαν καὶ τὸν περίπατον, δι' ἐλλειψιν ὠρολογίων ἔκαθε ἀλληλοδιαδόχως 4 μεγάλας λαμπαδας ὡς φανὸς κατὰ τὰ προπύλαια τῶν ἀνακτόρων ὑψωμένους. Ἐπειδὴ δὲ ἐκάστη τῶν λαμπάδων διήρκει 3 ὥρας, ἐκάνοντιζε κατὰ τοῦτο τὸ χρονόμετρον τὰς ἐργασίας του.

Ὁ περιώνυμος Σαρακηνὸς Σαλαδῖνος διέφερε πάντων τῶν ἀσιατικῶν ἡγεμόνων, τῶν ὁποίων ὄλος ὁ βίος κατανατᾷ ληθαργηκὸς τις ὕπνος· διότι ἕκαστη ἡμέρα ἦτο προσδιορισμένη εἰς ἰδιαιτέρην τινα χρῆσιν· ὅθεν κατὰ τὴν πρώτην προεδρεύων τοῦ συμβουλίου ἐδί- καζε κατὰ τὴν δευτέραν, ἐδέχετο τὰς ἀναφορὰς καὶ τὰ ὑπομνήματα κατὰ τὴν τρίτην καὶ ἐρεξῆς ὡσαύτως.

Ὁ δὲ Δ' Ἐρρίκος καὶ ὁ ὑπουργὸς αὐτοῦ Σουλλὺ ἐναμιλλῶντο κατὰ τὴν δραστηριότητα. Διὰ τοῦτο ὁ ἐχθρὸς τοῦ πρώτου Σιζτος ὁ πέμπτος προε- φήτευσε τὴν κατὰ τῶν πολεμίων, ἢ στασιαστῶν νίκην του μαθὼν ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τούτων ἔμενεν εἰς τὴν τράπεζαν πλεῖστον παρ' ὅσον ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρρας εἰς τὴν κλίνην. Ὁ δὲ Σουλλὺ ἐφρόντιζε νὰ διατηρῆ ἀπαράβατόν τινα τάξιν εἰς πάντα· ἐξύπνει πάντοτε περὶ τὴν δ' ὥραν, ἐκαθάριζε τὸ γραφεῖον, δηλ. ἀνεγίνωσκεν, ἐξεδίδε καὶ ἐνήργει τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἔγγραφα. Κατὰ τὴν ἐβδόμην ἐπορεύετο εἰς τὸ Συμ- βούλιον, τὸ δὲ ἐπίλοιπον τῆς πρωίας διέτριβε πλη- ασίον τοῦ Βασιλέως. Μετὰ δὲ μεσημβρίαν ἤκροατο

διχόμενος εὐμενῶς πάντας, ἔπειτα εἰργάζετο μέχρι ἑσπέρας. Μετὰ ταῦτα δὲ κλειομένων τῶν θυρῶν ἔζη ὑπὲρ ἐζυτοῦ καὶ τῶν οἰκείων ἀναγινώσκων, γράφων, συνομιλῶν μὲ τοὺς ἐπιλέκτους τῶν φίλων κτλ.

Ὁ μέγας Φριδερίκος ἐτίμα καὶ αὐτὸς ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν εὐθημοσύνην καὶ ἐξύπνει περὶ τὴν τετάρ- την ὥραν μέχρι τέλους τοῦ γήρωος, ἐνδύετο διὰ μιᾶς εὐτρεπιζόμενος κατὰ πάντα καὶ ποτὲ δὲν παρέπεμπεν εἰς τὴν ἐπαύριον τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἐπιθυ- μῶν δὲ νὰ νικήσῃ τὴν φυσικὴν πρὸς τὸν ὕπνον κλίσιν του, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον νὰ ῥίπτῃ κατὰ τοῦ προσώπου του ῥάκιον διαβροχὸν εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Οὕτω δὲ διαβιῶν ἐνίκησε τὴν Γαλλίαν, καὶ αὐξήσε τὴν Πρωσίαν, προσλαβὼν τὴν Σιλεσίαν καὶ προ- σθεῖς τὸ πέμπτον τῆς Πολωνίας· ἀνύψωσε δὲ τὸ βασιλεῖον εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον κατέχει τάξιν. Ἐπῆρξε δὲ ἐνταυτῷ καὶ στρατηγὸς, καὶ πολιτικὸς, καὶ νομοθέτης, καὶ μουσικὸς, καὶ ἱστορικὸς, καὶ πορ- θητῆς.

Ὁ Βουρῶν θείων νὰ συντέμῃ τοῦ ὕπνου τὴν διάρκειαν· ἐπέτρεπεν εἰς τὸν θεράποντα καὶ νὰ τὸν κτυπᾷ χρεῖας τυχοῦσης, ἂν τὸν ἐβλεπε κοιμώμε- νον ἐπέκεινα τοῦ διωρισμένου.

Ὁ Βίγκελμαν δὲν εἶχεν ὀπρητέην. Διὰ τοῦτο ἐκρεμασεν εἰς τὸν πόδα του κωδώνιον καὶ ἐκοιμάτο ἐπὶ θρανίον· ὅτε δὲ ἦτο βυθισμένος τὸν ἐξύπνιζεν ὁ ἦ- χος τοῦ μετάλλου.

Ὡς κώδωνα εἶχεν ὁ Βολταῖρος τὸν καφί· διότι καὶ ὀλίγω πρὶν ἀποθάνῃ ἔπιεν ὡς 13 καὶ 14 κυα- βίσκους τοῦ διεγερτικοῦ τῆς διανοίας τούτου πό- ματος.

Ὁ μέγας ἰατρός Βοεβράβ, καθὼς καὶ ὁ Χάλλερ, εἰς τὴν εὐτακτον διανομήν καὶ χρῆσιν τοῦ χρόνου ἐχρεώσθουν τῆς πολυμαθείαν.

Ὁ Κυβιὲ ὄρθιος, καθήμενος εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας, εἰς τὸ τῆς παιδείας, πάντοτε ἤκουεν, ἔγραφεν, ἢ διελογίζετο. Μετεχειρί- ζετο ὄλας τὰς στιγμὰς, παντοῦ τῆς οἰκίας του εὐρι- σκες κρῖνοντας καὶ γραφεῖα καὶ μελανοδοχεῖα, τὸ δὲ βιβλίον, τὸ ὅποιον ἀνεγίνωσκε, τὸν περιέμενε πάντοτε ἀνοικτόν.

Τὶ ἄλλο νομίζετε ὅτι ἦσαν τοῦ Κυβιέ, καθὼς καὶ τοῦ Γκελουτάκ καὶ τοῦ Βιῶτ καὶ τῶσων ἄλλων φιλοπόνων ἀνδρῶν τὰ συγγράμματα, παρὰ τέταρτα ὥρας συββαμμένα εἰς τὰς ἄκρας. Ἡ ἔνωσις ὅμως τῶν μικρῶν καὶ ἀσημάντων τούτων κομματίων ἀπαθα- νάτησε τοὺς συγγραφεῖς των.

Ἄλλ' ἴσως οὐδεὶς ἐξετίμησε τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας κατὰ τὴν ἀληθῆ ἀξίαν του, ὅσον ὁ Ναπολέων, ἐκ τούτου δὲ προήλθον αἱ ἠρωϊκαὶ ἐκεῖναι πράξεις καὶ καινοτομίαι, αἱ ὁποῖαι ἐδόδαξαν τὴν Γαλλίαν, ἤλευθερ- ρωσαν δὲ καὶ τὴν Εὐρώπην ὅλην ἀπὸ τὴν λέπραν τῆς δεσποτικῆς, τῆς ἀριστοκρατικῆς καὶ τῆς καλογηρικῆς ἐξουσίας.

Μαχικῶς τρόπον τινα μετεκίνει τὰ στρατεύματα εἰς τόπους, ὅπου κἀνεὶς δὲν ἐπίστευον ὅτι ἤθελον ποτὲ φθάσει. Οὕτω δὲ μὲ 50,000 ἀνδρῶν κατέθραυσε τρεῖς στρατοὺς τεσσαράκοντα χιλιάδων ἕκαστον· ὁ δὲ πόλε-

μος ἐγένετο ὡς διὰ ταχυρομείου· ὅθεν ἡ ἀργία, εἰς εἰς τὴν ὁποίαν οἱ σύμμαχοι νικηταὶ κατεδίκασαν τὸν Ναπολέοντα ἔθλιβε τὴν ψυχὴν του πλεῖστον παρὰ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ πάντα τὰ παρακόλουθα αὐτῆς κακά.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Λουδοβίκος ὁ ΙΑ. προσδιώρισε σύνταξιν ἐτησίαν εἰς τὸν περίφημον ἱεροκήρυκα Ἀββᾶν Ποῦλον· Ὁ καλὸς οὗτος κληρικὸς δὲν ἐκήρυττε πλέον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· διότι ἡ σύνταξις παρέσχεν αὐτῷ ἄφθονον πόρον εὐζωίας. Θαυμαζῶν ὁ Βασιλεὺς διὰ τὴν σιω- πὴν τοῦ ἱεροῦ ῥήτορος ἠρώτησε τί ἔπαθε καὶ δὲν ἀκούεται; Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη τις τῶν ἀξιω- ματικῶν του, ὁ πετεινὸς ὅταν παχύνηται δὲν λαλεῖ πλέον.

ΔΑΚΤΥΛΙΑ ΑΡΡΑΒΩΝΟΣ.

Ἐκ τῶν ἀνταλλατσομένων δακτυλίων τοῦ ἀβραβῶνος τὸ μὲν εἶναι ἐμβλημα τοῦ συμφέροντος, τὸ δὲ ἀρ- ῥαβῶν ἔρωτος· Διὰ τὴν νεᾶνις δὲν ἀναζητεῖ τὸν πλοῦ- τον, ἀλλὰ τὸν ἔρωτα καὶ ὁ ἀνὴρ θηρεύει πάντοτε τὸ πλουσιώτερον συνοικέσιον; Διότι τῆς νεᾶνιδος ἡ καρδία εἶναι παρθένος, ἐνῶ ἡ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι μεστή καὶ τετριμμένη.

ΓΝΩΜΙΚΟΝ ΤΟΥ ΓΙΑΜΚΧΑΡΗ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΡΑΒΟΣ.

Ἄν ἔχῃς τίτλον πατρικὸν κ' εἶσ' εὐγενῆς, ἀγάλλου, Ἀλλὰ προσπάθησον καὶ σὺ νὰ στολισθῆς μετ' ἀλ- (λου.

Ἄμφοτέρες, οἱ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς οἰκογενείας, Ἀποτελοῦν τὴν ἀληθῆ στολὴν τῆς εὐγενείας.

Ἄμφοτέροι διαφερός δὲν ἔχουν μικροτέρας.

Ἄφ' ὅσας ἡ σημερινὴ τῆς χθεσινῆς ἡμέρας.

Σήμερον μὲ τὴν χθεσινὴν τροφὴν σου δὲν χορταί- (ρεις,

Οὐδ' ἐξ ἐκείνης αὐριον δυνάμεις περιμένει.

ΔΕΚΑΗΜΕΡΗΡΙΣ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς πρωτεύουσας ἐξηκολούθησαν καὶ ἴσως εἰς πολὺν καιρὸν ἐτι ἐξακολουθήσωσι τὴν περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων λογομαχίαν. Πικρία πολ- λὴ καὶ ἐπίδειξις λόγων καὶ σοφίσματα ἐνίοτε, πάντοτε δὲ πάθος πολιτικὸν καὶ μνησικαχία ἐχαρακτήρισαν πᾶ- σαν σχεδὸν τὴν σκανδαλώδη ταύτην συζήτησιν. Ἄλλ' ἐτάχυναν τὸ ἐξῆδιον τοῦ δυσυχοῦς δράματος· ἡ ἀπονε- νοημένη τοῦ Χριστοφόρου ἀνταρσία καὶ τὰ ἀνακαλυ- φθέντα περὶ νέας συνωμοσίας (τοῦ Φλαμιάτου) ἔγγραφα. Ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων ἀναγκασθεῖσα ἡ Κυβέρ- νησις περισσότερον ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸν καινο-

νισμόν τῆς Συνόδου ὡς βάσιν τῶν λοιπῶν νομοσχεδίων, ὁποιαδήποτε εἰς τὸ ἐξῆς τύχη νὰ εἰσάξη.

Ὁ καταστατικὸς οὗτος νόμος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θεωρηθεὶς ἐπιτήδειος νὰ ἐνεχυρῆ τὴν τάξιν ἐνεκρίθη ἀσυζητήτως σχεδὸν καὶ αὐθημερόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Γε- ρουσία ἔπειτα τὰ αὐτὰ φρονούσα ὑπὲρ τῆς Κυβερ- νήσεως καὶ τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου προθυμῆθη νὰ πα- ραδεχθῆ παυσηφαί τὸ νομοσχέδιον.

Τὰ σπαιδιότατα τοῦ νόμου περιλαμβάνονται εἰς τὰς ἐξῆς διατάξεις.

Ἡ Σύνοδος συγχροτεῖται ὑπὸ πέντε ἀρχιερέων ἐχόν- των ἐπισκοπὰς. Ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ μὲν τέσσαρες λεγόμενοι σύνεδροι λαμβάνονται κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχιερα- τείας των· ὁ δὲ πέμπτος ὡς πρόεδρος θέλει εἶναι πάν- τοτε ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν.

Ἄνὰ πᾶν ἔτος οἱ Σύνεδροι ἐπανέρχονται εἰς τὰς ἐ- παρχίας των, ἐκτὸς μόνον ἂν ἡ Κυβέρνησις ἐγκρίνη νὰ κρατήσῃ δύο ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλην περίοδον.

Οἱ ἀρχιερεῖς οὗτοι ἐμφανίζόμενοι εἰς τὸν Βασιλέα καὶ κυριάρχην των Ὄθωνα διαβεβαιοῦσιν ἐπὶ τῆ ἀρχι- ερωσύνη αὐτῶν, ὅτι θέλουσι διατηρῆσαι τοὺς ἀποστο- λικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας, τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, φέροντες ὡς μάρτυρα αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Βασιλικὸς ἐπίτροπος, (ὡς μέγας λογοθέτης), συμπα- ρεδρεύει πάντοτε μετὰ τῶν ἀρχιερέων τῆς Συνόδου, ὑπογράφων πάσας τὰς ἀποφάσεις, ἢ πράξεις αὐτῆς, διότι ἄνευ τούτου θεωροῦνται ὡς ἄκυροι.

Ἡ Σύνοδος ἐπιβλέπει τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, τὴν πειθαρχίαν, καὶ τὴν θρησκευτικὴν διδασκίαν, χειροτονεῖ, ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν τήρησιν τῶν δογμάτων, καταγγέλλει εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ ὑποπτα καὶ ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν σχολείων βιβλία κτλ. Δὲν ἀφορίζει ποτὲ, οὔτε περιορίζει εἰς μόνην τοὺς ἐνόχους κληρι- κοὺς, οὔτε κηρύττει αὐτοὺς ἀργούς, οὔτε καθαιρεῖ ἄνευ ἐγκρίσεως ἀνωτέρας. Δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ ἀνταποκρίνη- ται ἐξωτερικῶς μετ' ἄλλην πολιτικὴν, ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν εἰμὴ διὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄν ὁ Βασιλεὺς διατάξῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς δίκης μετὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν, ἀφ' οὗ ὁ καταδικασθεὶς εἰ ἀναφορᾶς του τὴν ζήτησιν, ἢ ἀναθεώρησις αὐτῆ γί- νεται προσκαλουμένων ἄλλων ἐπισκόπων.

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ παρεμβαίνει ἐν μέρει εἰς τὰ τῶν γάμων, καταμηνύει τοὺς παρανόμους καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ συμβιβάσῃ τοὺς διαφερομένους συζύγους· ἀλλὰ τὸ δικαστήριον μόνον μετὰ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἐπισκόπου δικάζει ὀριστικῶς καὶ τελεσιδικῶς τὴν ὑπόθεσιν.

Ἡ Σύνοδος περιπεσοῦσα εἰς παράβασιν ἐκκλησια- στικῆς θεομοῦ καθίσταται ὑπεύθυνος, καὶ δικάζεται ὑπ' ἄλλων ἀρχιερέων. Ἐὰν δὲ ἡ παράβασις ἀφορᾷ καὶ πο- λιτικὰ καθήκοντα, ἡ Κυβέρνησις ἀποφασίζει κατὰ τοὺς νόμους.

Δύναται τις ὁ τυχὼν νὰ κατηγορήσῃ τὴν ἐκκλησια- στικὴν ἀρχὴν διὰ κατάχρησιν, ἢ ὑπέρβασιν τῆς ἐξου- σίας κτλ.

— Ἀπέθανεν ὁ πρωταγωνιστὴς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης. Τοιοῦτου ἀνδρὸς ἔπρεπε νὰ ἀναστηλωθῶσιν ἀνδριάντες καὶ τὸ

μνημόσυον να επαναλαμβάνεται κατ' έτος ως έορτή εϋγνωμοσύνης προς τον Ύψιστον, δημοσίου δε τιμής προς τους ευεργέτας του έθνους.

Οί Κουντουριώται ήρχισαν και διετήρησαν την επανάστασιν ουχί μόνον δια της καρτερίας των, αλλά μάλιστα δια του ανεξαντλήτου θησαυρου των το δε παράδειγμα των έφερεν εις ευγενή αμιλλαν πάντας τους λοιπούς συμπολίτας των και τους των άλλων μάλιστα δύο ηρωιδων νήτων.

Μεταξύ των άλλων όμως άρετών, τας οποίας ειχεν ο αιδιμος Λάζαρος, θαυμάζεται η παράδοξος και σπανιωτάτη αυτού ταπεινοφροσύνη. Διότι προσεκλημένος και εκ των προηγούμενων, προτέτι δε και της βθείας του συνέσεως εις τα άνωτάτα του Κράτους αξιώματα ως πραγματικώς πάντων άνωτερος, ουδεμίαν ποτέ έδέχθη θέσιν, άλλ' ουτε της πατρίδος του να έζηληθε.

— ΑΘΗΝΑ. Ειτάγει πάλιν εις την σκηνήν τον κύριον αυτης άρθρογράφον, οστις αρ' ου ανεκαιφαλαίωσεν τα ήη δια μακρών και ισχυρώς ειρημένα πολλάκις. λέγει βρενθόμενος ότι αποχωρεί πλέον εκ του εκκλησιαστικού άγώνος, ομοιος με στρατιώτην, οστις πολεμήσας δι όλης ήμέρας, αποσύρεται όχι δυσαρεστημένος δια το άποτέλεσμα και κατακλίνεται ν' αναπαυθῆ επ' όλίγον μέχρι ου νέος έχθρος, η νέα τις έφοδος τον εξυπνισωσι.

— Κακίζει σχεδόν το καταστατικόν της Συνόδου ως παραχωρουν άσυνήθη τινα προνόμια εις αυτήν, και ως κακώς συντεταχμένον.

— Ο κητά την Βοιωτιαν αναφανείς λαοπλάνους Γρηγόριος Κυριαζής Ιερομόναχος συλληφθείς απήχθη χθές εις την πρωτεύουσαν και έφυλακίσθη.

Συλλαμβάνονται δε πολλοχού και άλλοι κληρικοί, η κοσμικοί υποπτοι ως έταιρισται, η ως κατηγορηθέντες.

— Ο μακκρωτάτος πάπας Ρώμης δέν έδωκεν άδειαν ταρης υπέρ Κερκυραίου τινος ορθοδόξου αποθανόντος εν Ρώμη, έτηρήθη δε ονεκρός επτά ήμέρας κτλ.

— Το Βουλευτικόν κατάστημα Κερκύρας άπετεφρώθη κατά την νύκτα της 28 Μαΐου.

— Εν μέσω της Τριπόλεως, ευρέθη σημαία φέρουσα επαναστατικά σύμβολα, έρυθρά δηλ. γράμματα λέγοντα 'Ιησους Χριστός νικῶ. Ζήτω η ορθοδοξία, Ζήτω ο ορθοδόξός μας Νικόλαος της Ρωσίας, ηγχιεν η ώρα! κτλ.

— ΕΛΠΙΣ. Μέμφεται το Υπουργείον ότι δέν έδωκε πλειοτέραν τινα αξιοπρέπειαν και ελευθερίαν εις την Εκκλησιαστικήν αρχήν.

— ΑΙΩΝ, Μυρολογεί την τύχην του Τόμου ως δολοφονηθέντος, και προσβάλλει άδίκως το Υπουργείον. Αλλά τούτο εφρόντισεν ως οδόν τε να διακρίνη τα όρια της πολιτικής και της εκκλησιαστικής αρχής, δια να αρθῆ εκ μέσου πάσα άφορμή συγκρούσεων.

Τέλος το έθνος αυτό δι άμφοτέρων των Βουλών άπεφάσισεν.

Εις νεώτερον άρθρον διεξοδικόν ο Αιών επιλογίζεται: ως εφεξής.

α) Οθεν, επειδή ο Καταστατικός Νόμος, ο υποβληθείς εις τας Βουλās, παραβάσει και ανατρέπει εκ βάθρων το Β'. άρθρον του Συντάγματος τούτέστι:

α.) Σχίζει την 'Ελληνικήν 'Εκκλησίαν από της Μεγάλης Εκκλησίας, μη αναγνωρίζων τα πρωτεία ταύτης και μη αναφέρων ουδ' αυτό το όνομα της Μεγάλης Εκκλησίας' συνέπεια δε άφευκτος του σχίσματος τούτου των 'Εκκλησιών θέλει εισθαι και το σχίσμα της θρησκείας.

β.) Δέν στηρίζεται εις τους Κανόνες της Εκκλησίας, κατ' α τους όποιους ώφειλε δυνάμει του Συντάγματος να συνταχθῆ.

γ.) Καταστρέφει όλα τα κυριαρχικά δικαιώματα της Εκκλησίας, κατ' α όποια πρέπει να διοικῆται ανεξαρτήτως από πάσης άλλης εξουσίας, καθόσον άφορῶν τα πνευματικά αντικείμενα.

δ.) Καταργεί την γενομένην δια του Τόμου σύμβασιν μεταξύ της Νεγάλης Εκκλησίας και της 'Ελληνικής Κυβερνήσεως δια του τελευταίου άρθρου όρίζοντος, ότι « *πάσα διάταξις αντικειμένη εις το προκειμενον νομοσχέδιον είναι άκυρος* » και

ε) Προσβάλλει και αυτό το Δόγμα, πολιτικόν κυρίως αντί πνευματικού μεταβάλλων τον γάμον, πρωτον όντα *Μυστήριον* παρά τη ορθοδοξούση 'Ανατολική Εκκλησία.

Επειδή ουδεις έχει το δικαίωμα ουτε η Κυβέρνησις, ουτε τα Νομοθετικά σώματα να παραβῶσι και άθετήσωσι το Δόγμα και το Σύνταγμα.

Επειδή η Εκκλησιαστική σύμβασις, η γενομένη δια του Τόμου, είναι αδιαρρήκτος, και δέν δύνανται ουτε τα Νομοθετικά σώματα ν' άκυρώσωσι ταύτην, ως έφρέθη, ουτε η 'Ελληνική Κυβερνησις να την διαλύσῃ.

Επειτα ότι το προκειμενον 'Εκκλησιαστικόν Νομοσχέδιον θεωρείται αυτοδικαίως άκυρον, ως άνταρθόδοξον κατ' ουσίαν και σχισματικόν εις τας άμέσους συνέπειας του, εν πρό πάντων δέν μεταρρυθμίτη αυτό η Γερουσία, ποιούσα μείαν εις το πρωτον άρθρον αυτού της αναγορεύσεως του αυτοκεφάλου της Εκκλησίας ήμῶν παρά της εν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Εκκλησίας, δια να προλάβῃ το άφευκτον σχίσμα μεταξύ των δύο τούτων Εκκλησιών, και δέν τροποποιήτῃ τα καθέκαστα αυτού, καθόσον προσβάλλουσι το Δόγμα και (τα κυριαρχικά δικαιώματα της εν 'Ελλάδι Εκκλησίας).

— ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ. 'Ο Αιών δημοσιεύει το νομοσχέδιον, και ουδέ λέξιν περι αυτού λέγει. Γι τούτο σημαίνει;

'Ο Αιών δέν δημοσιεύεται εν τη ήμέρα τη τεταγμένη. Γι τούτο σημαίνει;

Κατόπιν έορτής και παρά τον ώρισμένον καιρόν εξέρχεται μαινόμενος καθ' όλου του κόσμου.

Γι έπραττε τέσσαρας ολοκλήρους ήμέρας; Διατί κατ' αρχάς εισώπησεν;

Εσυνθηκολόγει, εζήτηει δραχμάς. Οί ύπουργοί ειπον αυτό! Πορεύου εις ειρήνην.

'Ο Αιών λέγει, ότι ο άγών δέν ετελείωσεν, άλλ' ότι ήδη μάλιστα άρχεται βιαίότερος, πεισματωδέστερος.

Ποίους όμως έχει συμμάχους; Την Κυβέρνησιν, την μέχρι της χθές μισθοδοτούσαν αυτόν; 'Οχι. Την Βουλήν; 'Οχι. Διότι η Βουλή παμφηρι άπεδέχθη το νομοσχέδιον. Το έθνος; 'Οχι. Διότι όλος ο κόσμος ήρμει, εξαιρουμένων των συνομοσάντων κατ' α του βασιλέως και της πατρίδος. Την Σύνοδόν μας την ιεράν; 'Οχι. Διότι και αυτή εγγράφως εκήρυξεν, ότι το περι εκκλησίας νομοσχέδιον άγιον είναι. Την Σύνοδον της Κωνσταντινοπόλεως; Και αυτή άπεκαμε, παίγνιον μιās πονηράς βραδιουργίας γενομένη.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΑ.

— 'Ο Δουξ των Βορδιγάλων (Κόμης του Chambord) δι' εγκυκλίου έπιστολής ανεζωπύρησε τον ζήλον των νομιμοφρόνων, προτρέπων αυτούς ν' άποποιηθῶσι τον όρκον της πίστεως προς τον αντίπαλόν του Ναπολέοντα!

Δυστυχής πρίγκιψ! πόσον εκ των πρώτων χρόνων της ζωής του ήρχισε να αναξιοπαθῆ, άποφραμισθείς μεν δι' άνοσίον δολοφονίας του πατρός του, εξοστρακισθείς δε και της πατρίδος του υπό της λυσσώδους των δημαγωγών κενοδοξίας και της ακαθέκτου φροσύνης της Γαλλίας εις τους νεωτερισμούς! Αλλ' εκέρδιζεν άραγε τινα ελευθερίαν περισσότερο η Γαλλία; εκτοτε όλιγώστευσε τους φόρους της; εξέτεινε την δόξαν της εις μακρότερον τόπον; η ηύξησε την δυστυχίαν της, έταπεινώσε την δυνάμιν της, έπολλαπλασίασε τας προγραφάς, κατέστρεψεν οίκογενείας.

Πολλάς δ' εφθίμους ψυχάς άδι προίαψε

Τοιαύτα τα άποτελέσματα της δημοκοπίας των σοφιστών και του πόθου ανεφίκτου και φανταστικής μόνον ισότητος, τον όποιον υπέθαλψαν και ίσως ετι υποθάλπουσιν αι μυστικά έταιρία!

Διάφοροι καθηγηται λυκείων, αλλά και του πανεπιστημίου, οϊεν ο Jules Simon καθ. της φιλοσοφίας μη στέρεξαντες να όμώσωσι όρκον πίστεως προς τον Ναπολέοντα έπαυσαν της ύπηρεσίας.

'Ο Ναπολέων έτοιμάζετο να αναχωρήσῃ εις τας μεσημβρινάς επαρχίας της Γαλλίας.

Έδωκεν εις πολλούς ενόχους στάσεων την άρεσιν

'Ο περιφημος δικηγόρος, πρόμαχος δε της γενεάς των Βουρβόνων Βερβνέ έπεσεκέφθη τον Κόμητα Chambord εν Βιέννη.

— 'Ο ύπουργός του Ναπολέοντος και φίλος Περσινύ ενυμφεβήτη την κόρσν του Δουκός της Μοσκόβας, εγγόνην δε του περιφήμου πετέ τραπεζίτου Λαφίτ.

ΙΤΑΛΙΑ.

'Αποκλείσας της επικρατείας του πάντας τους φυγάδας Γάλλους ο βασιλεύς της Νεαπόλεως, άπεφά-

σισε κατ' εξαίρεσιν να δεχθῆ μόνον τον Θιέρς, οστις περιπλανάται εις την 'Ιταλίαν, καθώς και ο Δουβεργιέ Δεωράν.

'Ο Πάπας ήγίασε, τούτέστι δια δόγματος εκδοθέντος εκήρυξεν άγιον τον Ι. Β. Δελασέρ, καθιδρυτήν των χριστιανικών σχολείων.

Οί δε μεγάλοι δοϋκις της Ρωσίας Μιχαήλ και Νικόλαος ήξιώθησαν φιλοφρονεστάτης κατ' α πάντα φιλοξενίας και δεξιώσεως υπό του μεγάλου τούτου αρχιερέως των δυτικῶν. 'Ο Β. σκόντης, δηλ. ο αρχαιλόγος της Ρώμης, τους περιέφερεν ως αρχαιομνημων παντού της πόλεως, όπου ήτό τι αξιοθέατον και περιέργον. Εντός δε του Αιγυπτιακού μουσείου τοίς παρεσκευάσθη λαμπρότατον δείπνον.

Κατ' α χορευτικήν τινα συναναστροφην γενομένην το επέρασ εις του Κ. Βουτενιέφ πρέσβews της Ρωσίας ήξιώσαν να παρευρεθῶσι μέχρι τινός και τινες άγιοι καρδινάλιοι. Παρατηρήθη ότι ο Νικόλαος εκράτει εκ του βραχίονος την κόμησαν Ραϋναβάλ (του Γάλλου πρέσβews) Τα παρεπιδημούντα Γαλλικά στρατεύματα έτίμησαν την παρουσίαν των ήγεμόνων τούτων της Ρωσίας δια παρατάξεων κτλ.

'ΑΓΓΛΙΑ.

Εκτός δύο πολέμων, τους όποιους έχει η 'Αγγλία εις το ακρωτήριον της Καλής ελπίδος, κατ' α των Κάφρων και τινων προσιτατών της δουλεμπορείας ήγεμόνων εις τα παράλια της Γουϊνέας, ανέλαβεν ήδη και τρίτον άλλον εις τας 'Ινδίας κατ' α των Βιρμάνων, τους όποιους έπολέμησε και τῷ 1824.

Οί Βιρμάνοι, έθνος μάχιμον, προκάλεσαν κατ' α διαφορους τρόπους τους 'Αγγλους δια να παύσῃ η μεταζύτων άβέβαιος κατάστασις. Εκίνησαν δε οί 'Αγγλοι κατ' αυτών εκτός τινων πλοίων 6000 μόνον στρατιωτών, υπό του στρατηγού Γόρνιυ διοικουμένων. 'Ο όλίγος ούτος αριθμός ήρκεσεν εις τον πόλεμον του 1826. στρατηγούντος του Κάμπελ.

Εις δε το Εϋελπι ακρωτήριον, ως παρατεινομένου με άμφίβολον, ουχί δηλ. κρίσιμον άποτέλεσμα του άγώνος, επέμφθη άλλος στρατηγός ο Κάθουαρθ, μετεκλήθη δε, άδίκως συκοφαντηθείς ως ανόξιος ο Χαρβυ Σμίθ, περι του όποιου είπομεν ήδη ίκανά δια των προηγούμενων τευχῶν της Μνημοσύνης.

Μεταξύ των Κάφρων ένοχλει μάλιστα τους 'Αγγλους νέος τις 'Αβδελ Καδέρ, η Μασσανίσις εκείνης της χώρας, Σανδιλλύ λεγόμενος διότι επιπίπτων αιφνηδώς ποτέ μεν εις της άποικίας τας έσχατίας, ποτέ δε εις του στρατηγού τας τάξεις, αποχωρεί ταχέως και διασώζεται εις τας κλεισωρείας των όρέων 'Αματόλι, η και εις τας άκρας αυτών τούτων, όπου δέν δύνανται οί 'Αγγλοι να τον καταδιώξωσιν.

'Εδυστύχησαν δε ούτοι και κατ' α θάλασσαν διότι τινα μεν των σταλέντων πλοίων κατήνησαν εις το 'Ακρωτήριον μετά 77 ήμέρας, άλλα δε μετά 49 άντι των 35 μόνον, του συνήθους διάπλου' άλλα δε και έναυάγησαν.

‘Ο πόλεμος τῶν Κάφρων πλησιάζει εἰς τὸ τέλος· ἤδη ἤρχισαν νὰ γίνωνται διαπραγματεύσεις εἰρήνης. ‘Ο νέος στρατάρχης Κόθουαρτ ὑπῆγε μόνον νὰ τρυγήσῃ τοὺς καρπούς τῶν κόπων τοῦ δυτοχοῦς Χαβρί-Σμιθ, ὅστις ἐπέστρεψεν ἤδη εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀλλὰ τίς νὰ πιστεύῃ ὅτι ἐνῶ οἱ Ἀγγλοὶ κυνηγοῦσι τὴν δουλείαν εἰς μακρινούς τόπους, τὴν ἔχουσι, δηλ. τὴν ἀνέχονται σχεδὸν σιωπηλῶς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα! Καὶ ὅμως διασώζεται εἰσέτι αὐτόθι ὡς μνημεῖον τῆς βαρβαρότητος τῶν παρελθόντων αἰώνων τὸ σκληρότατον ἔθιμον τοῦ νὰ πωλῆ ὁ ἀνὴρ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γυναῖκα ὡς αὐτόχρημα ἀνδράποδον! Ἐκ δαλιεμμάτων δηλ. ἀπὸ ἔτη εἰς ἔτη εὐρίσκειται τις πάντοτε μοχθηρὸς, ἢ μέθυος, ὅστις σύρει διὰ τοῦ σχοινίου ὡς κτήνος τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν πωλεῖ πρὸς τὸν τυχόντα. Τοῦτο συνέβη, καθὼς ἀναφέρει ὁ Standard, ἐσχάτως εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Nottingham, ὅπου ἄνθρωπός τις ἦλθε καὶ ἐπώλησε τὴν γυναῖκά του δι’ ἓν σελλίνιον, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς τιμῆς τοῦ βυταγωγέως (καπιστρίου).

‘Ο περιβόητος Ἀγγλος Νομοδιδάκκαλος Βλακστὼν συνέλεξε πολλοὺς τοιοῦτους ἀρχαίους καὶ βαρβάρους νόμους, οἱ ὁποῖοι περιέπσον μὲν εἰς ἀχρησίαν, πραγματικῶς ὅμως δὲν κατηργήθησαν, οὐδ’ ἠρωτηριάσθησαν. Διότι, καθὼς σχεδὸν οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ πολεμηθέντες παρ’ αὐτῶν Κινέζοι, οἱ Ἀγγλοὶ ἐμμένουσιν, ἢ μᾶλλον ἐνασμενίζονται εἰς τὰ καθιερωτά· δυσκόλως δέ, δυσκολώτατα ἀποφασίζουσι νὰ καταστρέψωσι νόμον τινὰ ἤδη ὑπάρχοντα, δεδόςθω καὶ ἀδικος, ἢ Δρακόντειος. Τόσον τὸ πρὸς τοὺς νόμους σείας ἐβρίζωθη εἰς τὰς ψυχὰς των.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Περιορίσθη ὁ τύπος εἰς τὴν Αὐστρίαν. Οἱ ἐφημεριδογράφοι ὑπεβλήθησαν εἰς παρακαταθήκην 10,000 φλωρινίων, ὑποχρεούμενοι νὰ πέμπωσιν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν τὸ φύλλον μίαν ὥραν πρὸ τῆς δημοσιεύσεως κτλ.

— Ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Βρέμην ἑταιρία τις λεγομένη τοῦ θανάτου, ἔργον καὶ τοῦτο ἀπονενοημένον κτλ.

— Διεκότης ἡ κατασκευὴ τοῦ μεταξὺ Βιέννης καὶ Τεργέστης σιδηροδρόμου· ἐπειδὴ τὰ εἰς αὐτὸν προωρισμένα χρήματα θέλουσι χρησιμεύει εἰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐἰς τὸ Χιλὶ ἀνεκαλύφθησαν εἰκοσὶν ἀργυροφύρακα τόσον ἀφθονα, ὥστε ὠνομάσθησαν πηγαὶ ἀργύρου. Ἦτο ἡδὴ καιρὸς νὰ πολλαπλασιασθῆ ἀναλόγως καὶ ὁ ἄργυρος, ἀφ’ οὗ ἐπλήθυνεν ὁ χρυσὸς εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ Καλλιφρονίαν.

‘Ο ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς δημοσπόδου Ἀμερικῆς ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐθνικὴν συνέλευσιν τὴν ἀπὸ Ἰουνίου μηνὸς 1851 πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἰαπωνίας ἐπιστολὴν του, ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναφέρει ὅτι ναυαγοὶ Ἰάπωνες, διασωθέντες ὑπὸ Ἀμερικανικοῦ πλοίου τοῦ Ἀουκλανδ ἔλαβον πᾶσαν περιποίησιν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν πατρίδα των. Τοιαύτης ἀμοιβαιότητος καὶ φιλανθρωπίας καὶ ἐμπορικῆς σχέσεως σημεία μόνον ζητεῖ ἡ Ἀμερικῆ. Βεβαίον δὲ τὸν αὐτοκράτορα ὅτι ἐπειδὴ ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις οὐ δεμίαν ἔχει ἐπιβρόχην εἰς τὰ τῆς θρησκείας, δὲν φαντάζεται ποτὲ νὰ εἰσαῖξῃ τὸν χριστιανισμὸν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κτλ.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

Ἡ ποσότης τοῦ χρυσοῦ πολλαπλασιάζεται· ἀλλὰ μήπως διὰ τοῦτο εὐτυχεῦσιν ἄρα γε οἱ χρυσορῦχοι, ἢ ὁμοιάζουσι μᾶλλον μὲ τὸν Μίδα, ὅστις ὅ,τι καὶ ἂν ἤγγιζε μειτεπλάττετο εἰς χρυσόν· τῶντι ὅλα τὰ πράγματα ἔφθασαν εἰς τιμὰς ἀνηκούστους. Ἐβδομήκοντα π.χ. φραγ. ἔς ζεύγος ὑποδημάτων κτλ. πλούστρα δὲν εὐρίσκονται· δὲ νὰ τηρήσῃ τις καθαριότητα, ἀνάγκη καθ’ ἑβδομάδα νὰ ἀνακαινίζῃ τὰ λινὰ, ἢ παυθικερὰ ἐνδύματά του. Οἱ ὑπηρεταὶ σπανιώτατοι, ὁ ἄρτος τὰ τρόφιμα ἐν γένει εἰς τιμὴν ὑπέροχον.

Ἀλλὰ δύο ἄνθρωποι εὐεῖχαν ὄγγον χρυσοῦ ἀπέφθου ζυγίζοντος 25 λίτρας μόνον!

Ἡ αὐτὴ εὐτυχία ἀναγγέλλεται καὶ εἰς τὴν Καλλιφρονίαν. Πᾶσαν ἡμέραν ἀνευρίσκονται νέα πλοῦτου πηγαί.

Ἄλλ’ ἐκεῖ οἱ ἄγριοι φθονοῦντες τοὺς ἡμέρους τῆς Εὐρώπης ἔπεσον ἐπ’ αὐτῶν ὡς ἐχθροὶ καὶ τοὺς βλάπτουσι διάφορος· ἐφονεύθησαν ὅμως καὶ ἐξ αὐτῶν τινες, αἱ δὲ καλόβαι των παρεδόθησαν εἰς τὸ πῦρ. Φέρονται εἰς τὴν Καλλιφρονίαν ἀγελιθδὸν ἀπὸ τινος καὶ οἱ Κινέζοι.